

T.C.
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTAÖĞRETİM 5. SINIF GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ DERSİNE
ÖĞRENCİ VELİLERİNİN BAKIŞ AÇILARI
(VAN İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Ayşe ÇİÇEKAY

VAN – 2012

T.C.
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTAÖĞRETİM 5. SINIF GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ DERSİNE
ÖĞRENCİ VELİLERİNİN BAKIŞ AÇILARI
(VAN İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Ayşe ÇİÇEKAY

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mehmet SAĞ

VAN – 2012

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	VI
KISALTMALAR.....	VII
TABLOLAR LİSTESİ.....	VIII
GİRİŞ.....	XI

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1.1. EĞİTİM.....	1
1.1.1. EĞİTİMİN TİPLERİ VE ÖZELLİKLERİ.....	6
1.2. SANAT.....	8
1.3. NİÇİN SANAT.....	14
1.4. NİÇİN SANAT EĞİTİMİ.....	19
1.5. SANAT EĞİTİMİNİN GEREKLİLİĞİ.....	26
1.6. SANAT EĞİTİMİNİN AMAÇLARI.....	30
1.7. AİLE VE SANAT.....	32

İKİNCİ BÖLÜM

ÇOCUK RESMİNDE GELİŞİM AŞAMALARI

2.1. GELİŞİM EVRELERİ.....	36
2.1.1. BEBEKLİK DÖNEMİ (0–2 YAŞ).....	36
2.1.2. İLK ÇOCUKLUK DÖNEMİ (2–6 YAŞ).....	36
2.1.3. SON ÇOCUKLUK DÖNEMİ (6–12 YAŞ).....	36
2.2. 7–11 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARININ GENEL ÖZELLİKLERİ.....	38
2.2.1. BEDENSEL GELİŞİM.....	39
2.2.2. BİLİŞSEL GELİŞİM.....	41
2.2.3. DUYUŞSAL GELİŞİM.....	42

2.3. ÇOCUK RESMİNDE GELİŞİM AŞAMALARI	43
2.3.1. KARALAMA EVRESİ (2–4 YAŞ).....	45
2.3.2. ŞEMATİK ÖNCESİ DÖNEM (4–7 YAŞ).....	46
2.3.3. ŞEMATİK DÖNEM (7–9 YAŞ).....	47
2.3.4. GERÇEKÇİLİK (ÇETE ÇAĞI) DÖNEMİ (9–12 YAŞ).....	48
2.3.5. GÖRÜNÜRDE DOĞALCILIK DÖNEMİ (MANTIK DÖNEMİ) (12–14 YAŞ).....	53
2.4. AİLE VE ÇOCUK	55
2.5. ÇOCUK RESMİNİN YETİŞKİNLERCE DEĞERLENDİRİLMESİ	61

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1. GİRİŞ	66
3.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	66
3.3. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ	66
3.4. ARAŞTIRMANIN SAYILTILARI	67
3.5. ARAŞTIRMADA KULLANILAN İSTATİSTİKİ TEKNİKLER	67
3.6. BULGU VE YORUMLAR	68
3.7. VELİLERİ TANIMLAYICI İSTATİSTİKLER	68
3.7.1. ÖĞRENCİ VELİLERİNİN ANKET SORULARINA KATILIM (DURUM) DÜZEYLERİNE İLİŞKİN SONUÇLARININ ANALİZ VE YORUMU	71
3.8. GRUPLAR ARASI FARLILIKLARIN İNCELENMESİ	85
3.9. DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİN MADDELERLE KARŞILAŞTIRILMSI	87
SONUÇ VE ÖNERİLER	113
KAYNAKLAR	117
ÖZET	129

ABSTRACT	130
EKLER	131

ÖNSÖZ

İlköğretim çağındaki öğrenciler kendilerini anlatma, sanat ve sanatçının değerini anlama, yaratıcı düşünme, görsel okuma, estetik bilinç kazanma olanağını görsel sanatlar dersi ile elde ederler. Görsel sanatlar dersinin amacı bireylere de bu yetileri kazandırmaktır. Bu araştırmada, tüm bu yetileri öğrencilere kazandırmada önemi yadsınmayacak olan öğrenci velilerinin görsel sanatlar dersi programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırmada bana yol gösteren, beni yönlendiren, bilgi ve yardımlarını hiç esirgemeyen çok değerli hocam ve yüksek lisans tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Mehmet SAĞ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmalarım sırasında desteğini benden esirgemeyen Sayın Yrd. Doç. Dr. Hayati ÇAVUŞ'a ve Yrd. Doç. Dr. Gürol Zırhloğlu'na teşekkür ederim.

Her zaman yanımda olan ve araştırmam sırasında benden sabrını ve desteğini esirgemeyen sevgili anneme ve kız kardeşim Hatice ÇİÇEKAY'a çok teşekkür ederim.

Ayşe ÇİÇEKAY

Ekim-2012

KISALTMALAR

a.g.m. : Adı Geçen Makale

ev. : Çeviren

F : Frekans

İ.M.K.B : İstanbul Menkul Kıymetler Borsası

M.Y.O : Meslek Yüksek Okulu

s. : Sayfa

ss. : Sayfa Sayısı

SPSS : Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paket Programı, (Statistical Package for Social Sciences)

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1. Gelişim Evreleri.....	38
Tablo 2. Cinsiyet Dağılımı.....	68
Tablo 3. Aylık Gelir.....	68
Tablo 4. Yaş Grubu	69
Tablo 5. Medeni Durum.....	69
Tablo 6. Çocuk Sayısı (Kız).....	69
Tablo 7. Çocuk Sayısı (Erkek).....	70
Tablo 8. Eğitim Durumu	70
Tablo 9. Öğrenci Velilerinin Anket Sorularına Katılım(Durum) Düzeylerine İlişkin Analiz ve Yorumu	72
Tablo 10. Gruplar Arası Farklılıkların İncelenmesi	85
Tablo 11. Resim Dersinin Yeterliliği İle Yaş Arasındaki İlişki.....	87
Tablo 12. Resim Dersinin Diğer Dersleri Aksatır Görüşü İle Yaş Arasındaki İlişki	88
Tablo 13. Resim Dersi, Ekonomik Açıdan Pahalı Bir Dersdir Görüşü İle Yaş Arasındaki İlişki.....	88
Tablo 14. Çocuğum Resim Dersi Sayesinde Farklı Malzemeleri Kullanır Görüşü İle Yaş Arasındaki İlişki.....	89
Tablo 15. Resim Dersi Çocuğumun Diğer Derslerini Aksatır Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki.....	90
Tablo 16. Dini Açıdan Resim Yapmak Sakıncalıdır Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki.....	90
Tablo 17. Resim Dersi Zorunlu Bir Ders Olmalıdır Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki.....	91
Tablo 18. Resim Dersi Sayesinde Öğrencinin Kendine Güveni Artar Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki	92
Tablo 19. Resim Dersi Çocuğumun Dikkat Etmedikleri Şeyleri Görmesini Ve Açıklamasını Sağlar Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki.....	93

Tablo 20. Çocuğumun Ruhsal Gelişimi İçin Resim Dersi Gereklidir Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki	94
Tablo 21. Resim Dersi Çocuğun Çevreye Olan Duyarlılığını Arttırır Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki	95
Tablo 22. Resim Dersi Çocuğuma Eleştirinin Nasıl Yapılacağını Öğretir Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki	95
Tablo 23. Resim Dersiyle İlgili Öğrenci Velilerine Bilgilendirme Toplantıları Yapılmalıdır Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki	96
Tablo 24. Öğrencilerin Daha Sonra Girecekleri Sınavlarda Resim Dersi İle İlgili Sorular Yer Almalıdır Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki	97
Tablo 25. Resim Dersi Boşa Geçen Zamandır Görüşü İle Eğitim Durumu Arasındaki İlişki	98
Tablo 26. Dini Açıdan Resim Yapmak Sakıncalıdır Görüşü İle Eğitim Durumu Arasındaki İlişki	99
Tablo 27. Resim Dersi Sayesinde Öğrencinin Kendine Olan Güveni Artar Görüşü İle Eğitim Durumu Arasındaki İlişki	100
Tablo 28. Resim Dersi Çocuğumun Dikkat Etmedikleri Şeyleri Görmesini ve Açıklamasını Sağlar Görüşü İle Eğitim Durumu Arasındaki İlişki	101
Tablo 29. Resim Dersi Çocuğuma Eleştirinin Nasıl Yapılacağını Öğretir Görüşü İle Eğitim Durumu Arasındaki İlişki	102
Tablo 30. Resim Dersi Çocuğuma Gelecekte Kullanabileceği Hiçbir Şey Vermez Görüşü İle Eğitim Durumu Arasındaki İlişki	103
Tablo 31. Resim Dersinde Yapılan Çalışmalar Notla Değerlendirilmelidir Görüşü İle Eğitim Durumu Arasındaki İlişki	104
Tablo 32. Resim Dersi Ekonomik Açıdan Pahalı Bir Derstir Görüşü İle Cinsiyet Arasındaki İlişki	105
Tablo 33. Çocuğum Resim Dersi Sayesinde Farklı Malzemeleri Kullanır Görüşü İle Cinsiyet Arasındaki İlişki	105
Tablo 34. Resim Dersi, Çocuğuma Eleştirinin Nasıl Yapılacağını Öğretir Görüşü İle Cinsiyet Arasındaki İlişki	106

Tablo 35. Resim Dersi, Çocuğun Çevreye Olan Duyarlılığını Arttırır Görüşü İle Çocuk Arasındaki İlişki.....	107
Tablo 36. Resim Dersi Çocuğumun Hayal Gücünü Geliştirir Görüşü İle Çocuk Arasındaki İlişki.....	108
Tablo 37. Çocuğum Resim Dersi Sayesinde, Farklı Malzemeleri Kullanır Görüşü İle Çocuk Arasındaki İlişki.....	109
Tablo 38. Evimize Halı, Kilim Gibi Ev Eşyası Alırken Çocuğumun Fikrini Kesinlikle Alırım Görüşü İle Çocuk Arasındaki İlişki.....	110
Tablo 39. Öğrenciye Evde Resim Çalışmalarını Yapacağı Ortam Oluşturulmalıdır Görüşü İle Çocuk Arasındaki İlişki.....	111
Tablo 40. Çocuğumun, Sanatın Herhangi Bir Dalıyla İlgilenmesini İsterim Görüşü İle Çocuk Arasındaki İlişki.....	112

GİRİŞ

Sanat Eğitimi, genel olarak öğrencilerin kendilerini ifade etmeleri, yaratıcılık ve beğeni yargılarını geliştirmeleri amacıyla sözcük ve imge kullanımının, ders etkinlikleriyle sıkça tekrarlandığı bir disiplini oluşturmaktadır. Günümüz toplumunda resim-iş ya da sanat eğitimi dersi, ağırlıklı olarak resim yapılan ya da öğrencilerin ders yükünü hafifleten, onları gündelik yaşamın stresinden uzaklaştıran bir ders olarak toplumun geniş kesimleri tarafından kabul edilmektedir. bu durum, sanat eğitiminin gerçek amaçlarını ve kapsamını ifade etmekten uzak bir tutumu içermektedir.

Veliler öğrenme sürecinin vazgeçilmez öğeleridir. Öğrenci, öğretmen, veli iletişimi eğitim-öğretim için önemlidir. Çocuğunun durumunu öğrenmek için okula gelen velilerin resim öğretmenlerinin fikirlerini alma gereği duymamaları bir gerçektir. Bunun nedeni ise resim dersinin işlenişi, amacı ile ilgili bilgi noksanlığıdır. Bu tez çalışmasında da velilerin resim dersi karşısındaki tavrı, bilgisi ölçülmeye çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1.1. EĞİTİM

Eğitim sözlük anlamında, belli bir alanda yetiştirme ve geliştirme, yeni kuşakların toplum yaşantısında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine yardım etmedir.¹

Eğitim; en basit anlamıyla davranışları değiştirme sanatı. Yani bireyde istendik davranışların yerleşmesi, olumsuz davranışların sonlandırılması amacıyla sürdürülen sistematik bir program.²

Eğitim, toplumun yaratıcı gücü ve verimini artıran, bireye yeteneklerini geliştirme olanağı veren, sosyal adalet fırsat ve olanak eşitliği ilkelerini gerçekleştiren en etkili araçtır.³

Eğitim, toplumun içindeki fertlere hayatın kapılarını açan, onları toplum içindeki yerlerini almaya muktedir kılan bir süreçtir. Eğitim, bu bireylere toplumun kültürünü ve yaşama standartlarını iletir.⁴

Türkiye'de eğitim ilk olarak öğrenci merkezli bir sisteme dönüştürülmelidir. Yani program öğrenci potansiyeline ve ilgi alanına göre her öğrenciye ayrı ayrı olarak düzenlenmelidir. Öğrencilere kişilikleri, yetenekleri ve istekleri göz önünde bulundurularak, şahsa özel bir eğitim programı hazırlanmalı ve izlenmelidir. Bu

¹ Bünyamin Balamir, **Sanat Eğitiminde Özgürlük ve Özgünlük**, 1.Baskı, Ankara, 1999, s. 51.

² Erişim: [http://egitimbilgisi.tr.gg/egitim_nedir.htm], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

³ Erişim: [<http://www.yeniforumuz.biz/showthread.php?435090-E%C4%9Fitim-Nedir-Ne-demektir>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

⁴ T. S. Eliot, **Kültür Üzerine Düşünceler**, (Çev., Sevim Kantarcıoğlu) 2. Baskı, Ankara, 1987, s. 103.

sayede günümüz öğrencisinin okula olan ilgisizliği azalmış olacak ve her öğrenci ilgili olduğu alanlardaki dersleri aldığı için daha başarılı olacaktır.⁵

Fertler kültür ve bilgi yoluyla kendilerine mahsus, bir dünya kurabilirler. Kendilerini, iç dünyalarını, hürriyetlerini böyle bir temele dayalı olarak düşünüp manalandırabilirler. Bu tür insan çevresine etki edebilir. Anlamalı değerlendirmeler yaparak, bağımsız iş yapabilme gücüne ulaşabilir. Diğerleriyle ilişkiler kurabilir, bunları tenkit ve tahlil edebilir. Bu tür insan, aynı zamanda hem kendisini, hem de içerisinde bulunduğu grup ve millete karşı sorumluluğunu bilen insandır.⁶ Çağımızda eğitim yalnızca bilgi aktarmak değil aynı zamanda yaşam biçimini oluşturmak için yapılan tüm faaliyetleri kapsamaktadır. Bireylere yeteneklerini geliştirmek için ortam eğitimle sağlanır. Bu ortamda bireyler birbirlerinin haklarına saygı göstermeyi öğrenirler.⁷

Eğitilmiş birey, toplumun ihtiyaçlarını karşılama beklentisinin yanında varolan olanaklardan da yararlanmak suretiyle sürekli bir öğrenme ve gelişme süreci içerisinde

Modern pedagoji ve eğitim biliminin tanımıyla;

Eğitim; kişiyi aklı, duyguları ve davranışlarıyla bir bütün olarak ele alan bir oluşturma ve yönlendirme sürecidir.

Nasıl ki her sistematik programın olmazsa olmazları varsa elbette ki eğitim sisteminin de olmazsa olmazları var; disiplin gibi, yürütülecek olan eğitim- öğretim programları gibi, eşgüdümlülük gibi. Ve hedef kitlenin iyi tanınması gibi. Burada ele alınacak konu eğitimin iki temel aşamasında; Çocukluk ve Ergenlik dönemlerindeki

⁵ Erişim: [<http://www.msxlabs.org/forum/egitim-bilimleri/79562-egitim-nedir.html>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

⁶ Necmettin Tozlu, **Eğitim Felsefesi**, İstanbul, 1997, s. 104.

⁷ Erişim: [<http://www.yeniforumuz.biz/showthread.php?435090-E%C4%9Fitim-Nedir-Ne-demektir>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

bireylerin özelliklerinin tanınması, bu dönemlerdeki öğrencilere yaklaşım tarzlarıdır.⁸

Çocukluk döneminde ileriki yaşamın temelleri atılmaya başlandığı için ilköğretim birinci kademedeki öğrenciye verilecek eğitimin niteliği önemlidir. Çocuğun geleceğine olumlu yönde katkısı bakımından, eğitimde ilköğretim dönemi ayrı bir öneme sahiptir.⁹

Gerekliliği hiç tartışılmayan eğitimin amacı ve yöntemleri konusunda görüş birliği yoktur. Amaçta anlaşma sağlansa bile yöntemlerde büyük ayrılıklar çıkmaktadır. Eğitimin belki de en doğru tanımı şudur: Kişiye belli bilgi ve beceriler aktararak, değer yargıları aşılacak şekilde istenen davranışları geliştirme sürecidir. Bu geniş tanıma göre bir çiftçinin, bir denizcinin, bir sanatçının, bir bilim adamının eğitiminde amaca ulaştıran yöntemler de değişiktir. Bunun gibi bir insanın iyi bir asker, iyi bir sporcu, iyi bir din adamı olarak yetiştirilmesi de değişik yöntemleri gerektirir eğitimin başarısı ise eğitilenin yeteneği ile eğiticinin ustalığı oranında yükselir. İzlenen yöntem ne olursa olsun her türlü eğitimde öğrenciye belli bilgiler verilir, beceriler kazandırılır, kurallar öğretilir. Ayrıca öğrenciye belli değerler aşılanır. J. Dewey'in dediği gibi "Eğitimin ahlakçı olması gerekmez ama her eğitimde belli ahlak değerleri kazandırma niteliği vardır."¹⁰

Toplumun can veren eğitimidir. Bir toplumun kendine özgü politik, ekonomik, sosyal ve kültürel gayeleri vardır. Bu gayelerin gerçekleştirilmesi için atılacak adım eğitimle başlar. Toplumun bu ve buna benzer hedeflere hiç çaba göstermeden erişmesi düşünülemez. Bu tespit edilen hedeflere doğru toplum devamlı olarak ilerleyeceğine göre, eğitim devamlı olarak başvurulacak faaliyet şekli olacaktır. Bu bakımdan bireyleri eğitime hazırlayıcı kuruluş olan okullar dışında olup bitenler okul

⁸ Erişim: [http://egitimbilgisi.tr.gg/egitim_nedir.htm], Erişim Tarihi: 23 ağustos 2011.

⁹ Ebru Metan, **İlköğretim Okullarının Birinci Kademesinde Görevli Sınıf Öğretmenlerinin Müzeleri Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinde Kullanmalarına Yönelik Görüşleri**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007, s. 6.

¹⁰ Atalay Yörükoğlu, **Değişen Toplumda Aile ve Çocuk**, İstanbul, 1992, s. 101.

içinde olup bitenler kadar önemlidir. Hatta okul içindeki faaliyetlerin mahiyetini ve yönünü tayin etmesi bakımından okul dışında olup bitenler daha da önemlidir. Öyle ise eğitim, bireylerin kendileri için, olduğu kadar içinde yaşadıkları toplumca tespit edilen hedeflerin gerçekleştirilmesinde gerekli olan davranışları istendik biçimde oluşturma, geliştirme ve uygulamalar için yapılan kasıtlı ve planlı öğrenme faaliyetleridir.¹¹

Eğitim, her milletin hayatında öyle önem kazanmıştır ki onu denetlemek ve işletmek üzere bir yönetim mekanizmasının kurulması şart olmuştur. Demokratik bir memlekette eğitim teşkilatının amacı söz konusu olduğu vakit, Sir Graham Balfour'un şu sözü sık sık tekrarlanır: "Devletin imkânları ölçüsünde ve öğrencilerin yetişmelerinden fayda elde edebilecekleri şartlar altında uygun öğrencilere, uygun öğretmenler vasıtası ile uygun eğitim sağlamak." Bu söz, gerçeğin olduğundan daha basit bir ifadesidir; çünkü naklen alınan bu cümlede hemen hemen her kelimenin anlamı, değişik memleketlerde değişik insanlar için değişik olabilir. Yine, yukarda sözü edilen değerler çatışması, belli bir memleketin "uygun eğitim" den ne anladığını tayin eder.

Her memlekete "uygun" gelecek tek, basit bir eğitim sistemi planının bulunamayacağı açıktır. Bir memleketin genç nesillerini o memleketin ihtiyaçlarına tam cevap verebilecek şekilde ve o memleket halkının isteklerine göre yetiştirebilen bir eğitim programı, o memleket için en iyi program gibi görünür. Bu durum, vatandaşların tarihi ve kültürel düşüncelerine göre, organizasyon ve denetim biçimlerinde geniş bir değişikliğe yol açar.¹²

Eğitilmiş insan, çok daha derinlemesine düşünen, çok boyutlu evrensel bir yapıya sahiptir. İşin biçiminden çok, işin özü ve anlamı ile ilgilidir. Eğitim "niçin?"

¹¹ Osman Kazancı, **Eğitim Psikolojisi**, Ankara, 1989, s. 6.

¹² J. F. Cramer ve G. S. Browne, **Çağdaş Eğitim**, (Çev., Ferhan Oğuzkan) 2. Baskı, İstanbul, 1977, ss. 24-25.

sorusuna cevaplar bulmaya çalışır. Tek cevap yerine çok cevap yaklaşımlar üzerinde durur. Bunun için düşünmeye, araştırmaya dayalı bir yöntem izler.¹³

Eğitim pek çok düşünür ve eğitimci tarafından değişik biçimlerde tanımlanmıştır. Bunlardan birkaçı şöyledir:

Tyler'a göre eğitim, kişinin davranış örüntülerini değiştirme sürecidir. Ertürk ise eğitimi bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci olarak ele almıştır. Yıldırım, insan davranışlarında bilgi, beceri, anlayış, ilgi, tavır, karakter vesaire önemli sayılan kişilik nitelikleri yönünden belli değişmeler sağlamak amacıyla yürütülen düzenli bir etkileşim olarak tanımlarken, Özçelik, Ertürk'ün anlayışından hareketle kişinin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla istendik yönde ve bir dereceye kadar kalıcı değişmeler meydana getirme süreci olarak tanımlamaktadır. Fidan, eğitim, insanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir derken, Ertürk ve Tyler'in görüşünü desteklemektedir. Alkan, bu tanımları "davranış değişikliği, bireyin belirli hedefler yönünde maksatlı olarak kendi yaşantıları yoluyla davranışlarını değiştirmesi, kişinin yeteneklerini çeşitli yönlerden birey ve toplum için uygun ve dengeli olarak geliştirmesi" olarak sınıflamaktadır.

Eğitim nasıl tanımlanırsa tanımlansın temelinde şu özelliklerin bulunduğu söylenebilir:

- a.** Nesne (obje) olarak insanın alınması.
- b.** Nesnenin hâlihazırdaki durumunun yetersiz kabul edilmesi.
- c.** Nesnenin istendik yönde değiştirilmesi.
- d.** Bu iş için çevrenin ayarlanması, yani tutarlı, etkin araç, gereç, strateji, yöntem, teknik vb. gibi uyarıcıların devreye sokulması.
- e.** Nesnenin istendik davranışları (hedefleri) kazanıp kazanamadığının yoklanması gerekir. Kazandıysa hedeflerin, davranışların, çevre ayarlanmasındaki araç-gereç, uyarıcılar, strateji, yöntem, tekniklerin vb. elde tutulması, kazanamadıysa bunların ya

¹³ İhsan Turgut, **Sanat Felsefesi**, İzmir, 1993, s. 184.

onarılması ya yenilenmesi, ya da atılması, eksiklerin tamamlanması, yanlışların düzeltilmesi gibi işlemleri kapsar.¹⁴

1.1.1. EĞİTİMİN TİPLERİ VE ÖZELLİKLERİ

Eğitim uygulanma durumuna göre ikiye ayrılır:

- 1) **Örgün eğitim**
- 2) **Yaygın eğitim**

1) **Örgün eğitim:** Modern çağın, insanı şekillendirme metotlarının ortaya konulmasıdır. Örgün eğitim, öğretim kurumlarında ve belirli amaçları gerçekleştirmek için yapılır. İlk, orta ve yüksek okullar, örgün eğitimin uygulandığı yerlerdir.¹⁵

Eğitim düşüncelerimizin çoğu eğitim-okul özdeşliği üstüne kurulmuştur. Bu yüzden Milli Eğitimimiz, “Okul merkezli” görüntüsünü korumaktadır: Okul öncesi-sonrası, okul içi-dışı, yerli ve yabancı okullar, askeri ve mülki okullar; ilk, orta, yüksek, mesleki ve teknik okullar vb.¹⁶

Eğitim vasıtasıyla ham insan kaynakları olan çocuklar sınıflandırılır, ayıklanır, biçimlendirilir ve eğitildikleri okullardan, mekanik olarak işleyen toplumdaki kendilerine uygun düşen yerlere tayin edilirler. İngiliz filozof, B.Russell’in yaklaşımıyla çocuklar, iyi bir vatandaş ya da suçlu olacak olan hammaddelerdir. Eğitim işte bu ham insan kaynaklarını belli bir amaca götürecek olan hem bir araç hem de yeni bir dünyanın anahtarıdır.¹⁷

¹⁴ Veysel Sönmez, **Eğitim Felsefesi**, 2. Baskı, Ankara, 1993, ss. 41–43.

¹⁵ Metin İşçi, **Kültür Sömürgeciliği ve Eğitim**, İstanbul, 1995, ss. 126–128.

¹⁶ Bozkurt Güvenç, **Kültür ve Eğitim**, 1. Baskı, Ankara, 1995, s. 163.

¹⁷ Neşet Toku, “**Türkiye İçin Alternatif Bir Model: Sivil Eğitim**”, Türkiye 2. Eğitim Felsefesi Kongresi, Ankara, 1997, ss. 24–36.

2) **Yaygın eğitim:** ise, örgün eğitim müesseselerini içinde, hiç eğitime tabi tutulmamış veya kısmen tutulmuş ve okulu bırakmış fertlere, örgün eğitimin yanında veya ondan ayrı olarak bazı ek bilgiler verme işidir.

Bugün çok karmaşık bir durum gösteren eğitimin, insan grupları tarafından bir değer olarak ortaya konulması yaygın eğitimidir. Loncalar, ahi teşkilatları ve çıraklık eğitimi, yaygın eğitimin uygulanma şekillerindedir.

Uygulama şekline göre de eğitim tipleri ikiye ayrılır:

a) **Özel eğitim:** Eğitimi ferdi farklar ve konulara göre değişen ilkelerle metotlar ışığında uygulamaktır. Özel eğitim metot; ilk okuma, yazma, aritmetik, tarih vs. gibi derslere göre değişen başlıklar altında incelenir. Burada, derslere göre özel bir sistem takip edilerek bilgiler verilir. Mesela, ilk okuma yazma eğitimi denilince okuma yazmanın anlamı, metodu, konuları, araçları, özellikleri vs. anlaşılmalıdır.

b) **Genel eğitim:** Eğitim ve öğretimin bütün şekilleri için, genel olan niçin ilke ve metotlarla, öğretim araçları ve teknikleri ifade eder. Mesela, öğretmen niçin eğitimin bir elemanıdır. Hangi ders ve konu olursa olsun, öğrencinin eğitilebilmesi için, bir öğreticiye yahut bu karakterde bir vasıtaya neden ihtiyaç vardır. Genel eğitimin konusu şunlardır: Öğretmenin görevleri neler olmalıdır, iyi bir öğretmenin özellikleri nelerdir, iyi bir öğrenci nasıl olmalıdır. Kısaca bütün eğitim kurumları için geçerli olan öğretmen, öğrenci, konu, metot, ödev ve alıştırma konuları bu başlık altında incelenir. Herhangi bir konuda başkasına bir şey öğreten kimse, o ders ve konu ile ilgili ilke ve metotları bilmeden önce, bu genel ilke ve teknikleri bilmek zorundadır. Bunların hepsi öğreticinin, öğretmenlik özelliğini ifade eder.¹⁸

¹⁸ İşçi, *a.g.e.*, ss. 126–128.

1.2. SANAT

Sanat; insanın iç dünyasında ürperen belli çeşitten birtakım duyguları dış dünyada elle tutulur, gözle görünür şekilde ifadelendirme ihtiyacının mahsulüdür.¹⁹

Bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılıktır.²⁰

Sanat; (Arapça)-sanat, ustalık, hüner, marifet anlamlarında olduğu gibi, erkek ve kadın adı olarak da kullanılır.²¹

Sanat, insanlığın bugünkü toplumun ötesindeki “diğer” toplum için duyduğu özlemin varlığını koruyabileceği son sığınaktır.²²

İnsan, sanat eğitiminin ilk unsurudur. İnsanın kâinattaki varlıklar hakkında sağlıklı yorumlar yapabilmesi için aldığı eğitim, gerçek ve kalıcı sanatı ortaya çıkaracaktır. Sanatta üreticiliğin tanımı hakkında şunlar söylenebilir: Nesilden nesile geçen, her ne olursa olsun taktir kazanan sanatın içinde üretkenlik var demektir ve gerçek sanat öğretileri bu sanattan çıkar.²³

Fert, nasıl duymaya ve düşünmeye başladığı andan itibaren kelimenin gerçek anlamıyla hayata girmiş olursa, insanlık da duygularını ve düşüncelerini sesler, çizgiler ve renkler yardımıyla canlı veya cansız semboller halinde şekillendirmeye başladığı andan itibaren gerçekten tarih sahnesine girmiş olur.²⁴

¹⁹ Hamdi Akverdi, **Sanatta Yaratma**, Ankara, 1953, s. 7.

²⁰ Erişim: [<http://www.bilgidevleti.com/nedir/sanat-kelimesinin-anlami>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

²¹ Erişim: [<http://www.turkcebilgi.com/sanat/sozluk>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

²² Besim F. Dellaloğlu, **Frankfurt Okulunun Sanat Anlayışı, Sanat-Toplum Bağıntısı Açısından Bir Araştırma**, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1994, s. 60.

²³ Tolstoy, **Sanat Nedir**, (Çev., A. Baran Dural), İstanbul, 2004, s. 65.

²⁴ Akverdi, *a.g.e.*, s. 7.

Vücutun gelişmesi için gerekli besin maddeleri gibi, insan ruhunun da gelişmesi için sanata ihtiyaç vardır.²⁵

Sanat, yalnızca en coşkulu tutku anlarını ifade etmekle kalmaz. Farklı duygular, günlük hayatın bizi göremeyecek kadar kaba ya da uğraşlarla yüklü hale getirdiği düşünce incelikleri, söylenmesi pek çığ kaçacak sözler, yapılması pek yersiz kaçacak işler, hepsi sanatla canlanır. İşte bu nedenler yüzündendir ki sanatsever için sanat, hayattan kaçıştır. Bununla birlikte, çoğu kez sanat hayatı yorumlayabilir; daha yoğun bir hale getirebilir.²⁶ Genel anlamdaki sanat, talebe göre oluşan, talebi ölçüt olarak gerçekleşen bir arzı gösterir, alan da mutludur veren de... Duygusal gereksinimler karşılandığı, bu gereksinimler de doyum sağlandığı için bir değişmeye, bir değişikliğe de gereksinim duyulmaz.

Böyle bir sanat anlayışı kültürün, belli bir toplumsal kültürün (yöre kültürü de olabilir, ulusal kültür de) fazla gelişme ve değişme göstermediği, gelenekselliğin biraz da darboğaz gibi işlev yüklediği, insanların doyumlarında bir değişmeyi, bir gelişmeyi akıl edemedikleri, estetik doyumunu, estetik kaygıya yeğledikleri ortamlarda daha egemendir ve özel anlamdaki sanatın önce oluşmasına, oluştuktan sonra da gelişmesine ket vurur.

Özel anlamda ise, hem sanatçının, hem de alıcının edilgin değil, etkin olması bir önkoşul olarak kabul edilmelidir. Ayrıca ikinci bir koşul olarak da sanatsal bilginin bilimsel bilgi ile desteklenme zorunluluğu gösterebilir.

Özellikle hümanistik psikolojinin temellendirdiği insan anlayışı, özel anlamdaki sanatın oluşturulmasında da önemli olmuştur.²⁷

Resim bir sanattır ve sanat bütün olarak alındığında, boşlukta akıp kaybolan nesnelere üreten amaçsız bir yaratma işi değil, amacı olan bir kudrettir ve insan

²⁵ Erişim: [<http://nedirkimdir.org/sanat-nedir>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

²⁶ Irwin Edman, **Sanat ve İnsan**, (Çev., Turhan Oğuzkan) 2. Baskı, İstanbul, 1977, ss. 13–14.

²⁷ Sıtkı M. Erinç, **Sanat Psikolojisine Giriş**, Ankara, 1998, s. 21.

ruhunun gelişimine ve inceltimine hizmet etmelidir. Sanat ruhlara sadece kendine özgü biçim içinde, ruh için günlük rızık olan nesnelere söz eden dildir; ruh da bu rızıkla sadece o biçim içinde edinebilir. Esrarengiz, anlaşılmaz, garip, mistik bir şekilde doğar, gerçek sanat yapıtı “sanatçının içinden”. Ondan ayrılarak bağımsız bir hayata kavuşur, kişilik haline gelir, bağımsız, zihin soluyan bir özne olur ve aynı zamanda, bir varlık olarak maddi, somut bir hayat da sürer. Demek ki, kayıtsızca ve rasgele oluşmuş, zihinsel hayatın içinde de kayıtsızca dolaşıp duran bir görüntü değildir, her varlık gibi yaratıyı sürdüren, etkin güçlere sahiptir. Yaşar, etkiler ve sözü edilen zihinsel atmosferin yaratılmasına eylemiyle katılır. Eserin iyi mi, kötü mü olduğu sorusu da ancak ve ancak bu içsel noktadan bakılarak cevaplandırılabilir. Biçim bakımından “kötü” ise, ya da çok zayıfsa o zaman bu biçim tını her bakımdan arı ruh titreşimleri uyandıramayacak kadar kötü ya da zayıf demektir.²⁸

İnsan yaşamı sürekli bir oluşum ve devingenlik içinde sürdüğüne, buna koşut olarak da “tarih” adını verdiğimiz kesintisiz süreç giderek yeni düşünce ve duygu birikimleriyle varsıllaştığına göre, tanımların saltık, değişmez geçerliliğinden söz etmek olanaksızdır.²⁹

Sanat, insanın yaşamında her zaman üzerinde çok tartışılan bir olgu olagelmıştır. Yaratıcılıkta sanat uzun süre bir tutulmuş, o da uzun yıllar fizik-ötesi, doğa-ötesi bir olgu olarak görülmüştür. Sanatta, bilim ve teknoloji alanlarındaki yaratıcılık olayından daha başka birtakım etmenlerin işe karıştığı, bir sanat eserinden söz edebilmek için o yaratıda, yenilik, özgünlük, buluş gibi öğelerin tek başlarına yeterli sayılmayacağı da açıktır.

Daha önceki sanat anlayışlarında, eğiten, eğitme işlevi olan sanat anlayışı, dolayısıyla sanatçı ile tüketici ve alımlayıcı arasında olması gerekli görülen bağ, Romantizm ve anlatımcı kuramın bir bölüm temsilcisine göre kırılmaktadır. Sanatçı

²⁸ Vasili Kandinski, **Sanatta Zihinsellik Üstüne**, (Çev., Tevfik Turan) 2. Baskı, İstanbul, 1993, ss. 96-97.

²⁹ Bedrettin Cömert, **Benedetto Croce'nin Estetiğinde İfade Kavramı ve İfadenin İletimi Sorunu**, 1. Baskı, Ankara, 1979, ss. 3-4.

duygularını dile getirirken kimseyi düşünmez, iç dünyası ile baş başa ve yalnızdır. Sanatçı içindeki coşku ve duyguları dışa vurmak gereksinmesini yoğunlukla duyar ve bu itiyile yaratır; ancak eser verdikten sonra rahatlar. Sanatçı, gene bu kurama göre, dâhiliğe varan duyarlılığı, açıklanamaz yaratıcı gücüyle tanrısal bir varlık gibidir. Onun için eserlerinde yaratılarında tek ölçüt onun kişiliğidir.³⁰

Sanatla ilgili tanımlar incelendiğinde bu tanımların ortak paydada toplanmadığı dikkati çekmektedir. Bunun nedenleri sanatın anlamının tarihsel, sosyal ve kültürel dönemlere göre çeşitlilik göstermesine bağlanabilir. Direk bir sanat tanımı vermektense, sanatın insan yaşamındaki yerini sorgulamak, sanat konusunun anlaşılmasına yardımcı olabilir. İnsanoğlunun gelişimine sanat ve bilim, farklı biçimlerde katkı sağlamaktadır. Sanat ve bilimin, neden ve hangi ihtiyaçlar sonucu ortaya çıktığı soruları sorulduğunda; insanoğlunun kendini aşma ve yaşamı anlamlandırma çabası olarak abartı sayılmayacaktır.³¹

Kendi içsel ancak genel ilkeleriyle, soyut ve büyük harfle Sanat'ın ilk önce ne zaman ve nerede ortaya çıktığını tam olarak söyleyemesek bile 1830' lu yıllara gelindiğinde böyle bir kavramın iyice yerleşmiş olduğunu biliyoruz. 1835 senesinde bir Fransız eleştirmen “güzel sanatlar yerine bu yüzyılın yeni kralı olarak Sanat var artık” diyordu. Aynı yıl Theophile Gautier Mademoiselle de Maupin'nin önsözünde “Sanat için Sanat'tan söz ediyor. Emerson da 1836 tarihinde verdiği derslerinde Sanatın din, bilim ve siyaset gibi “yaşamın bir bölümü” olduğunu söylüyordu. Ayrıca sanat sadece kavramsal ve dilbilimsel açıdan değil aynı zamanda kendine özgü kurumlarıyla da ayrı bir alandı artık. Görsel sanatlara baktığımızda, müzayedeler, sanat eseri tüccarları ve müzeler 1830'lara gelindiğinde Avrupa yaşamının yerleşik bir vasfı haline gelmişti. Aynı şekilde yüzyılın ilk yarısında

³⁰ İnci San, **Sanat ve Eğitim**, 4. Baskı, Ankara, 2008, ss. 25–80.

³¹ Çiçek Kumral, **Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Resim Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin Öğrencilerin Estetik Gelişimlerini Etkileyen Faktörler Üzerine Görüşleri**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2008, s. 18.

müzik ve edebiyat da hem kavramsal hem de kurumsal biçimler açısından kendilerini daha önceki işlevsel bağlamlarından ayıran değişimlerden geçiyorlardı.³²

Tanımların geçerliliği yer ve zaman koşullarıyla bağımlı olacak ve tutarlı her yeni tanım karşısında bir önceki tanımın etkisi ve geçerliliği ister istemez azalacaktır. Ama yine kaçınılmaz bir biçimde, her tanımda sanat gerçeğini birazcık olsun yansıtan; sanatsal deneyimi aydınlatan; beğeniye, geri dönüşü engelleyen bir boyut kazandıran öz kalacaktır. İşte, insanın sanat düşüncesine ilişkin geçmişini şimdinin somutluğunda eritip özümleterek gelecek'e bağlayan şey, insanlığın tarihsel kalıtımı olarak geride kalan bu özlerin kesintisiz bir süreçte birbirini tamamlamasıdır.³³

İnsan düşüncesinin en doğal, en kuvvetli gereksinimi eşya ve olaylara estetik bir düzen verme çabasıdır. Karışıklık, düzensizlik insan düşüncesini ilgili sorunların çözümüne yönelik arayışlar içine sokar. Düzen-kompozisyon ise insanın kendi varlığını anlamasının ön koşuludur. Bu bakımdan sanat, bir düzenleme, bir sezgi olayıdır. Ayrıca içten ve dıştan gelen her türlü baskının, etkinin (toplumsal-ruhsal) en iyi yol ile ortaya çıkardığı, estetik niteliklere sahip özgün bir üründür.

Önemli bir iletişim aracı olan sanat insan yaşantısı ile bütünleşen, toplumsal değer ve ideallerin belirlenmesinde, hayata geçirilmesinde önemli bir faktördür.

Sanat kavramı günümüzde, genellikle plastik gerek görsel tüm sanatların ortak özelliklerinde özgünlüğün yakalanması, hoşça giden bağlantıları oluşturma çabası yatar. Sanat, insan ile doğadaki nesnel gerçekler arasındaki estetik ilişkidir. Hegel, sanatsal etkinliğin bilinç dışı bir etkinlik olup, "Bir ucu insana öteki ucu doğaya bağlıdır", der. Sanatı ise; "Ruhun madde içindeki görünümü" şeklinde tanımlar.

Genel olarak sanat, insanların doğa karşısındaki, duygu ve düşüncelerini çizgi, renk, biçim, ses, söz ve ritim gibi araçlarla güzel ve etkili bir biçimde, kişisel bir üslupla ifade etme çabasından doğan ruhsal bir faaliyettir.

³² Larry Shiner, **Sanatın İcadı**, (Çev., İsmail Türkmen) 1. Baskı, İstanbul, 2004, ss. 290–291.

³³ Cömert, *a.g.e.*, ss. 3–4.

Schiller sanatı, insanın özgürlük dünyasının ortaya çıkmasını sağlayan önemli bir araçtır, şeklinde tanımlar.

Herbert Read ise sanat için; Hayata uygulanan bir mekanizmadır, onsuз varlıklar dengesini kaybeder. Toplumsal, ruhsal bir karmaşıklık içine girerler, diye açıklar.³⁴

Tolstoy, "İnsanın bir zamanlar yaşamış olduğu duyguyu, kendinde canlandırdıktan sonra, aynı duyguyu başkalarının da hissedebilmesi için hareket, ses, çizgi, renk veya kelimelerle belirlenen biçimlerle ifade etme ihtiyacından sanat ortaya çıkmıştı" der.³⁵

Sanat bir insan araştırmasıdır. Sanatçı kendi penceresinden dünyaya bakar ve bu özel dünyaya bakar ve bu özel dünyayı eserinde yansıtır. Eserin yetkinliği, sanatçının söz konusu araştırmasının niteliğine ve derinliğine bağlıdır. Sanatçı öncelikle toplum içinde bir bireydir. Buradan hareketle toplumla olan ilişkisi belirleyicidir diyebiliriz.³⁶

Yaşamın içinden çıkan bir insan etkinliği olarak sanatın insanlıkla yaşıt olduğunu söyleyebiliriz. Yaşamla sanat arasındaki bu sıkı etkileşime karşın yine de sanatın yapı ve işleyişine "enigmatik" bir özelliğın bulunduğunu vurgulamamız gerekiyor; sanat bir "enigma", bir "gizemce" olarak karşımıza çıkıyor. Genel olarak herhangi bir etkinliğin ya da bir işın yapılmasıyla ilgili yöntemlerin, bilgilerin ve kuralların tümüne birden sanat diyoruz. Sanatsal etkinliği, bazı düşüncelerin, amaçların, duyguların, durumların ya da olayların, deneyimlerden yararlanarak, beceri ve düş gücü kullanılarak ifade edilmesine ya da başkalarına iletilmesine yönelik yaratıcı bir insan etkinliği diye de tanımlayabiliriz.³⁷

³⁴ Kazım Artut, **Sanat Eğitimi, Kuramları ve Yöntemleri**, 1. Baskı, Ankara, 2001, s. 19.

³⁵ Erişim: [<http://www.toplumdusmani.net/modules/wfsection/article.php?articleid=2076>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

³⁶ Serkan Özkaya, **Sanatta Deha ve Yaratıcılık**, 1. Baskı, İstanbul, 2000, s. 14.

³⁷ Nejat Bozkurt, **Sanat ve Estetik Kuramları**, 4. Basım, Bursa, 2004, s. 15.

Sanat, insanın kültürel yaşamının, kişisel deneyimlerinin en tikel en kapsamlı alanıdır. Sanatın bu anlamda kişiye kazandıracığı değerleri başka hiçbir ders, alan ya da deneyim kazandıramaz. Dewey; sanatı yaşama can veren bir deneyim olarak niteler. Bu, yaşayan organizmaya yaşadığını anımsatan, insanın yaşamında en önemli yeri alan ve en yüksek duygusal deneyimleri tanınır kılan değeri kendinden bir olgudur. Eğer sanatın bu işlevlerinin gerçekleşmesi engellenirse ve eğer sanat okullarında öteki alanların işlevlerini yerine getiren bir araç ders durumuna getirilirse, bundan doğacak zararlar, başka alanlara hizmet vererek sağlayacağı yarardan çok daha büyük olacaktır.³⁸

1.3. NİÇİN SANAT?

Sanatçı açısından, yaratma güdüsünü doyuma ulaştırmak için, alıcı açısından da estetik bilinçlenmeyi geliştirmek ve bundan doyum sağlamak için sanat vardır, var olacaktır. Daima hatırlanması gerekir ki duygusal doyum, önce duyguyu gerekli kılar. Estetik duygu ise sanatla kurulan ilişki sırasında ve sonrasında oluşur. Duygu, algılama organlarımız ile oluşan bir şey değildir. Yani gözümüz var diye, kulağımız duyuyor diye duygulu olunmaz. Duygu, özellikle artistik, ya da estetik duygu tüm organizmamızın karmaşık bir faaliyetidir. Bu etkinliği olanaklı kılmak için de tek araç sanatmış gibi gözükmemektedir.

İnsanoğlu, sürekli tepkiler gösteren bir canlıdır. Bu tepkilerin kimi sanatsaldır kimi ise değil. İşte estetik olanla olmayanı ayırt edebilmenin tek yolu, bu alanda belli tartışmalara katılmak, ya da bilgiden arınık fikirler yürütmek değil, sanatla olan ikili ilişkilerimizin oluşturduğu süreci ve bu sürecin her anını doğru değerlendirebilmektir. Yani, sanatla gereği gibi bir ilişki içinde bulunabilmektir.

³⁸ Olcay Tekin Kırıoğlu, **Sanatta Eğitim, Görmek Öğrenmek Yaratmak**, 2. Baskı, 2002, Ankara, ss. 47-48.

İnsanlık tarihinin her aşaması, her sayfası sanatın varlığını kanıtlar, gelecekte de sanat var olacaktır. Bundan kaygı duymak, herhalde insanın kendi varlığından kaygıya düşmesiyle eş anlamlıdır diye yorumlanabilir.³⁹

Sanatın birçok işlevinin bulunması, onun göze çarpan bir özelliğidir. Ancak sorunu ortaya atan kişinin dünya görüşü, ideolojik yönü, estetik duygusu, yaşam görüşü açısı, şu ya da bu işlevi en belirleyici işlev olarak görmesine neden olur. Sanatın, kişilerin yaşantısına uyum sağladığı, hoşlanma duygusu verdiği (hazcı bir işlev: Haz duygusu kesinlikle asal olmak zorunda değildir. Paradoksal bir biçimde trajik bir yaşantıdan da ileri gelebilir.) düşünsel ilişkilere ve “duyguların aktarılmasına” hizmet ettiği (Tolstoy-iletişimsel işlev), ruhu “arındırdığı”, yaşamı yansıttığı (yansıtma olarak gnoseolojik işlev doğalcı değil, yaratıcı yansıtma biçiminde anlaşılmalıdır ve bu nedenle gerçek bir bilgilenme edimi oluşturur), ahlak yönünden eğittiği (etiksel ve töre oluşturucu bir işlev), içsel tutukluklar tarafından bastırılan duyguları yabancılaşmış bir biçimde canlandırdığı ve böylelikle ruhsal iç çatışmalardan ve bunu izleyen sinirsel hastalıklardan kurtardığı (Freud’a göre bir çeşit duygusal aşı yerine geçmekte)vb. söylenmektedir.

Ve bütün bunlar doğrudur. Bu işlevler gerçekten sanata özgüdür. Ancak yine de tüm bu açıklamalar, bizi iki nedenden dolayı doyurmamaktadır.

Bir yandan, tüm böylesi işlevlerin başka bir biçimde, yani daha basit ve daha “ucuz” bir biçimde yerine getirilemeyeceği kanıtlanmamıştır. Haz duygusu, iyi yemeklerden, boğa, horoz dövüşlerinden, spordan, hatta günümüzde kimyasal ya da beyindeki haz duygusu merkezine uygulanan elektrik uyarımlarından da kazanılabilir. Yatışmaya, “uyuma” ise akıllı konuşmalarla, vaazlarla, dua etmekle, ruh tedavileriyle hipnotizmayla ya da ilaçlarla ulaşılabilir. Peki yansıtma? Yansıtma neden gereksinim duyuyoruz? Hele bu türden bir yansıtma. Bilgilenme neden bilimsel, daha “ucuz” ve daha akılcı bir biçimde örgütlenemesin? Benzeri biçimde tüm noktalarda sanatın zorunluluğu konusunda kafalarda soru işareti

³⁹ Erinç, *a.g.e.*, ss. 37–38.

yaratabiliriz. Ancak bu tür sayısız yararlı işlevi aynı anda yerine getiren sanattaki gizemli yeti, bu işlevleri bir bütün olarak sanatsal uğraşların en akılcı ve en geçerli yöntemi durumuna getirmektedir.

Ne var ki bu, yine de doyurucu olmamaktadır, çünkü tüm bu çok yönlü işlevler bize birbirlerine bağlı ve bağımlı görünmemektedir. Bilgilenme ve “arındırma” arasındaki ortak noktalar nelerdir? Hazcı ve iletişimsel işlev nedir? Burada bağlayıcı bir temel, ortak, asal, derinlere giden bir işlev yok mudur?

Bilindiği gibi Hegel, yukarıda sayılan işlevlerin, sanattaki gerçek anlamı belirlediğine ilişkin görüşü reddetmiştir. “Bu tür şeyler sanat yapıtını ilgilendirmez ve sanat yapıtı kavramını belirlemez”. Sanatın çağrısının, mutlakın duyumsal olarak betimlenmesinden ileri geldiğini Hegel’e onaylatamamamıza karşın, sözleri bizler için de önemini korumaktadır.⁴⁰

Sanat, çocuklarımızın eğitiminde hayati bir rol oynayan önemli bir etkidir. Çizme, boyama, inşa etme gibi etkinlikler karmaşık bir süreç olup, çocuk bu çabaları sırasında çeşitli öğeleri birleştirerek anlamlı bir bütün oluşturur ve böylelikle deneyim kazanır. Seçme, yorumlama ve yenileme bu etkinliklerde dikkate değer bir başka işlem türüdür. Resim faaliyeti sırasında birey, konu seçimi ve yorumlamasıyla bize salt bir resim örneği vermemekte, resimden de öte bilgiler sunmaktadır. Çocuk bize resmiyle adeta kendisinin bir parçasını yansıtmakta, olaylar hakkındaki duygu, düşünce, görüş biçimlerini dile getirmektedir. Çocuk için sanat, dinamik bir faaliyet örneğidir.

Çocuk için sanat, yalın bir anlatım aracıdır. Sanat açısından hiçbir zaman iki çocuk birbirine benzemez. Her biri büyüme, anlayış ve algı açısından farklılık gösterir ve çevresini farklı olarak yorumlar. Bu nedenle sanat faaliyetlerinde de farklılıklara rastlanır.

⁴⁰ Y. Feinberg ve diğ., **Bilim ve Sanat Üzerine**, (Çev., Oğuz Özügül) İstanbul, 1991, ss. 10–11.

Çocuk dinamik bir olgudur. Sanat, ona, bir düşünme dili şeklinde yansır. Çocuk, dünyayı kendi algılayışı biçiminde görür ve bunu kendi ifadeleri içinde yansıtmaya çalışır.

Çocuklarda yaratıcı çalışma için özel bir uyarıma gereksinme yoktur. Her çocuk, herhangi bir engelleme olmaksızın, kendisinde var olan derin yaratıcılık dürtülerini kullanabilir. Bu, onun kendine özgü, bir tür kendinin ifadesi anlamını taşır.

Çeşitli sanat etkinlikleri arasında resmin çocuğun dünyasında özel bir yeri vardır. Çocukta resim faaliyetine ciddi bir biçimde eğilen Prof. Dr. Neriman Samurçay, bu konudaki görüşleri şöyle derlemektedir: “Resimdeki içerik, yaşanmış bir deneyimi yansıtır. Bu yaşanmış deneyimin anısı ya da sembolü resimde açık olarak vardır (F. Minkowska, 1963). Resim yalnızca yapısal tipi, karakteri ya da zekâyı yansıtan bir yapıt değil, aynı zamanda geçmiş ya da şimdiki yaşanmış öğeleri içeren tam bir kişiliğin yansımasıdır (E.Pignon,1966). Her resim sembolik bir bilmece olarak öznenin (suje) duygusal halini, onun bilinç dışı hareket etme ya da cevap verme biçimini ifade eder (F.Dolto Murette, 1948). Murette’e göre, resimde rastlantı yoktur, her şey zorunludur. Bir resmi çözümlmek demek, mekânın kullanılış biçiminde, çizilen her objede görünür içeriğinden başka bir anlam araştırmak, kişiliğin derinliklerini anlatan sembolleri ortaya çıkarmak demektir. G. H. Luguët (1927), çocukların grafik yapıtlarını daha ilk yaşları sırasında çözümlenmiştir. Luguët, çocuk resimleri aracılığıyla onlardaki evrimsel evrelerden söz etmiştir. Luguët’in saf karalama, yorumlu karalama, zihinsel gerçekçilik, görsel gerçekçilik adını verdiği bu gelişme evreleri klasik bir nitelik taşımaktadır.

Resim, küçük yaşlarda çocuğun sözcüklerinden daha güçlü bir anlatım aracıdır. Bu nedenle çocuğun iç dünyası hakkında bilgi edinmek üzere resimden yararlanılır.

Resim, bize çocuğun büyüme süreci hakkında önemli bir bilgi verir. Çocuğun benmerkezci bakış açısından uzaklaşması, geniş çevresinin bir üyesi olduğundan haberdar bulunması, bize resim aracılığıyla iletilebilir. Çocuk, karalama girişimlerinde bulunurken, henüz kesin olmayan bu belirsiz biçimler içinde bile birtakım temel duygularını yansıtmaya olanağını bulur. Büyük bir olasılıkla çocuğun oluşturduğu ilk insan sembolü gerçek bir insandan uzak olmakla birlikte, bir bireyin çeşitli özelliklerinin yavaş yavaş sunulmasını yansıtmaktadır.

Çocukların çoğunlukla sevdikleri bir teknik olan resim, kişilik, algı, insanlar arası ilişkiler, grup değerleri ve tutumlarının saptanmasında tek araç değildir. Bu konuda üç ana kaynaktan yararlanır.

- a. Bireysel raporlar,
- b. Gözlem,
- c. Projektif teknikler.

Ne var ki, bu tekniklerden hiç biri tek başına çocuğun kişiliğini, algı ve tutumlarını tümüyle değerlendirmeye yeterli değildir. Bu nedenle birden çok ölçek kullanma yoluna gidilmelidir. Örneğin, resim, bir tutum ölçeği olarak tek başına kullanılamaz, ancak bu amaçla kullanılan başka bir projektif ölçeğin, gözlem ya da çocukla görüşmenin bir tamamlayıcısı olur. Bazı uzmanlara göre kullanılacak ölçek türü, bir bakıma çocuktan çocuğa değişir. Örneğin, çekingen ve sessiz bir çocuk için resim ve gözlem yöntemleri en sağlıklı yöntemler olacaktır. Aynı amaçla konuşma ve dil zorlukları olan çocuklar için bu yöntem en sağlıklı yoldur. Resim, çocuklar tarafından çok sevilmesinin yanı sıra sınırlı sözcük bilgisine sahip bir çocuk için kolay bir anlatım aracı olması nedeniyle de çocukla dış dünya arasında iletişimi sağlar. Her ne kadar genelde her türlü resim faaliyeti çocukların algı, kişilik özellikleri ve değer yargıları konusunda birçok şey öğrenmemize yarıyorsa da, özellikle insan figürünün resmedilmesi daha zengin bir kaynağı oluşturmaktadır. Bu

figürler bir doktor, dişçi gibi tek bir insan resmi olabildiği gibi, aile, arkadaşlar gibi çoğulu da temsil edebilmektedir.⁴¹

1.4. NİÇİN SANAT EĞİTİMİ

Sanat eğitimi, kişinin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmek, yetenek ve yaratıcılığını estetik bir seviyeye ulaştırmak amacıyla yapılan eğitim faaliyetlerinin tümüdür.

Sanat eğitimi, yaratıcılığın ön planda tutulduğu, eleştirel düşünmenin geliştirildiği, her öğrencinin kişisel gelişimi ve eğilimleri paralelinde yönlendirilmeye çalışıldığı, güvenilir bir eğitim çeşididir.⁴²

Sanat eğitiminin öğretim yönü, bireylerin imge yaratma, usa vurma, algılama veya imgeleme yetilerini geliştirmek için fırsat sağlar.⁴³

Sanat eğitimi bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliği ve yardımlaşmayı, doğruyu seçme ve ifade edebilmeyi, bir işe başlayıp bitirme sevincini tatmayı, üretken olmayı sağladığı için gereklidir. Sanat eğitimi, gözlem yapma, özgün buluş ve kişisel yaklaşımları destekler, pratik düşünceyi geliştirir. Olayları, olmadan da beyinde gerçekleştirebilme gücünü artırır. Bireyin el becerisini geliştirir ve sentez yapmasına yardımcı olur. Olayları, olmadan da beyinde gerçekleştirebilme gücünü artırır.⁴⁴

Sanat eğitiminin amacı, yapılmış olanları yineleyen değil, yeni şeyler yapabilme yeterlilikleri olan insanları yetiştirmektir.⁴⁵

⁴¹ Haluk Yavuzer, **Çocuk Psikolojisi**, 33. Baskı, İstanbul, 2011, ss. 194–197.

⁴² Erişim: [<http://www.yararlibilgiler.net/sanat-egitimi-nedir/>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

⁴³ Canan Özen Mermer, **İlköğretim 2. Kademe Resim-iş (Sanat) Eğitimi Derslerinde Sınama, Ölçümlenme ve Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanımı**, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa, 2006, s. 20.

⁴⁴ Erişim: [<http://www.yararlibilgiler.net/sanat-egitimi-nedir/>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

⁴⁵ Erişim: [http://tr.wikipedia.org/wiki/Sanat_e%C4%9Fitimi], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

Sanat eğitimi, genel eğitim içinde çok özel bir yere ve öneme sahiptir. Çocuklarımızın ruhsal, çizgisel, estetik ve zihinsel gelişimine olan katkısı özellikle içinde bulunduğumuz yüzyılda, bilim çevrelerince kabul görmeye başlanmış ve çeşitli araştırmalara zemin hazırlamıştır.⁴⁶ İlk ve orta öğretimde sanat eğitimi, tarih eğitimiyle de birleşir. Tarihsel dönemlerin sanat yaratışlarından söz bu vesileyle edilir ve tarihsel sanat objelerinin saklandığı müzeler bu vesileyle gezilip görülür.⁴⁷

Türkiye'nin bu alanda yetişecek sanatçılara olan ihtiyacını düşündüğümüzde bu alandaki gelişmelere olan dikkatimiz bir kat daha artmaktadır. Tüm bu ihtiyaçları karşılayacak milli ve manevi değerlerle desteklenmiş, yaratıcı zekâyı destekleyen ve evrensel iletişime açık bir eğitim programına gereksinim vardır.⁴⁸

Eğitimin her aşamasında amacına uygun bir sanat eğitimi, nitelikli sanat eğitimcileri ile mümkündür. Okul öncesinden üniversiteye kadar sanat eğitimi eğitimin her aşamasında gerektiği kadar yerini almalıdır. Ülkemizde genellikle ilköğretim birinci kademedeki (1.2.3.4 ve 5. Sınıflar) sanat eğitimi dersleri sınıf öğretmenleri tarafından verilmektedir. Bu nedenle sınıf öğretmenleri eğitim-öğretim süreçlerinde, çocuğun çizgisel gelişimi, sanat eğitiminin önemi ve gerekliliği, müzede eğitim, öğrencilerine seviyelerine uygun neler yaptırabilecekleri ve zarar vermeden nasıl yönlendirebilecekleri ile ilgili teorik ve uygulamalarla bilgi sahibi olmalıdır. Elbette sınıf öğretmenlerinden iyi birer sanatın uygulayıcıları olmalarını beklemiyoruz; ancak, sanat eğitiminin önemi ve gerekliliğini anlamak ve öğrencilerini bu tür etkinliklere yönlendirerek desteklemek her sınıf öğretmenin yapması gereken davranış şekli olmalıdır. Sadece sınıf öğretmenlerinin değil tüm sanat eğitimcilerinin de amaca uygun teori ve uygulamaları içinde barındıran bir ders programı ile yetiştirilmeleri gerekir. Ancak sanat eğitimcisi olarak mezun olan gençlerin öğrenim süreçlerinde edindikleri bilgi ve deneyimlerle yetinmeyip sürekli kendilerini yenilemeleri önemlidir. Okuyan, sorgulayan, sanatsal uygulamalarını

⁴⁶ Mehmet Sağ, "Türk Sanatının Dünü, Bugünü ve Geleceği Üzerine", Fikir Sanat ve Edebiyatta Töre Dergisi, 2, Ankara, 2012, ss. 85-86.

⁴⁷ Sezer Tansuğ, **Sanatın Görsel Dili**, 3. Baskı, İstanbul, 1988, ss. 14-15.

⁴⁸ Sağ, *a.g.m.*, ss. 85-86.

devam ettiren, yeni arayışlarda bulunan sanat eğitimcileri hem kendilerini geliştirecek hem de öğrencilerine her yönüyle daha çok verimli olacaklardır.

Sanat eğitimi ve öğretiminin yapıldığı atölyeler de amaca uygun donanımına sahip olmalıdır. Örneğin, bir grafik atölyesinde bilgisayar (web bağlantılı), serigrafi atölyesinde tezgah ve ipek kasnak, gravür atölyesinde asit teknesi ve pres olmazsa bu alanların öğretiminde ne yapılabilir? Sanat öğretiminde uygulama boyutunda her tekniğin ve çalışmanın kendine özgü araç-gerece ihtiyacı vardır. Okulöncesi, İlköğretim ve ortaöğretim düzeyinde sanat öğretiminde yaptırılan uygulamalarda daha basit teknikler ve kolay bulunur araç-gereç ve malzemelerle çalışmalar yaptırılabilir. Öğrencilerin el becerilerinin geliştirilmesi, değişik yöntem ve tekniklerin öğretilmesi, uygulamalarla yaratıcılıklarının geliştirilmesi için atölyelerde amaca uygun alt yapı, araç ve gereçler olmazsa öğrenme ve kendini ifade etme yarım kalır.⁴⁹

Sanata ve duyguların eğitimine önem veren okul ya da eğitim sistemlerinde, duygular eğitilirken, zihinsel yeteneklerin, düşüncenin ve zekânın da geliştiği gözlenmektedir.⁵⁰

Toplum için birbirini anlayan, eleştiren ve saygı duyan insanların yetiştirilmesine olanak sağlar.⁵¹

Sanat, duygu ve düşünce arasındaki iç içe geçmiş bağlantıyı vurgularken, öğrenme ve gelişim sürecinin de etkin bir yardımcısıdır.⁵²

⁴⁹ Serap Buyurgan ve Ufuk Buyurgan, **Sanat Eğitimi ve Öğretimi**, 2. Baskı, Ankara, 2007, ss. 19–21.

⁵⁰ Erişim: [<http://www.msxllabs.org/forum/sanat/10486-sanat-egitimi.html>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

⁵¹ Ayla Kök, **İlköğretim Okulları Görsel Sanatlar Dersine Müze Bilinci Öğrenme Alanına Yönelik Yaratıcı Drama Uygulamaları ve Öğrenci Görüşleri**, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 2010, s. 6.

⁵² Erişim: [<http://www.toplumdusmani.net/modules/wordbook/entry.php?entryID=3909>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

Çocuk yaş gruplarının toplandığı gelişim sürecinde, yaratıcılığı güçlendiren, özgüvenin kazanımına katkıda bulunan, özgürlük ve özgünlük bağlamında isabetli kararlar almasına yardımcı olacak resim eğitimi ile desteklenmesi gerekir. Özgür düşünen çocuk bireyler özgün, özgün olan çocuk birey de özgürdür. Resim eğitiminin önemi, sanat eğitimbilimi boyutlarında değerlendirildiğinde, çocuk bireylere kendini anlatacağı bir dil, bir anlatım yolu kazandırmasında temellenir.

Sanatsal güzelliklerden zevk alabilen, kendi kültürünü tanıyan, çevresine ve sanat eserlerine eleştirel bir gözle bakabilen çocuk bireyler yetiştirmek günümüz eğitim sistemi içinde sanat eğitiminden beklenen genel istemlerdir. Eğitimin bir amacı da duygusal zekânın işlenerek en yararlı hale getirilmesidir. Resim eğitimi ile duygusal zekânın, bilimsel tutarlılık ve sezgisel yaratıcı bütünlük içerisinde somutlaştığı bir alandır. Çocuk birey, zekâsı ve sezgileriyle çağının önünde giden insan olduğu için, gerçek anlamda bir fütüristtir. Onu anlamak için çaba gerekir. Bu nedenle çocuk bireylerin istem ve beklentilerin sınır tanımazlığı, çok yönlü düşünebilmeyi, resim tasarım ve uygulamalarında da spontane yaratıcılığı geliştirdiği kadar özgürlüğü ve özgünlüğü de geliştirir. Gerek teknik, gerekse sanat ve estetik bağlamda, bilgi çağında yetişen çocuk bireyler, iletişim olanaklarının zenginliği ve çağdaş entelektüel düzeydeki yeni bilgilenme kaynaklarının çoğulluğu, bilgiye kolay erişimin doğal sonucu olarak, özgürlüğün ve özgünlüğün sanat eğitimindeki rolünü vazgeçilmez bir unsur olarak ortaya koymaktadır.⁵³

18. yy.a dek bir örgün sanat eğitiminden, daha doğrusu öğretiminden söz edilemez. Yüzyıllar boyunca sanatçı daima usta-çırak ilişkisi içinde yetiştirilmiştir. Büyük oranda lonca sisteminin bir sonucu olan bu yetişme düzeni, Batıda kapitalizmin gelişimiyle birlikte loncalar ortadan kalkınca zorunlu olarak yerini okul- içi öğretime bırakmıştır. Akademiler bu yeni gereksinmenin bir sonucudur. Çağdaş sanat eğitiminde ise en önemli ve ilerici atılımlar 1919 ile 1933 arasında Bauhaus bünyesinde gerçekleştirilmiştir.⁵⁴

⁵³ Erişim: [http://w3.gazi.edu.tr/web/ahmetatan/mak_cocukgel.htm], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

⁵⁴ Metin Sözen ve Uğur Tanyeli, **Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul, 1992, ss. 208–209.

Bauhaus, sanata ilişkin öğretim ile ilgili kurulan önemli bir kurum 1918'de Walter Gropius tarafından örgütlenen sanat okuludur. Kurucuları arasında Klee, Marcks, Schlemmer gibi ressam; mimarlar, yontucu ve yazarlar bulunan bu kuruluşun öğretimi, duyu ve duyumlara dayanan becerilerin eğitilebileceği ve çağdaş sanatçının, madde, yani malzeme ile amaç ve düşünceleri arasında çeşitli ve değişik bağlantılar kurabilmesi için yeni anlayışlar geliştirebileceği esasına dayanmaktaydı. 1962 yılında Dessau'a aktarılan okul, Nazi hükümeti tarafından 1933'de kapatılmıştı. 1947'lerde Amerika'da Chicago'da geliştirilmeye çalışılan yeni Bauhaus okulunun adı Institute of Design olmuştur. Bugün bu okul İllinois Teknoloji Enstitüsünün bir bölümüdür. Bu okulun öğretim anlayışı, sanatçı yetişmesindeki geleneksel doğmalara karşı çıkmakta sanatı yaşantıların tam bir suretini yapmak olarak düşünmemekte; sanatı, yaşantılar ve duyumsal donatım ile yaratıcı kişilerin etkileşim halinde olduğu bir süreç olarak kabul etmektedir. Okulun sanat eğitimi anlayışına getirdiği, malzeme ile kavramın, teknolojik süreçlerin, maddenin ve insan algısı ile insan yaşantısının bağlantıları, ilişkileri hakkındaki açıklık olmuştur.⁵⁵

Sanat eğitiminde önemli olan, çocuğun düşünmesi, duyması, algılaması ve çevresine karşı tepkileridir. Zaman zaman bir çocuk, okuldaki okuma yazma ya da matematik konularından her hangi bir nedenle sıkılmış ve kırıklığa uğramış olabilir ve bu kırıklıklarından arınmak üzere kendini sanata yöneltebilir. Çünkü sanatta doğru ya da yanlış yoktur.

Anaokulundan liseye kadar her okul öğrencilerini sanata özendirmeli, onların kendi deneyimlerini ortaya koymalarına fırsat vermeli, duygu ve düşüncelerini ifade etmek üzere kavram geliştirmelerine yardım etmeli, kısaca estetik duyarlılığa sahip olmalarını sağlamalıdır.⁵⁶

“Niçin sanat eğitimi? Sorusuna verilecek yanıtlar çok çeşitlidir. Bu yanıtlar;

⁵⁵ İnci San, **Sanatsal Yaratma, Çocukta Yaratıcılık**, 2. Baskı, Ankara, 1979, ss. 13–14.

⁵⁶ Yavuzer, *a.g.e.*, s. 195.

- Sanat eğitimi, duyarlılık eğitimidir. Duyarlılıkları eğitilen çocuk, dünyaya da bu hassasiyetle bakar ve onu insana yakışır oluşumlarla gerçeklere taşır.⁵⁷
- Sanat yolu ile kişiye dışavurum olanağı vermek, böylece ruh sağaltımına yardım etmek için, kişinin kendini kanıtlanmasına, kimliğini bulmasına olanak tanımak için,
- Kişide her alanda kullanabileceği yaratıcı davranışı geliştirmek için,
- Kişinin sanat yaparak bir üretici olarak, sanatı izleyerek bir tüketici olarak içinde yaşadığı kültüre katkısını sağlamak için,
- Kişide estetik ve pratik yargı gücünün geliştirilmesi için,
- Sanatsal yaratıcılığı geliştirmek için, gibi ve daha pek çokları bunlara eklenerek sıralanabilir.

Sanat eğitimi amaçlarının zaman içinde değişimi incelendiğinde bu amaçların kimi etmenler altında biçimlendiği görülür. Bu etmenler kimi zaman çocuk ve gelişiminde, kimi zaman toplumsal gereksinimlerde, kimi zaman da doğrudan sanatta odaklaşır.⁵⁸

Sanat eğitimi bireyin içinde yaşadığı dünyayı algılamasında, karşılaştığı problemleri çözmesinde, çevresinde gördüğü ve hissettiği şeylere karşı tepki vermesinde çok önemlidir. Sanat eğitimi bir bütün olarak düşünüldüğünde hem bilişsel, hem duyuşsal, hem de psiko-motor alandaki hedeflere hizmet etmesi açısından birey ve toplum için çok önemli bir noktadadır. Bir başka deyişle bireyin zihinsel, fiziksel ve toplumsal gelişimine katkıda bulunur.⁵⁹

Sanat eğitimi insana geniş bir açı içinde düşünme yeteneği kazandırır. Sanat, tek doğru yanıtı olan bir olgu değildir. Öğrenci, sorunlar karşısında yargılayarak, hayal gücünü kullanarak, diğer bilgilerini birleştirerek yanıtlardan birini seçerek,

⁵⁷ Erişim: [<http://nearamistin.blogspot.com/2008/01/grsel-sanatlar-dersinin-amalar-nelerdir.html>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

⁵⁸ Kırıçoğlu, *a.g.e.*, s. 45.

⁵⁹ Ayşe Aslı Yoleri, **Ortaöğretimde Sanat Eğitiminin Gerekliliği Konusunda Resim Öğretmenleri, Okul İdarecileri, Diğer Branş Öğretmenleri ve Öğrenci Velilerinin Görüşleri**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006, s. 15.

kendine özgü problemi çözüme yolunu bulacaktır. Bu çalışma, bireye çağımızda bir takımın diğerlerine bağlı elemanları gibi çalışması gerektiğini kavrayacaktır. İlgililerle ilişki, işbirliği ve en önemlisi, bireye tam olarak görevini benimsemesi ve yapması gerektiğini öğretecektir. Böyle bir eğitim, her meslekte geçerlidir. Böyle bir eğitim, her meslekte geçerlidir. Onun için **Sanat Eğitimi**, herkes için gereklidir.

Herkes için gerekli dediğimiz “Sanat Eğitimi” nin, okullardaki müfredat programlarındaki adı, Resim, Resim-iş, Sanat Eğitimi, Temel Sanat Eğitimi, El İşleri, Atölye, İş ve Teknik eğitimi, Tasarım v.b. olarak geçmektedir. Başka ülkelerde de Sanat Eğitimi dersini, çeşitli adlar altında görmekteyiz. Toplumda, dersin adı etrafındaki birikmiş bazı yanlış fikirleri ortadan kaldırmak için ve çağdaş içeriği kuvvetlendirmek için yeni adlar kullanıldığını da gözlemlemekteyiz.⁶⁰

Sonuç olarak diyebiliriz ki, “Sanat Eğitimi” içinde yer alan, duyu- algılama imgeleme- düşünme-yaratıcı- üretici kavramların plastik sanatların oluşumunu sağlayan temel yapı taşları Temel Sanat eğitimi kapsamında ele alınmaktadır. Sanatta yaratma sübjektif ya da objektif ilkelerle olmaktadır. Objektif yöntemle yaklaşıldığında ya realist, ya da natüralist yapıtlar yapılır. İşte temel sanat eğitimi sübjektif yaklaşımdır. Öğrencinin önüne başkası tarafından konulan, kendi seçeneği bile olmayan modele bağımlı kalmak yerine, öğrenciye kendi problemini koyma ve bu problemini çözüme yöntemini aşılır. Seçenekleriyle özgür çözümler aramalarını sağlar. Çağımızın da özgür, yaratıcı, yapıcı ve yenilikçi bireylere gereksinimi vardır. Sanattaki tutuculuğu (bağnazlığı) kabul etmez. Epistemoloji (Bilgi Teorisi) açısından baktığımızda da temel sanat eğitimi duygusal ve akılsal (lojik-mantık) yaklaşımları birleştiren bir eğitim şeklidir. Kişinin sanat yoluyla birey olduğunun ayırımına varmasını, özgün ve özgür nitelik kazanmasını sağlar. Ancak, Toulouse Lautrec, Bedri Rahmi Eyüboğlu ya da Şenol Yoroğlu gibi resimler yapmak hedefinizse ve maniyere olmak gibi bir kaygınız yoksa araştırma ve incelemeye gerek kalmaz. Dolayısıyla Temel Sanat eğitimine de gerek kalmaz. Çünkü Temel Sanat eğitimi

⁶⁰ Hidayet Telli, “Türkiye’de Resim-iş Öğretimine Genel Bir Bakış”, Resim-iş Öğretimi ve Sorunları, Ankara, 1990, ss. 1-39.

başkalarının kurallarına boyun eğen değil, kendi kurallarını oluşturma sürecini yaşayan kişilikli bireyler için gereklidir. Söz konusu bireyler aynı zamanda çağını da yakalayabilen kişilerdir.⁶¹

1.5. SANAT EĞİTİMİNİN GEREKLİLİĞİ

İlk insanlar resmi bir anlatma vasıtası olarak kullanmıştır. Daha sonra eser yapma ve güzel şeyleri seyretme isteği ile meskenleri olan mağara duvarlarını resimlerle süslemişlerdir. Bu güne kadar izlerine rastladığımız mağara resimleri yontma taş devrine aittir. Bu resimler kömür haline getirilmiş odun ve kemik parçalarının kalem olarak kullanılmasıyla çizilmiş ve bazıları da sert cisimlerle kazınarak yapılmıştır. Renk olarak o zamanın doğal boyası olan toprak boyalar kullanılmıştır.

Tarihten önce yaşamış insanların ortaklaşa bir dil ve yazıları olmadığından resim onlar için bir anlaşma vasıtası da olmuştur. Alfabe harfleri bulunmadan önce insanlar resimlerle haberleşmişlerdir. Haberleşmede kullanılan resim-yazılar (hiyeroglif) sonraları biçimlerini değiştirerek harf ve rakam şekillerini almışlardır. Tanınmış kimselerin portrelerini, dini konular, savaşlar ya da toplumsal olayların resimle anlatımı, tarih içinde de yararlı olmuştur. Matbaanın icadından önce yazılan el yazması kitaplar, resim ve tezyinatla süslenerek zenginleştirilmiştir. Ressamlar eserleri ile sevileni kutsallaştırmış, sevilmeyeni de gülünç durumlara düşürmüşlerdir. Bu nedenle ressamın, tarihin her devrinde toplum içindeki yeri büyük olmuştur.

19.asırda fotoğraf ve sinemanın keşfi ile resim, artık bir belge olmaktan kurtulmuş, ressam kendi kişiliğine dönmüştür. Şimdi daha çok gerçekliği canlandıran resimler yerine çizgi ve renklere soyut anlamlar veren resimler yapılmaktadır. Günümüzde resim, tabloların dışına da çıkarak, binaların içini ve dışını süslemiş; mimarinin kıymetli bir yardımcısı da olmuştur.

⁶¹ Balamir, *a.g.e.*, ss. 6-7.

Gerçekçi olsun, soyut olsun; resim, insanlık kültür ve uygarlığına daima ışık tutacaktır. Ulu önder Atatürk 1923 yılında anıtlar hakkındaki bir soruyu şöyle cevaplandırmıştır: “Bir ulus ki resim yapmaz, bir ulus ki heykel yapmaz, bir ulus ki bilimin gerektirdiği şeyleri yapmaz, itiraf etmeli ki o ulusun ilerleme yolunda yeri yoktur.”

Sanat genellikle “İnsan zekâsının doğayı işleme, kendi amaçlarına göre onu etkilemesidir.” Diye tanımlanır. Tarihin her çağında insan ihtiyaçlarını daha iyi karşılayabilmek için doğayı değiştirmiş ve varlıklardan yararlanabilmek için zekâsını kullanmıştır. İlk insanlar kulübeler yapmak, ateş yakmak, hayvanları evcilleştirmek, ekin ekmek gibi çalışmalarla işlenmemiş olarak bulduğu doğayı etkilemiş ve birçok sanatların doğmasına sebep olmuşlardır. İnsanın böyle yaşama kavgası yaptığı konuların yanı sıra sırf güzellik duygusunu tatmin için de zekâsını kullandığı bir gerçektir. Çömlekler, sepetler yalnız yapılmakla kalmamış, güzel biçimlere sokulmuştur. Barınakları olan mağaraların duvarlarına türlü konularda resimler yaparak, çizginin ve rengin kendine özgü güzelliğini duymuşlardır. Bu arada duyguların taşa tahtaya kazılması ile resim, maddelerin şekillendirilmesi ile heykel ortaya çıkmış; duyguların seslerle belirtilmesi müziğe temel olmuş, çeşitli oyunlarla tiyatro, yazının bulunmasıyla edebiyat başlamıştır.⁶²

Sanat eğitiminin gerekliliği

Uygar bir toplum yaratır

İnsan ruhunu yüceltir, ruhsal gereksinimleri doyurulur

Dengeli bir birey yaratır

Zihinsel yetileri geliştirir.

Kendine güvenen insan yetiştirir.

Teknolojik yoğunlaşma karşısında denge oluşturur.

Sanat eğitimindeki değişimler, toplumdaki bilimsel, teknolojik, kültürel, siyasal değişimlere de bağlıdır. Aynı biçimde bir toplumsal kurum olarak “okul” ve bir

⁶² Hüseyin Kılıçkan ve Hayrettin Kılıçkan, **Okullarda Resim**, İstanbul, 1992, ss. 8–9.

toplumsal bilim ve düzence olarak “eğitim” de değişime uğrayacaktır ve uğramaktadır.⁶³

Sanat eğitiminin gerekliliğinde insanların özgürleşmesi, doğaya hâkim olabilmesi, bireylerin ruhsal gereksinimlerinin doyurulması, dengeli, çağdaş, duyarlı bir toplum yaratılması çabası güdülür. Sanat eğitimi, bireylere özgür anlatım olanakları sağlar. Bu eğitim, bireylerin yeteneklerinin işletilip, yaratıcı, öz güveni yerinde, üretken, estetik duyguları geliştirilmiş kişi olmalarını amaçlarken, genelde aynı niteliklere sahip, uygar bir toplum yaratma düşünün de sanat ve iş eğitimi ile gerçekleştirilebileceğinin bilinmesi gerekir. Sanat eğitimi, genel düzeyleri nasıl olursa olsun tüm toplum ve ülkeler için kaçınılmaz bir gereksinimdir. Sanayileşen, kentleşen dünyamızda bireylerin insani yeteneklerini giderek kaybetmesi ve bunların kökeninde makineleşmenin yarattığı tekdüze hızlı yaşamın egemen oluşu, kişilerin rahatlama olanaklarını kısıtlayabilmektedir.

Dünyada toplumların genel amaçları uygarlaşmaya yöneliktir. Bu nedenle sanat ve teknoloji sürecinden geçme koşulu kaçınılmaz bir gerçektir. Dengeli ve sağlıklı bir toplumun en önemli koşullarından birisi "sanat eğitimidir". Konuya ilişkin bir yapıtında Herbert Read, sanat ve eğitimin gerekliliğini sanatsız toplumların dengelerini kaybedeceğini öne sürerek açıklar.⁶⁴

Toplumların eğitim felsefeleri de uygulanan eğitim programı içinde tüm disiplinlerine doğrudan yansır. Görsel sanatlar dersi, alanın özelliğinden dolayı daha fazla öğrenci merkezli ve eğitmeni ile öğrenci iletişiminin yoğun yaşandığı bir ortam olarak bu etkilerin kuvvetli hissedildiği ortamları oluşturur.⁶⁵

⁶³ Erişim: [<http://www.elyadal.org/pivolka/08/sanat5.htm>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

⁶⁴ Erişim: [<http://www.gorselsanatlar.org/sanat-felsefesi/sanat-egitimi-nicin-ve-kimler-icin-gereklidir/>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

⁶⁵ Selma Aslantaş, **İlköğretim 2. Kademe Proje Tabanlı Öğrenme Yönteminin Görsel Sanatlar Dersine Katkısı**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2008, s. 11.

Bireylerin kendine güvenen, yaratıcı, üretken, estetik duyguları gelişmiş, çevresine karşı duyarlı bir kişilik oluşturabilmesi ancak sanat eğitimi ile mümkün olabilir.

Bireyin uyumlu bir bütün halinde gelişim gösterebilmesi, yaratıcı ve üretici yönlerini keşfedip geliştirebilmesi açısından sanat eğitimi gereklidir.⁶⁶

Birey sanat eğitimi etkinlikleri yolu ile

—Bir taraftan bakma eylemi içerisinde görmeyi öğrenirken, diğer taraftan dokunduğu, biçimlendirdiği değişik malzemeleri tanıma fırsatı bulur. Uygulanan motivasyonlar uyarıcı rolü üstlenir.

—Her türlü yetenek ve gereksinimlerini ortaya çıkarma şansına sahip olur. Bu yolla kendi yetilerinin farkına varır, böylece ileride meslek seçiminde sağlıklı tercihlerde bulunur.

—Duygularını, görüşlerini malzemeye aktarırken yeni deneyimlere girer. Bu yaşantı zenginliği nesnelere arası ilişkileri kurmada ona kolaylıklar sağlar, böylece senteze ulaşmayı başarabilir ve yeni anlatım yolları arayışına girer.

—Doğaya ve çevresinde gelişen ve değişen olaylara farklı bir gözle bakmayı davranışa dönüştürür.

—Kişiliğini geliştirme fırsatı bulur. Duyan, düşünen, yaratan, kendisi ve çevresi ile diyaloga giren bir yapı oluşturur.

—Soyut kavramları algılaması kolaylaşır.

—Karşılaştığı problemleri daha rahat çözümler.

—Zihinsel yetileriyle birlikte duygu yanını da geliştirir.

— Sanatçı, sanat eseri ve kendisi arasında bağ kurmayı başarır.

—İçinde bulunduğu çevreyi algılayarak bu çevreyi daha iyi ve daha güzele doğru geliştirme isteği duyar.

—Grupla çalışma ve birlikte iş bitirme alışkanlığı edinir. Grubun başarısı için sorumluluk üstlenir.

⁶⁶ Ayşe Ashı Yoleri, *a.g.e.*, s. 13.

- “Ben” için çalışma isteğini “biz”e dönüştürür.⁶⁷
- Görsel sanatlar eğitimi dünyayı etiketlemenin, yaftalamanın ötesine giderek eşsiz özelliklerin ayırt edilmesini sağlar.
- Görsel sanatlar eğitimi çocukların bir sanatsal süreçle ulaştıkları sonlara, sonda değil daha çalışma sırasında ulaştıklarına inanır.
- Görsel sanatlar eğitimi algıdaki eşsizliği ve bireyselliği besler, geliştirir, el üstünde tutar.
- Görsel sanatlar eğitimi çocuklara çok önemli sorunların çok çeşitli çözüm yolları olduğunu öğretir.
- Görsel sanatlar eğitimi sözlü ve görsel anlatım yoluyla deneyim ve kavrayışı genişletir, zenginleştirir.⁶⁸

1.6. SANAT EĞİTİMİNİN AMAÇLARI

Beğenileri taraflı, yalnız kendi sevdiklerini güzel kabul eden insanlar yerine, çevresine ve sanat eserlerine onların kendi nitelikleri, sanatsal dilleri ve kültürel birikimleri doğrultusunda yaklaşan insanlar yetiştirmek, sanat eğitiminin amaçları içinde yer alır.⁶⁹

Görsel sanatlar dersi program kılavuzuna göre görsel sanatlar dersinin amaçları:

- Bireysel ve toplumsal amaçlar,
- Algısal amaçlar,
- Estetik amaçlar,
- Teknik amaçlar, olmak üzere dört temel grupta incelenmiştir.⁷⁰

⁶⁷ Çağdaş Eğitimde Sanat, İstanbul, 1994, ss.39–40.

⁶⁸ Vedat Özsoy, **Görsel Sanatlar Eğitimi**, 2. Baskı, Ankara, 2007, s. 171.

⁶⁹ Şenay Baş, **Yeni Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Tespit Edilmesi**, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon, 2009, s. 13.

⁷⁰ Neriman Dorukan, **İlköğretim Kurumlarındaki Görsel Sanatlar Dersinin Uygulamaları ve Sonuçları**, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2009, s. 12.

Sanat eğitiminin amacı, sanat için eğitim, yani belli dalda uğraşısı olan bir sanatçı yetiştirmek değildir. Amaç sanatla eğitimidir; gerek sanat uğraşısında bulunan kişide, gerek sanat eseriyle karşılaşp onu değerlendirende harekete geçen tüm zihinsel yeti ve süreçleri, duyu, duyum, algılama, imgeleme, düşünme, anma, çağrışım gibi güçleri eğitmektir. Sanatı algılamaya hazır ve sanatı seven, hem eskinin, hem çağının sanat görüngülerini (phenomenon) algılayıp değerlendirebilecek yetenekli kişiler yetiştirmektir.

Bugün sanat eğitimi denince, yalnızca bir öğretim dalı değil, eğitim ve öğretimi tümü ile kapsayan ve onları yenileyen bir ilke anlaşılmaktadır. Genel eğitimin bütünleştirici bir bileşeni ve tinsel eğitimin temeli olarak sanat eğitimi, kişiliğin uyumlu bir bütün olarak gelişimi sürecinde, kişideki yaratıcı ve üretici güçlerin gözetilip geliştirilmesini amaçlar.⁷¹

Sanat eğitiminin amaçları saptanırken, sanatın öz değerlerinin, bireyin sanatsal ve kültürel gereksinimlerine olan katkısı dikkate alınmalıdır. Bu açıdan bakıldığında, sanatın yapısındaki aşamalar sanat dersleri için de geçerlidir, bunlar;

—Bilgilendirme

—Yaratıcı düşünme aşaması

—Sanatsal anlatım aşamasıdır.⁷²

Sanat eğitimi, çocuklarımızın eğitiminde hayati bir rol oynayan önemli bir etkidir. Çizme, boyama, inşa etme gibi etkinlikler karmaşık bir süreç olup, çocuk bu çabaları sırasında çeşitli öğeleri birleştirerek anlamlı bir bütün oluşturur ve böylelikle deneyim kazanır. Seçme, yorumlama ve yenileme bu etkinliklerde dikkate değer bir başka işlem türüdür. Resim faaliyeti sırasında birey, konu seçimi ve

⁷¹ San, *a.g.e.*, s. 3.

⁷² Erişim: [<http://www.uludagsozluk.com/k/sanat-egitimi/>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

yorumlamasıyla bize salt bir resim örneği vermemekte, resimden de öte bilgiler sunmaktadır.⁷³

Bugün daha karmaşık çağdaş toplumda sanatın amacı daha da karmaşık hale gelmiştir. Bazı sanatçılar hala sanatın amacının “güzellik” ya da sanat elemanlarının güzel biçimde düzenlenmesi olduğuna inanırlar. Bazılarına göre ise sanat, gerçekliği yansıtmalıdır. Başka sanatçılar ise sanata, duygu ve düşünceleri güçlü bir şekilde ifade aracı olarak yaklaşırlar.⁷⁴

Read’in göre sanat, çocuğun da sanatçının da kendiliğindenlikle, üzerinde düşünmeden ortaya koydukları bir olgudur. Her sanat ürünü bir kişiliğin ve o kişiliğin kendine özgü huyunun (mizaç, temsrament) anlatımı, ifadesidir. Sanatçı huyunu ve algılamasını sanatında bilinçsizce yansıtır. Yaratma ne denli özgürce yapılırsa, o kişilik, huy, yani üslup o denli belirgince ortaya çıkar. Onun için sanat eğitimbiliminde özgür ifadeyi engelleyip ketleyecek her türlü etmeni ortadan kaldırmak, yeti ve güçlerin özgürce gelişip serpilmesini sağlamak gerekir. Sanat eğitiminin asıl amacı, kişiliğin uyumlu gelişmesinin, dolayısıyla uyum içinde bir toplumun sağlanmasıdır.⁷⁵

1.7. AİLE VE SANAT

Cumhuriyet öncesi dönemden bu yana halk tarafından sürdürülen sanata yönelik yargılar ve tutumlar sanat eğitime her zaman yararlı olmamıştır. Köklü kültürel geçmişe sahip olan ülkemizde yurttaşlarımızın büyük yerleşim merkezlerinde sanatsal ve mimari geleneklerin ortasında büyüdüklerini söyleyebilmekle birlikte, kırsal kesim için bu durum tersine gelişmiştir. Hızlı kentleşme, sorunlarla dolu bu kentlerde yaşanan geçim sıkıntısı ve işsizlik, hayatı sürdürmek için zorunlu olan görevler ve pratik yaşama, çok fazla zaman ve enerji istediğinden dolayıdır ki genelde estetik ve sanatsal ilgiler, öncelik sıralamasında

⁷³ Haluk Yavuzer, **Çocuk Psikolojisi**, 11. Baskı, İstanbul, 1994, s. 209.

⁷⁴ Nihat Boydaş, **Sanat Eleştirisine Giriş**, 2. Baskı, Ankara, 2007, s. 10.

⁷⁵ İnci San, **Sanat Eğitimi Kuramları**, 3. Baskı, Ankara, 2010, s. 135.

aşağılarda yer almaktadır. Aristokrasi, tarihteki işlevinin aksine güzel sanatların geleneksel destekçileri yerine, gelişen ve gittikçe yerleşen demokrasimizi, iş liderleri ve politikacıları üretmiştir. İş ortamı ve politikalar pratikliğe dayandığından ki sanat sadece kazanca katkı yaparken görülebildiği zaman toplumda yeni yeni öncelik almaktadır. Sanat sadece “gerçek çalışma” dan sonra edinilecek bir “süs” tür tutumu halen bir gerçektir. Bunun önemli sebeplerinden birisi resim (iş) derslerinin okul programlarında matematik, fen bilgisi veya sosyal bilgiler gibi derslerle karşılaştırılabilir duruma henüz ulaşamamasındandır.

Öte yandan ABD’nde gerçekleştirilen son dönem araştırmaları, okul müfredat programında normal bir konu olarak, görsel sanatlar için çok kayda değer kazançları rapor etmektedir. 1989’da gerçekleştirdiği araştırmasında Leonhard belirtir ki, sanatın ders olarak okutulması “ilköğretim okullarında hemen hemen evrenseldir ve sanat programlı ilköğretim okullarının yüzde sekseni her sınıf düzeyi için yazılı ders programına sahiptir.” 1962’de yapılan benzer bir araştırma sonuçlarıyla karşılaştırıldığında, sanat eğitiminin etkileyici bir biçimde geliştiği ve sağladığı aile desteğinin yüksek düzeyine layık olduğu görülür. Bu ülkede geçen elli yılda görülen sanat eğitime yönelik bu olumlu tavır, binlerce görsel sanatlar öğretmeninin kendilerini hizmete adanmalarının sonucu olabilir. Güzel sanatlara yönelik bu olumlu tutum değişikliği en azından sanat müzelerine, tiyatrolara, konserlere ve benzerlerine katılım kayıtlarının ortaya koyduğu gibi okullardaki sanat öğretimine verilen özen ve dikkatteki artışla doğrudan ilişkilidir. Şu kesindir ki, ABD’nde görsel sanatlar eğitimcileri, diğer alan eğitimcilerine oranla, kendi programlarına dönük haklı eğitsel nedenler sunmak için gayretli çalışmak zorunda kalmıştır. (Hurwitz Day,1995;19–20). Türkiye’de resim(iş) öğretmenleri de böyle bir mücadele içinde olmak, sanat eğitiminin gerekliliği, yararları konusunda önce kendilerini iyi yetiştirmek, sonra da iyi birer kuramcı, savunucu ve uygulayıcı olmak durumundadır (Özsoy,1998).⁷⁶

İnsanın ve içinde yaşadığı toplumun ruhsal yaşantısında önemli bir tinsel öge olan sanat duygusu ve bunun oluşturduğu sanat, bu nedenle halktan ve toplumdan

⁷⁶Özsoy, *a.g.e.*, ss. 115–116.

ayrı düşünülemez bir ulusal değerdir. Bu ulusal değer, toplumsal yaşantının tarih, gelenekler, sevinç, mutluluk ve bazen mutsuzluk veya özlem duyulan idealler vb. gibi tüm sosyal ilişkilerinde; ortaya konan yapıtlar ile sosyal gerçeği evrene yansıtmaktadır. Bu nedenledir ki; gerçek sanat, halkın duygusal ve düşünsel tüm varlığını(yaşantısını) yansıtan (ulusal) sanattır. Bu sanat sadece her türlü etki ve baskıdan arındırılmış salt bir özgürlük ortamında yeşerip gelişebilir. Zira özgürlük; düşüncenin olduğu gibi, duygunun ve dolayısıyla sanatın da biricik kaynağı ve gıdasıdır. Bundan ötürü devletin kültür politikasının ağırlık noktası ve özü “sanat özgürlüğü” ilkesi olmalıdır.

Ulusal kültürün ve uygarlığın bir parçası olan sanatın bir ülkede gelişmesi; o ülkenin insanları ne kadar duyarlı ve yetenekli olurlarsa olsunlar, toplumun uygarlık düzeyi ile sınırlıdır. Çünkü başta duyarlılık olmak üzere tüm sanat yeteneklerinin gelişmesinde bulunması zorunlu (bilgi, görgü ve metot gibi) temel etken ve öğeler, sadece belirli bir uygarlık düzeyinde var olabilen olanaklardır. Bu nedenle gerekli bilgi, görgü ve metot yetersizliğinden ötürü; gelişmemiş bir toplumda büyük sanat yapıtlarına pek rastlanmaz, önemli sanat olayları görülmez. Büyük sanat olayları görüntüsündeki bazı girişimler ise, aldatıcıdır. Zira buralarda henüz kırsal feodal toplumdan kent(burjuva) toplumuna geçiş süreci tamamlanmış değildir. Gelişmemiş bir toplum düzeyinde olan sosyal yaşantımızdan, bu gerçeği yansıtan pek çok örnek vermek mümkündür.⁷⁷

Yaşanan gerçekte sanat eğitimi genel eğitimden genel eğitim saptanan eğitim politikalarından, bu da yaşanan ekonomik, sosyal ve kültürel koşullardan soyutlanamaz. Sanat bir üstyapı kurumudur, doğal olarak altyapıdaki oluşum ve değişimlerden etkilenir. Her şeyden önce, çağdaş uygarlık düzeyinde, ülkemiz koşullarında, eğitim sistemimiz içinde nasıl bir sanat eğitimine gereksinim vardır, sorusunun doğru yanıtlanması gerekir.

⁷⁷ Adil İzveren, **Toplumsal Törebilim (Sosyal Ahlak)**, Ankara, 1980, ss. 165–166.

Sanat ve sanat eğitimi, ciddi bir uğraştır. Bilim ve teknikten sonra gelmez, ama onlardan soyutlanamaz da.⁷⁸

Teknolojik gelişmenin yarattığı iş bölümü ve parçalanmayı, kentleşmenin meydana getirdiği kirliliği bireyin yabancılaşmasını ve insan ilişkilerindeki kopukluğu gidermede sanat eğitimi eskiden olduğundan daha büyük bir işlevi üstlenmektedir.⁷⁹

Hem sanatsal hem de bilimsel tavır gerektirir. Sanat ve sanat eğitimi, birey ve toplum için bir lüks değildir, zorunlu değil ama doğal bir gereksinimdir. Doğaldır ki bir toplumda çoğunluğun sanat düzeyi hangi aşamada ise sanat eğitimi bundan etkilenecektir. Burada önemli olan sanat kültür ve bilincini toplumun çoğunluğuna kazandırmaktır.⁸⁰

⁷⁸ Serap Etike, **Sanat Eğitimi Yazıları**, 1. Baskı, Ankara, 1995, ss. 47–49.

⁷⁹ Reyhan Demir, **Drama Öğretim Yönteminin Resim-iş Bölümü Öğrencilerinin Mesleki Tutum ve Başarılarına Etkisi**, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir, 2008, s. 14.

⁸⁰ Etike, *a.g.e.*, ss. 47–49.

İKİNCİ BÖLÜM

ÇOCUK RESMİNDE GELİŞİM AŞAMALARI

2.1. GELİŞİM EVRELERİ

2.1.1. BEBEKLİK DÖNEMİ (0–2 YAŞ)

Nefes alma, emme, yürüme tepkilerini gösterme,
Doğumdan sonra, fiziksel çevredeki değişikliklere uyum sağlama,
Tuvalet kontrolünü gerçekleştirebilme,
Katı yiyecekleri yiyebilme,
Belirli zamanlarda uyanık kalmayı ve uyumayı gösterme.

2.1.2. İLK ÇOCUKLUK DÖNEMİ (2–6 YAŞ)

Anlamlı konuşma,
El-göz uyumu koordinasyonunun sağlanması,
İnce ve kaba motor beceriler gelişir,
Öz bakım becerilerini (giyinme, yemek yeme vb.) yerine getirebilme,
Ana-babadan bağımsızlaşma görülür,
Okuma yazmaya hazır duruma gelme,
Yaratıcılık, merak artar, hayaller gelişir,
Cinsiyet farklılıklarını öğrenme ve cinsel kimliğini kazanmaya başlama,
Benmerkezci düşünme görülür,
Toplumsal kurallara dair yanlış ve doğru davranışı ayırt etmeye ve toplumsal rolleri öğrenmeye başlama.

2.1.3. SON ÇOCUKLUK DÖNEMİ (6–12 YAŞ)

Okuma, yazma ve hesaplama ile ilgili üç temel beceriyi geliştirme, zaman kavramlarını tanıma,
Mantıklı ve somut düşünme becerisi ortaya çıkar,

Kendine karşı olumlu tutumlar oluşturma,
 Cinsiyet rollerini ve cinsiyet rollerine uygun davranışları kazanma,
 Davranışlarının sorumluluğunu alabilme,
 Kişiler arası ilişkilerini geliştirme, yaşlılarıyla iyi geçinmeyi öğrenme,⁸¹
 Somut yollarla problem çözme,
 Benmerkezcilikten uzaklaşma.⁸²

11–13 yaş grubundaki çocuklar için bu yaşlar hızlı değişim yıllarıdır. Bu çocuklar, her ne kadar aileye bağlı olarak yaşamlarını sürdürseler de, daha bağımsız tecrübeler elde etmek isterler. Ayrıca, arkadaşları ile olan ilişkileri daha önemli bir hale gelir, arkadaşlarının çevrimiçi ortamlarda yaptıklarından fazlaca etkilenirler.⁸³

Erden, 11 yaş üstünü Piaget'nin belirlediği bilişsel gelişim dönemleri içinde soyut düşünebilme ve soyut problemler üstünde fikir yürütmenin gerçekleştirilebildiği soyut işlemler döneminde incelemiştir.⁸⁴

⁸¹ Hasan Can Oktaylar, Gelişim Psikolojisi, Ankara, 2012, s. 56.

⁸² Nuray Senemoğlu, **Gelişim Öğrenme ve Öğretim**, 12. Baskı, Ankara, 2005, s. 39.

⁸³ Erişim: [<http://www.dersteknik.com/2011/04/11-13-yas-aras-cocuklar-icin-tavsiyeler.html>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

⁸⁴ Rüyeyda Türkyılmaz, **İlköğretim Okulları 2. Kademe (6.7.8, Sınıflar) Görsel Sanatlar Dersinde Soyut Çalışmaların Yeri**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2008, s. 7.

Tablo 1: Gelişim Evreleri

Evreler	Tahmini yaşlar	Erişilen Temel Özellikler
Duyusal motor	0-2 yaş	Kendisini dış dünyadan ayırt etme Nesnenin sürekliliğini kazanma Amaçlı davranışlara geçme
İşlem öncesi dönemi	2-7 yaş	Tek yönlü sınıflandırmalar yapma Benmerkezcilikte azalma
Somut işlemler dönemi	7-11 yaş	Korunum kazanma Somut yollarla problem çözme Üst düzeyde sınıflandırmalar yapma ⁸⁵

2.2. 7–11 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARININ GENEL ÖZELLİKLERİ

- 1-İlköğretimin II. kademesine geç uyum sağlama,
- 2- Hem bedensel hem de psikolojik açıdan birçok temel değişikliklerin olduğu bir çağıdır. Kızlarda (10–12) Erkeklerde (12–14),
- 3- Ön plana çıkma anlayışı daha belirgin olarak ortaya çıkar.

⁸⁵ Senemoğlu, *a.g.e.*, s.39.

- 4- Çabuk kızma, çabuk alınma,
- 5- Düşünmeden tepkide bulunma (Agressif davranma),
- 6- Kıskançlık,
- 7- Başaramama durumunda okuldan ve öğretmenlerden şikâyetçi olma,
- 8- Daha çok sevgi ve ilgi bekleme,
- 9- Doğru veya yanlışta olsa görüşlerini haklı gösterecek düşünce kurallarına ve mantık yollarına sıkça başvururlar ve tartışırlar.
- 10- Sık sık endişe ve umutsuzluğa kapılma,
- 11- Bir gruba katılma özlemi ve kutuplaşmalar,
- 12- Çevrenin takdirini kazanma duygusu baskındır. Bundan dolayı başarısızlık sonucunda kendini yetersiz bulup içe kapanma görülebilir.
- 13- Utangaçlık duygusu ve dikkati çekme korkusu yoğun olarak görülür.
- 14- Bu evrede küçük kusurlar son derece büyütülür ve bunlar öğrencinin tüm bilincini kaplar.⁸⁶

2.2.1. BEDENSEL GELİŞİM

Bedensel gelişim, çocuğun zihinsel, duygusal ve sanatsal gelişiminin temelini oluşturur. Çocuğun okulda, sporda ve sanat faaliyetlerinde başarılı olabilmesi, her şeyden önce bedensel gelişimine bağlıdır.⁸⁷

İlköğrenimin ilk kademesindeki çocuklar rahatlıkla koşar, yürür, tırmanır, bisiklete binme gibi becerileri kolaylıkla kazanır.

Okul öncesi dönemde başlayan büyüme hızındaki düşme, on-on bir yaşlarına kadar süregelir. Erkek çocukları ortalama 127 cm iken, on yaşlarına geldiklerinde 138 cm'yi bulur. Kızlar erkeklerden 4–5 cm kısadır. On yaşlarına doğru vücut kimyasındaki farklılaşmalara bağlı olarak özellikle kız çocuklarında ani bir boy artışı olur. Erkekler 9–10 yaşlarına kadar kızlardan biraz daha uzun ve daha iri bir bedene sahip olmalarına karşın 4.-5. sınıflarda kızlardan daha ufak bir görünüme

⁸⁶ Erişim: [http://www.turkceciler.com/rehberlik/11_12yas.html], Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2011.

⁸⁷ Reyhan Ateş, **İlköğretim 7–11 Yaş Grubu İçin Görsel Sanatlar Dersi'nin Önemi**, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007, s. 59.

sahiptirler.⁸⁸Ergenlik döneminin en önemli süreci olan “bedensel gelişim” bir anlamda duygusal, toplumsal ve zihinsel olgunlukların temelini oluşturmaktadır.⁸⁹

İlköğretim 7–11 yaş grubu, temel eğitim çağı ya da son çocukluk çağı olarak adlandırılır. Bu dönemde çocuğun büyüme hızında, okul öncesi dönemde olduğu kadar önemli bir artış görülmez. Bu dönemden sonra ise çocukta hızlı boy artışı görülür.⁹⁰

Günümüzde dünyadaki tüm ülkelerde, çocukların ve gençlerin eğitim ve öğretiminin büyük bir kısmı okullarda gerçekleştirilmektedir. Nitekim ilköğretimin birinci kademesinde 7–11 yaş grubu bir öğrencinin her yılın ortalama 1080 saatini okulda eğitim- öğretim ve okulla ilgili çeşitli etkinliklerle geçirmesi, okulun “**etkili öğrenme**”konusundaki rolünün ve öneminin açık bir göstergesidir.

7–11 yaş grubu ilköğretim öğrencileri arasında dil etkinliklerinin de öğretim ve öğrenme problemlerinin çözümünde etkili olduğu bilinmektedir. Nitekim aile bireyleri ve özellikle sınıf öğretmenlerinin rehberliğinde yapılacak her etkinlik, çocukların anlama ve anlatma becerilerini geliştirmek ve ilk okuma-yazama kültürünü kazanmaları için gereklidir.

İnsan yaşamı boyunca değişik eğitim ortamlarında, eğitim alır ve farklı konular öğrenir. 7–11 yaş grubu bir çocuk; öğrenme, bilgi ve beceri kazanma açısından zamanının büyük bir kısmını okulda geçirmektedir. Bu yönüyle okul, çocuğun öğrenmesinde ve yetişmesinde önemli bir yere sahiptir.⁹¹

⁸⁸ Erişim: [<http://www.trabzonbilsen.net/content/view/444/44/>], Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2011.

⁸⁹ Dilber İldanlı, **İlköğretim Okullarının 2. Kademesinde Görsel Sanatlar Dersi Saati Süresinin Yeterliğinin Araştırılması**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2010, s. 23.

⁹⁰ Reyhan Ateş, *a.g.e.*, s. 59.

⁹¹ Gökhan Gürdal, **İlköğretimin Birinci Kademesinde Öğrencilerin Öğrenmelerinde Karşılaşılan Güçlükler**, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van, 2005, ss. 4–27.

Yapılan bazı araştırmalar, neşeli, iyi, arkadaşça olmak, ilgi ve zevk benzerliği, yakın oturmak gibi etkenlerin arkadaş seçiminde önemli etkenler olduğunu göstermiştir. 6–7 yaşından itibaren kızlar ve erkekler, kendi cinslerinden oluşan küçük gruplarıyla birlikte oynamaktan büyük bir zevk duyarlar. Yaklaşık olarak yedi veya sekiz yaşlarından on bir ya da on iki yaşlarına kadar olan son çocukluk çağında, söz konusu çocuk grupları, altı kişiden on kişiye kadar yükselir. Fakat bu gruplar, üyelik bakımından hala kesinleşmiş ve mükemmelleşmiş değildir. Grup, giderek kendi hareket tarzının kurallarını geliştirir. Bu, üyelerin hile yapmadan oynamalarını sağlamak, grubun giriştiği işte herkesin kendi payına düşen işi yapmasına olanak hazırlamak şeklinde gerçekteşi. Yaşın artmasıyla birlikte, hem çocuğun ilişkide bulunduğu grubun büyüklüğünde, hem de grup projelerinin süresinde bir artış vardır.⁹²

2.2.2. BİřİŐSEL GELİŞİM

On bir yař dönemi çocukların “soyut düşünme evresi” nin başladığı dönemdir. Bu dönemde çocuklar artık bir durum için varsayımlar kurabilirler. Örneęin bir sorun için çözüm önerileri getirebilir, sečenekler sunabilir ve neden-sonuç ilişkilerini görebilirler. Soyut düşünmenin iki önemli özelliğini söyleyebiliriz:

1) Öğrenci, nesneyi ve olayı görmeden de bunlar hakkında düşünebilir ve kavram geliştirebilir.

2) Öğrenci kendi düşüncelerini eleştirmeye ve bunların üzerinde düşünmeye başlar. İlk ve son çocukluk evrelerinden çocuğun kendi düşüncelerini eleştirmesi hemen hiç görülmez.

On bir yaşından sonra çocuk, somut varlıklara ve olaylara ilişkin kavramları soyut kavramlara dönüştürmeye başlar.⁹³

⁹² Haluk Yavuzer, **Çocuk ve Suç**, 9. Baskı, İstanbul, 1998, s. 110.

⁹³ Ethem Başaran, **Eğitim Psikolojisi**, Ankara, 1996, s. 106.

İlkokulun son yıllarına doğru çocuğun zihinsel süreçlerinde niteliksel bir değişim görülür. O, artık eşya ve olayların görülmeyen yanlarını da içine alan bir düşünme biçimine kavuşur. 11 yaş dolaylarında başlayan somut düşünme; belli, özgül örneklerin ötesine geçerek veya bunlardan ayrı olarak genel kurallar bağlamında düşünebilmek anlamına gelir. Atasözleri uygun bir soyut düşünce örneğidir; çünkü atasözü, içinde geçen sözcüklerin gerçek anlamlarına değil daha genel bir ilkeye değinir. Sayılar için kullanılan simgeler de soyut düşünceye örnek oluşturur. ‘10’ simgesi on birimlik bir nicelik bildirir. Sözcükler yine başka bir soyut düşünce biçimidir çünkü gerçek nesnelere simgelemelerine karşın bu nesnelere kendileri değildir. Bu evrede çocuk, nesneyi ve olayı görmeden bunlar hakkında düşünebilir ve kavram geliştirebilir. Kendi düşüncelerini eleştirmeye ve bunların üzerinde düşünmeye başlar.⁹⁴

12 yaşına doğru çocuk muhakeme kabiliyetini çok defa aşırı derecede kalkınır ve her şeyi mesele yapmaya ve her şey üzerinde tartışmaya başlar.⁹⁵

Yedi-on bir yaş arasında, çocuğun çevresi ve kendisi ile ilgili kavramları, hızla gelişmeye başlar. Çocuğun, okulöncesinde geliştirdiği kavramlarındaki bulanıklık, yedi-on bir yaşlarında kalmaz. Kavramların gelişmesi, çocuğun bir varlık ve olayla ilgili yaşantısının çoğalmasına bağlıdır.

2.2.3. DUYGUSAL GELİŞİM

Temel eğitime başlayan öğrencinin öfke, kıskançlık, nefret ve düşmanlık duygularında azalma görülür. Elverişli aile ortamında büyüyen çocukta bu azalma, daha da fazladır. Ama kimi öğrencinin okulöncesinin saldırganlık duygularından kurtulamadığı, bunların büyük bir kısmını okula getirdiği görülebilir. Temel eğitime başlayan öğrenci, ilk çocukluk evresine oranla, korkularından biraz daha sıyrılmış,

⁹⁴ Erişim: [<http://www.trabzonbilsen.net/content/view/444/44/>], Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2011.

⁹⁵ Fatih Mehmet Akyıldız, **İlköğretim Okullarında (9–12 Yaş) Görsel Sanatlar Dersi Kapsamında Renk Bilgisinin Kavratılmasındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri**, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun, 2006, ss. 104–105.

daha sakinleşmiştir. Temel eğitimin son yıllarına doğru öğrencinin, imgelerine dayanan korkuları azalır. Öğrenci, genel olarak, yangından, karanlıktan, hastalanmaktan, yaralanmaktan, kazalardan, hayvanların kendisine zarar vereceğinden korkar. Temel eğitimin sonlarına doğru, erinlik evresine giren öğrencilerin, genel olarak duygusal davranışlarında yeğînleşme başlar. Erin çocukluğun havasından kurtulup gençliğin havasına uymak zorundadır.⁹⁶

2.3. ÇOCUK RESMİNDE GELİŞİM AŞAMALARI

Çocuk resimleri basitten karmaşığa doğru giden bir yapıya sahiptirler. Bu gelişim organik biçimde oluşur ve algılama ile ilgili bir kavramdır. Çocuklar gördükleri nesnelere eş değerlerini resimlerinde yaratarak ortaya çıkarırlar. Çocuk gördüğünü değil, bildiğini çizer. Çocuğun gelişimi resim açısından yaşa bakarak incelenmektedir. Fakat buna tam bir kesinlik getirilemez.⁹⁷

Çocukta bedensel ve zihinsel gelişime koşut olarak sanat faaliyetlerinde de gelişim evreleri dikkatimizi çeker. Yüze yapılan ilk işaret-çizgi, sanat evresi olarak ergenlik dönemine kadar gelişimini sürdürür. Her çocuk bir sanat evresinden diğerine aynı zamanda ulaşamaz. Eğitim sistemimize uygun okullarımızda uygulanan kaynaştırma eğitimiyle sosyal ve duygusal güçlüğü olan, özel yetenekli veya zihinsel engelli öğrencilerin benzer sanat evrelerini yaşayacağı düşünülemez. Ancak, genel gelişim evrelerinde olduğu gibi, belli sanat evrelerinde de çocukların hemen hemen aynı dönemleri yaşadıkları görülür.⁹⁸

Öğretimin ilki, çocuk yaşta başlar. Bu nedenle resim eğitimi çocuk gelişimi açısından önemlidir. Resim biçimlerden ya da şekillerden oluşan bir plastik sanatlar alanıdır. Çocuk birey bu şekilleri başlangıçta bilinçsizce “karalamalar” olarak ortaya

⁹⁶ Başaran, *a.g.e.*, ss. 105–128.

⁹⁷ Serap Tütüncü, **İlköğretim Görsel Sanatlar (Resim-iş) Eğitimi Dersi Çerçevesinde Çocuk Resminde Yaratıcılık Kavramının Algılanışına İlişkin Bir Durum Çalışması**, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2006, s. 60.

⁹⁸ Erişim: [<http://www.acilforum.com/genclere-ozel-islamda-egitim/42952-cocuk-ve-gorsel-dili.html>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

koyar. Spontanist bu çıkışlar zamanla anlamlı ifadeler kazanır. Anlam yüklü bu şekiller çocuğun dünyayı keşfi ile aslında; bir anlamda çocuğun keşfine yönelik ilk bulgulardır. Resim için çocuk bir araç olmazken, Resim çocuk için bir gelişim aracıdır. Ancak bu planlı ve programlı yapıldığı takdirde çocuk bireyin ruhsal çerçevede, duygusal ve ussal gelişimine olumlu katkılarda bulunur. Kuramsal temeller uygulamaların bir üst kurum işlevini üstlenirler.⁹⁹

Resim-iş dersinin vazifelerini sayacak olursak:

- a) Çocuğu hariçten aldığı algı, deney ve duyguları basit bir alet ve malzeme kullanarak ifadeye alıştırmak, bu suretle kendisinde gizli bir halde saklı bulunan yaratıcı kabiliyetleri meydana çıkarmak, inkişaf ettirmek ve onu bizzat şekil ve iş meydana getirmeye sevk etmektir. Yoksa bu derslerden beklenen gaye hiçbir zaman yalnız resim veya iş yaptırarak geniş manada çocuğu iktidarlı bir hale koymak demek değildir.
- b) Çocukta saklı olan yaratıcı kabiliyetleri meydana çıkarmak, inkişaf ettirmek için vasıta(teknik) olarak kullanılır. Tekniğin asıl gaye değil, ifadede çocuğun elinde bir vasıta olduğunu daima göz önünde bulundurmak zaruridir.¹⁰⁰

Çocuk resminin gelişim evreleriyle ilgili olarak, birbirine yakın fakat farklılıklar gösteren sınıflandırmalar söz konusudur. Bu sınıflandırmalarda yaygın olarak kabul gören sınıflamaya göre çocuk resmindeki gelişimi beş evrede ele alır:

1. Karalama dönemi(2–4 yaş)
2. Şema öncesi dönem(4–7 yaş)
3. Şematik dönem(7–9 yaş)
4. Gerçekçilik (gruplaşma) dönemi (9–12 yaş)
5. Görünürde doğalcılık dönemi (12–14 yaş)¹⁰¹

⁹⁹ Erişim:[http://w3.gazi.edu.tr/web/ahmetatan/mak_cocukgel.htm], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

¹⁰⁰ Şinasi Tamer, **Okullarda Resim-iş**, İstanbul, 1947, s. 5.

2.3.1. KARALAMA EVRESİ (2-4 YAŞ)

Çocuk ilk dönemlerinde kâğıt üzerine gelişigüzel birtakım çizgiler çizer. Bu evre, karalama evresi olarak tanımlanabilir. Bu gelişigüzel çizgiler giderek daha organize ve kontrollü bir biçime dönüşür.

18. ay dolaylarında çocuğun ilk karalama girişimleri dikkatimizi çeker. Aslında bu ilk işaret çocuğun gelişimi açısından önemli bir adım sayılabilir. O, kendini yalnız çizerek değil, yazılı bir biçimde ifade etmeye başlamıştır.

Çocuk bu dönemde parmaklarını iyi kullanamamasının olumsuz izlerini de taşır. Başlangıçta parmaklar ve tümüyle el çizgiyi gerçekleştirmek üzere yeterli kontrole sahip değildir. Genelde gelişigüzel çizgilerin sık sık yinelendiği görülür. Büyük bir çoğunlukla ilk çizgiler fizyolojik ve psikolojik gelişim temeline dayalıdır, bir ifadenin yansıması değildir.¹⁰²

Çocuklara ayrıca nazik, cömert ve düşünceli olmaları da öğretilmelidir. Buna fedakârlık denir ve yıllar boyunca yavaş yavaş gelişir. 3-4 yaşındaki çocuklarda genellikle başkalarının ihtiyaçlarının farkında olduklarının belirtileri görülür ancak bu ihtiyaçlara cevap vermeleri ender rastlanan bir durumdur. 8-10 yaş çocukları başkalarının duygularını anlayabilirler ama genellikle kendileriyle ilgilidirler. 14 yaşına kadar çoğu çocuk, tamamen başkalarının duygularını anlama yetisini kazanır ve bunlara olumlu cevap verir.¹⁰³

Çok kesin olmamakla beraber çocuğun resimlerindeki çizgi biçimlerine ve seçtikleri renklere bakarak onun kişiliği ve duyguları ile ilgili ipuçları bulabiliriz.

Şöyle ki, çizgiler:

¹⁰¹ Nazan Apaydın, **Drama Etkinlikleriyle Destekli Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Öğrenci Görüşleri**, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 2010, s. 9.

¹⁰² Yavuzer, *a.g.e.*, ss. 217- 220.

¹⁰³ John Pearce, **Çocuklarda Büyüme ve Gelişme**, (Çev., Ayşegül Yeşildağlar) 2. Baskı, Ankara, 1997, s. 20.

Düz ve kırık çizgiler: Gerçekçi, genellikle saldırgan ve tepkici çocuklar.

Eğrilerden oluşan abartılı biçimler: Duyarlı ve zengin hayal gücü olan, güvensizlik duyan, çevresindekilere kendisini kabul ettirme çabasında olan çocuklar.

Yuvarlak biçimler: Olgunlaşmamışlığın belirtisi.

Yuvarlak ve düşey çizgilerin dengeli kullanımı: İlmli ve ölçülü girişkenlik.

Kâğıdın simetrik doldurulması: Genellikle olgunlaşmamışlığın belirtisi.

Yüzeyin bir bölümüne resim yapanlar: Genellikle bir uyum sorunu olan çocuklar.

Kâğıdın üst tarafını kullananlar: Genellikle kendine duyan, gururlu çocuklar.

Kâğıdın alt tarafını kullananlar: Tutarlı çocuklar.

Silik ve sönük çizgiler: Güçlülük, aşırı kendine güven ve hırçınlık.

Renkler:

Aşırı renk zıtlığı: Huzursuzluk, mutsuzluk.

Oldukça uyumlu renkler: Huzur ve mutluluk.

Sıcak renkler: Coşkunluk, mutluluk, neşe.

Kirli sarı ve kahverengi: Hüzün ve küskünlük.

Mor: İçe dönüklük, hüzün, duygululuk, incelik.

Sarı: Canlılık, coşkunluk.

Turuncu: Yaşama sevinci, neşe

Beyaz: Temizlik, doğruluk, güven.¹⁰⁴

2.3.2. ŞEMATİK ÖNCESİ DÖNEM (4–7 YAŞ)

5–6 yaşlarında çocuk kendi duygu ve düşüncelerini ortaya koyacak girişimlerde bulunur. En sevdiği konu insan figürüdür. Burada çocuk tipik bir baş ve ayaktan oluşan adam çizgisini ortaya koyar ve yakın çevresinde ilişkin olduğu çok sayıdaki objeyi çizmeye başlar. Bu objeler kâğıt üzerinde gelişigüzel yer alırlar.

¹⁰⁴ Erişim: [<http://www.ogretmenlerforumu.com/resim-ogretmenleri/resimis-ogretiminin-gerekliligi-2devami-t2132.0.html>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

Bu evrede çocuklar kişilik ve gelişimlerinin özelliklerini vurgulayan türde resimlerini açıklamaya çalışırlar. Renklerin, özellikle üç ana rengin adlarının öğrenilmesi 4–5 yaşlarına rastlar. Bu dönemden itibaren çocuklar parlak ve açık renkler başta olmak üzere bol renk kullanmaya başlarlar.

2.3.3. ŞEMATİK DÖNEM (7–9 YAŞ)

Bu dönemde çocukta belirgin bir kavram gelişimi görülür. Başka bir deyişle, çocukta kavram biçimleri kesinlik kazanmıştır. Çocuğun çizgileri çevresindekileri betimsel bir biçimde sembolize etmek üzere hazırlanmıştır. Çocuk geliştirdiği bir adam resmini sık sık yineleme girişiminde bulunur.¹⁰⁵

Özellikle 6–9 yaş çocuğunun toplumsal kişiliği gelişmeye, yaş artışının izlerini taşımaya başlar. Konular, görenekler, renk zevkleri, toplulukların karşı cinsine tutumu bile mantıksal olarak resimlerinde görülmeye başlar.¹⁰⁶

Bu yaşlardaki çocuğun araştırıp elde etmiş olduğu öz ve biçim anlayışının zenginlik ve güzelliği, çocuğun eğitimine ve kişiliğine bağlıdır. Her başarı bilinçaltından çıkıp bilince ulaştığı an başarı sayılır. Birçok uğraş ve çaba sonucu başarıya ulaşılmadıkça, bunun ne denli gerçek bunun ne denli gerçek olduğuna inanamayız. Çocukta da insan fikri böyle bir çaba sonucu kendine öz bir “insan şeması” biçiminde oluşmaktadır. Çocuk kişisel bir insan şeması yaratmış, öz vücut ve zihin yapısıyla da sıkı sıkı bir bağlantı kurmuştur. Bundan dolayıdır ki, bu sınıflarda kişiliğe dayanan nice değişik insan resimleriyle karşılaşırız. Bu yaşlardaki çocuk, boşluktaki tüm varlık ve nesnelerin birbiriyle bağlantı içinde olduğu sonucuna varmıştır. Bu bilinç ve buluş “yer çizgisi” adında bir simgeye dönüşür. Artık çocuk kendini bir çevrenin parçası olarak görmekte, yapacağı her şeyi buna bağlamaktadır. Böylelikle çocuk toplumsal anlayışa ilk adımını atmış oluyor diyebiliriz. Karalama

¹⁰⁵ Yavuzer, *a.g.e.*, ss. 217–220.

¹⁰⁶ Derya Kahraman, **Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri ve Çözüm Önerileri**, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 2007, ss. 17–18.

ve şema devrinde yeni buluşları ile kendine güven sağlayan çocuğun, renge geçince aynı renkleri aynı biçimler içinde tekrarlaması büyük bir anlam taşır. Bu tekrarlama katılıktan yoksundur, aksi yönde yeni bir buluşun ve deneyin coşkusunu taşıyan bir ustalıktan başka bir şey değildir. Bu ustalığı elde etme rahatlığı eğitim alanında en önemli öğelerdendir. *Çocuğu resim yapmaya iten güç kendi kendine oluşmuş şeylerden ortaya çıkmaz. Rastlantıya bağlı hiçbir başarı onu sevindirmez; onda elde etmiş olduğu bir buluşun tekrarı ile ustalığa erişme isteği bulunur. Bu yüzden çocuk resim yapma coşkusunu sürekli bir biçimde sürdürebilir.*¹⁰⁷

2.3.4. GERÇEKÇİLİK (ÇETE ÇAĞI) DÖNEMİ (9–12 YAŞ)

Bu yaşlardaki çocuk artık toplumun bir üyesi olduğundan haberdardır ve bu haberdar oluşu çizgilerine yansıtmaya başlamıştır. Bu dönemdeki çocuğun daha önceki çalışmalarına oranla daha ayrıntılı çizgiler ve daha gerçekçi bir yaklaşımda olduğu gözlenmektedir.

Çocuk, ayrıntıya ilgi duyarken, giderek özgürce çizimden uzaklaşır. Resimlerini göstermekten hoşlanmaz, onları açıklamaz. Artık renkler gelişigüzel seçilmek yerine, gerçeğe uygun bir biçimde seçilmeye başlamıştır.¹⁰⁸

Ergenlik öncesi olarak kabul edilen 11 yaş ile ergenlik çağı arasındaki bu dönemde çocuk resimlerinde bir hayli değişiklikler görülür. Gerçeğe daha yakın resim yapmaya başlarlar. Eğer benzetemezlerse umutsuzluk görülebilir.¹⁰⁹

Resmi, düşüncenin ve duyarlılığın ürünü olarak görmeye başlar. Sanata karşı ilgi artar. Sanat eserlerine hayranlık bu dönemde başlar.¹¹⁰ Ayrıca bu dönemde çocuk ilköğretimin II. kademesine geç uyum sağlar.¹¹¹

¹⁰⁷ Zerrin Kehnemuyi, **Çocuğun Görsel Sanat Eğitimi**, 3. Baskı, İstanbul, 1995, ss. 25–26.

¹⁰⁸ Yavuzer, a.g.e., ss. 217–220.

¹⁰⁹ Erişim:

[http://www.kartalram.gov.tr/SINIF_BRANS_OGRT/AKADEMIK_REHBERLIK/Moduller/Modul10.pdf], Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2011.

¹¹⁰ Erişim: [[http://www.gorselsanatlar.org/resim-\(gorsel-sanatlar\)-kulubu/resim-is-ogretimini-gerekligi/](http://www.gorselsanatlar.org/resim-(gorsel-sanatlar)-kulubu/resim-is-ogretimini-gerekligi/)], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

Resmi, düşüncenin ve duyarlılığın ürünü olarak görmeye başlar. Sanata karşı ilgi artar. Sanat eserlerine hayranlık bu dönemde başlar.¹¹²

Bu dönemde çocukların en büyük gereksinimlerinden biri kendi kişiliklerini bulmaları, kendi güçlerinin farkına varmaları ve kendi grupları içinde kendi ilişkilerini geliştirebilmeleridir. İkinci olarak da her çocuğun, çevresi ve çevresini oluşturan nesnelere ve malzemeler ile olan içten ilişkisini keşfetme ihtiyacı gelmektedir.¹¹³

Talebe dördüncü sınıftan itibaren reklâm resimleri kabataslak mekanik resimler yapmasını da öğrenmelidir. Mekanik resimler, kullanılan eşyanın veya diğer derslerde tetkik edilen alet ve makinelerin basit şemalarıdır. Bunları yaparken çocuk, cetvel, pergel, tirling kullanmasını da öğrenecektir.

Beşinci sınıfta çocuk, daha ziyade mülâhaza ve düşüncesine dayanarak resim yapmaya başlar. Bu sınıftaki resim dersi, çocuğun zihni kabiliyetlerini çoğaltacak ve onun mekanik, ritmik şekillere karşı kabiliyetlerini terbiye edecektir. Kumaş desenleri yapmak, muhtelif eşyaları süslemek, reklâm resimleri gibi faaliyetler öğrencilerin zihni kudretlerini harekete getirir, arttırır ve yaratıcı mesaisine imkân verir. Bütün bu sınıflarda yapıla gelmekte olan fakat kaçınılması lüzumlu olan birkaç nokta üzerinde duralım.

- a) Hazır resim levhalarını kopya ettirmek
- b) Model olan eşyayı anlamadan yaptırmak
- c) Çocuğun yaptığı resmi tenkit etmeden kabul etmek¹¹⁴

¹¹¹ Erişim: [<http://www.erkummaresal.com/seminer/seminer/gelisimpsikolojisi.php#1112>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

¹¹² Erişim:

[http://www.kartalram.gov.tr/SINIF_BRANS_OGRT/AKADEMIK_REHBERLIK/Moduller/Modul10.pdf], Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2011.

¹¹³ Haluk Yavuzer, **Resimleriyle Çocuk**, 14. Baskı, İstanbul, 2010, s. 65.

¹¹⁴ Tamer, *a.g.e.*, ss. 9–10.

5–8. Sınıf düzeyindeki öğrenciler, konu, simge, anlamlı imgeler ve görsel anlatımların geniş bir dizisini kullanarak, görsel sanatların özelliklerini öğrenmede onlara yardımcı olan bir çerçeve çalışmaya ihtiyaç duymaya devam ederler. Öğrenciler duygularını ve coşkularını yansıtmak için görsel sanatları kullanmaya olan ihtiyaçlarında anlaşılması güç bir şekilde sürekli olgunlaşırlar; kendi çabalarının erdemini değerlendirmek için yeteneklerini sürdürmeye devam ederler. Bu düzeydeki standartlar öğrencilerin düşünme, çalışma, iletme, akıl yürütme ve araştırma becerilerini harekete geçiren ve görsel sanatlar için önemli olan bilgi, ikilem, sorun, kavram ve düşüncelerle bir tanışıklığı geliştirmeyi sağlarlar. Öğrenciler bu bilgi ve becerileri edindiğinde kendi kişisel dünyalarını genişletmek için görsel sanatların bilgi ve becerilerini uygulama yeteneklerini edinirler.

5–8. Sınıf düzeyindeki öğrencilerin görsel anlatımları daha bireysel ve imgesel hale gelir. Sanat yapmanın doğasında olan problem çözme etkinlikleri, onların bilişsel, duyuşsal ve devinişsel becerilerini geliştirmelerine yardım eder. Düşünceleri seçer, dönüştürür, ayırt eder, birleştirir, onlara değer biçerler ve bu becerileri görsel sanatlardaki genişleyen bilgilerine ve kendi yaratıcı çalışmalarına uygularlar. Öğrenciler görsel sanat eserlerini yapma ve bunlara olumlu tepkiler vermenin, ayrılmaz bir biçimde birbirine geçmiş olduğunu; algı, çözümleme ve eleştirel yargıların her ikisi için de doğal olduğunu anlarlar.¹¹⁵

Küçük kasları hızla gelişmektedir. Kaslar arası iş birliği ilerlemiştir. Görme duyusu olgunlaşmıştır. Bu gelişim öğrenmeyi hızlandırmış başarıyı arttırmıştır. Dikkat süreleri 16–20 dakikaya ulaşmıştır. Bu süre iyi motive edilirse daha da uzayabilir. Duygusal-toplumsal gelişim-leri de hızlıdır. Öğrenme isteği çok güçlüdür. Öğretmenler bu dönemi iyi değerlendirmelidirler. Çocuğun ilgi ve becerilerine uygun çalışmalar iyi belirlenirse oyun, spor, müzik, resim, drama, şiir gibi etkinlikler bütünlük içinde uygulanırsa, rehberlik olumlu sonuç verebilir. İş birliğini severler. Resim-iş dersinde çocukların bu eğilimi geliştirilebilir. Bu dönemin sonuna doğru büyüklerin yardımlarından hoşlanmazlar. Onların gözlenmesi ama yardım

¹¹⁵ Özsoy, *a.g.e.*, ss. 213–214.

edilmemesi, onlara güvendiğinizin hissettirilmesi gerekir. Bu tutumla bağımsız iş yapmasına ortam ve fırsat hazırlanmış olur. Bu dönem çocuklarında çekingenlik ürkeklik görülür. Resim yaparken bile uzun uzun düşünürler. Başarısız olmak derin iz bırakabilir. Başarısızlık korkusu korkaklığı artırır. İşe başlamakta isteksizliği gidermek için yetişkinlerin yardımına gereksinim duyarlar. Bilgili bilinçli ve becerikli yaklaşım için, çocukları başarılı oldukları alanlara yönlendirmek ve onlara basit ödevler vermek gerekir. Başarısızlıkları aza indirmek için, iş, konu ve araç-gereçler yeterince tanıtılmalıdır.

Duygusal yönden de desteklenmeli, özendirilmelidir. Eleştiriye şaka da olsa yer verilmemelidir. Bu yaşlarda, kız ve erkek öğrencilerin resim konularını seçmelerinde farklılıklar başlar. Çeşitli deneyler sanat zevklerini geliştirir. Doğru bir eğitimle sanat yetenekleri ortaya çıkar. Gözlemleriyle doğaya bakarak resim yapabilirler. Doğadan resim yaptırılacaksa (çiçek, yaprak, böcek gibi)iyi gözlem yaptırılmalı, konunun anlaşılmasını kolaylaştıracak sorular sorulmalı, kısa açıklamalar yapıldıktan sonra karmaşık olmayan basit resimler yaptırılmalıdır. Resimlere başlamadan önce gerekli açıklamalar yeterince yapılmalıdır. Bu dönem çocuklarında oran gelişmişse de baş gövdeye oranla daha büyüktür ayrıntılara önem verirler. Perspektif-derinlik gelişmeye başlar.5.sınıfta derinlik bilgileri verilirse de fazla zorlanmamalıdır. Resimlerde çok renklilik egemendir. Tek veya iki renk gibi az renkle resim yapan çocuklar izlenmeli ezberden resim sürdürülmelidir.¹¹⁶

Bu dönemdeki çocuklar için çizdikleri figür ve öğelerdeki şematik anlatım artık yetersiz gelir ve çizimlerini gözlemlerine dayanarak daha ayrıntılı ve gerçeğe yakın olarak çizmek isterler. Dolayısıyla 9–12 yaş arası çocuklarda gerçekçilik dönemi başlar. “Bu dönemdeki çocuğun daha önceki çalışmalarına oranla daha ayrıntılı çizimler ve daha geçekçi bir yaklaşımda olduğu gözlenmektedir.”¹¹⁷

¹¹⁶Erişim:

[http://www.nesrinogretmenim.com/gorsel_sanatlar/resim_is_ogretimi_neden_gereklidir.html],

Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2011.

¹¹⁷ Yavuzer, *a.g.e.*, s. 65.

Bu dönemde resim konularında kızlar ve erkekler arasında farklılıklar gözlemlenir. Kız çocukları daha çok bebek resmi, portreler, elbiseler... Erkek çocukları ise araba, gemi, uçak... Çizerler. Resimleri beğenmeme, aşırı hassasiyet ve kendini ifade güçlüğü görülür.¹¹⁸

İlkokul dönemi içinde bir ikinci devre olarak aldığımız 9–12 yaşları arasında, 6–9 yaşlarındaki bazı gelişmelerin sürdüğü, ayrıca fiziksel ve ruhsal değişmelerin yer aldığı bu erinlik öncesi dönemde, çocuğun kimi psikolojik özelliklerinin yaratıcı etkinliğinde yansıdığı izlenir. Zihinsel olgunlaşmaya koşut olarak çocuğun çözümsel davranışları artar; nesnelere gerçek büyüklük oranlarına sadık kalma kaygısı belirir. Artık erken yılların “naiv” ve özgür havası kalkmış, bu çağda çocukta, içinde yaşadığı kültür ve toplumun bazı zevk ölçülerine uyma kaygısı egemen olmuştur. Anatomiye uygun, elbiseler giymiş olarak çizilen insan figürleri bol ayrıntılı olarak işlenir. 6–8 yaşından başlayarak cinsiyet ayrımını çizimlerinde gösteren çocuk, erkek ve kız giysilerindeki ayrımları özellikle ve özenle belirtir. Figür ve diğer öğeler arasındaki ilişki, düzenleme bakımından kurallara uymaya başlamıştır. Mekân ve perspektif artık kendini gösterir. Yer çizgisi yukarı çıkar, toprak kendi rengine boyanır. Kesişmeler yer alır.

Renkler erken yıllardaki gibi özgürce kullanılmaz, bu yönden de gerçekçi olma dileği başattır. Artık sarı ya da kırmızı yüz yerine, cilt renginde bir yüz boyamak kaygısı vardır.

Konu seçiminde kızlarla erkekler arasında ayrımlar belirir. Erkek çocuklar tekneler, uçaklar, trenler, savaş sahneleri; kızlar kadın yüzleri, giysiler, evler, çiçekler, yavrulu hayvanlar çizerler.¹¹⁹

Altı ve on iki yaşları arasında çocuk, hayal âlemini bırakarak hayatı daha gerçekçi bir şekilde görmeye başlar. Birtakım beceriler kazanmaya çalışır. Okulda ve

¹¹⁸ Erişim: [(<http://www.meleklermekani.com/okul-oncesi-egitim/104860-cocuklarin-resim-egitimi.html>)], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

¹¹⁹ San, *a.g.e.*, ss. 149–150.

oynadığı oyunlarda yetenekleri ölçüsünde başarı kazanma çabası gösterir. Gittikçe daha fazla güçleşen işlere girip, başarı sağlayabilmesi için, ilk yaptığı işlerde yeteri kadar başarı kazanıp cesaret toplaması gereklidir.¹²⁰

6–11 yaş döneminde çocuğun zihinsel ve sosyal becerileri oldukça gelişir. Zihinsel becerileri, temel matematik ve fizik prensipleri öğrenebilecek düzeye ulaşır. Düşünme, öğrenme, diğer bireyleri ve sosyal yapıyı anlama biçiminde önemli değişiklikler olur. Daha önceki dönemlerde çocuk, birinin düşüncesini başkalarından ayıramazken yavaş yavaş başkalarının duygu ve düşüncelerinin farklı olduğunu anlamaya başlar. Hiç görmediği yerler ve hiç karşılaşmadığı insanlar hakkında düşünür. Yine bu dönemde hayal kurma, canlandırma ve espri yetenekleri de gelişir.¹²¹

2.3.5. GÖRÜNÜRDE DOĞALCILIK DÖNEMİ (MANTIK DÖNEMİ) (12–14 YAŞ)

Mantık döneminde çocukların giderek doğal çevrelerinden haberdar oldukları dikkati çeker ve çocuk bu dönemde yakın çevresinde gördüğü objelerin orantılarını, boyutlarını, derinliklerini çizgilerine yansıtmaya çalışır.

İnsan figürünün büyük bir ayrıntıyla çizildiği, tahmin edileceği gibi, cinsel özelliklerden haberdar olmanın büyük ölçüde arttığı ve bunların resme yansıdığı gözlenmektedir.

Yine bu dönemde ergenin renk farklılığından haberdar olduğu ve rengi en iyi biçimde kullandığı görülür.¹²²

Ergenliğin başına rastlayan “Görünürde Doğalcılık Dönemi”nde (12–14 Yaş), çocukların doğal çevrelerinden giderek daha fazla haberdar olmaları dikkat çeker.¹²³

¹²⁰ Shuey ve diğ., *Çocukları Tanımak*, (Çev., Rissan Taşçıoğlu), Ankara, 1965, s. 12.

¹²¹ K. Aydoğmuş ve diğ., *Ana-Baba Okulu*, 9. Basım, İstanbul, 2001, s. 79

¹²² Yavuzer, *a.g.e.*, ss. 217–220.

Ortalama 7–15 yaş aralığında bulunan çocuk ve gençlerin toplumun nesiller önce yarattığı değerlere sahip çıkması, var olanı toplumun gereksinimleri doğrultusunda geliştirebilmesi ve en önemlisi de her durum ve şartta “bütün” bir yetişkin gibi tepki gösterebilmesi ya da davranımda bulunabilmesi için sanat eğitiminin hassasiyetle verilmesi şarttır. Duyuların eğitileceği, bilincin oluşturulacağı ve kişinin kendini en doğrudan ifade edebileceği alan, sanattır. Oldukça kritik bir eğitim dönemi olan ilköğretim döneminde “Ağaç yaşken eğilir.” Atasözünde de en keskin ifadesini bulan duyarlılığın ve eğitiminin katmanlardan oluşup gelişebildiği gerçeği; “iyi bir vatandaş” olma yönünde öğrenim görmekte olan çocuk ve gençlerin örgün eğitimde görebilecekleri tek ders görsel sanatlar dersidir.

İnsanın bir bütün olarak gelişimine doğrudan katkısı olan sanat eğitiminin ve eksikliğinde sakatlanan eğitim iskeletinin ne kadar etlerle, kaslarla çevrelense de hareket kabiliyetinin sınırlı olacağı gerçeği göz ardı edilmemelidir. Bunun içindir ki içinde yaşadığı toplumun ve dahası dünyanın evrensel değerlerini bilmeyen, kavrayamayan, değerlendiremeyen, eleştiremeyen sadece “tüketen” bir gençlik yaratıldığı için şikâyet edilmekte ve çeşitli yerlerden, eğitim sisteminin aksayan yönleri başta olmak üzere, sarılıp sarmalanmaya, onarılmaya çalışılmaktadır. Ancak, kendi kültürünü bilmeyen, ona sahip çıkma bilincinden yoksun yetişkinlerin vereceği sanat eğitiminin de başarısı doğru orantılı olarak bilinçsiz, tutarsız ve “boş zaman uğraşısının mimarlığı” olmaktan öteye geçemeyecektir.¹²⁴

12–15 yaşlarındaki ortaokul çocukları yararlı bir sanat eğitimini nasıl nitelendiriyorlar? Çocuklar öğretmenlerin açık ve güzel bir şekilde anlattıkları konulara ve anlaşılır bir şekilde verilen görevlerle önem verdikleri için, pedagoji (eğitim bilimi) ve öğretme sanatı ile en ilgili olanlar gibi görünüyorlar. Ayrıca, sınıfı

¹²³ Nur Canan Karaman, **İlköğretim 6. Sınıf Görsel Sanatlar Eğitimi Ders Konuları Üzerine Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri**, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006, ss. 22–23.

¹²⁴ Eylem Tataroğlu, “**Görsel Sanatlar Dersi Kazanımlarının Bilisel-Duyuşsal-Psikomotor Alan Becerilerinin Aşamalarına Göre Sınıflandırılması**”, Sosyal Bilimler Dergisi, 190, Ankara, 2011, 123–124.

düzenli tutmaktan, rahat bir hava yaratmaktan ve iyi bir sanat eğitmeninin kişilik özelliklerini oluşturan uzun bir listeden de bahsederler.¹²⁵

2.4. AİLE VE ÇOCUK

Aralarında gerçek veya anlaşmaya dayanan bir akrabalık bağı olan, yani bütün sosyal münasebetleri bir soy etrafında toplanmış olan birime aile denir. Bu bakımdan aile birbirine asıl kandaşlıkla bağlı bir zümre olduğu gibi, itibari, sihri ve kutsal bir bağlılık da olabilir.

Aile en tabii ve temel bir cemiyettir. Sosyal bütünleşme ve mensubiyet duygusu en yüksek bir gruptur. Bu bütünleşmeyi temin eden ortak unsurlar, maddi ve manevi yakınlıklar çok kuvvetlidir.

Her cemiyette farklı yapı ve özellik göstermesine rağmen, ailenin olmadığı bir toplum yeryüzünde mevcut değildir. Bundan dolayı aile, her yönü ile geçerliliğini ve devamlılığını koruyan bir ihtiyaç birimi ve sosyal realitedir. Şu halde, her sosyal ve kültürel sistemde kadın erkek ilişkilerini düzenleyen, doğan çocuğun bakımından, beslenmesinden, sağlık ve eğitiminden sorumlu olan tek kurum, şekli ne olursa olsun ailedir. Kültürel değerlerin yeni kuşaklara aşılmasında ve yaygınlaştırılmasında aileye büyük sorumluluklar düşer. Aile aynı zamanda ekonomik, sosyal ve psikolojik bir birliktir.¹²⁶

Öğrenci başarısında aile ortamında öğrenci ile kurulan iletişimin nitelik ve sıklığı da etkili olmaktadır. Yapılan araştırmalar ailelerin çocukla destekleyici bir ilişki ve iletişim kurmanın onun başarısına olumlu etkisi olduğunu ortaya koymuştur.¹²⁷

¹²⁵ Folkert Haanstra ve diğ., “**Teachers’ and students’ Perceptions Of Good Art Lessons And Good Art Teaching**”, *Education Through Art*, V. 4, N. 1, 2008, pp. 44–55.

¹²⁶ İşçi, *a.g.e.*, ss. 184–185.

¹²⁷ Nazire Selen Dumlu, **İlköğretim Birinci Kademe Öğrenci Velilerinin Yeni İlköğretim Programına İlişkin Algılarının İncelenmesi**, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2009, s. 4.

Çocuk yetiştirmek dünyanın en zor sanatıdır. Zaman zaman çocuklara kızılır, sinirlenilir. Hatta onlar cezalandırılır. Anne baba yaşadığı ve hissettiği duygulardan dolayı kendini suçlamamalıdır. Çocuklarını ne kadar fazla uyarlarla, karşı karşıya bırakırlarsa, çocuklarının zihinsel, bedensel, sosyal gelişimi o kadar çabuk ve iyi olur. Çocuğun zekâsını geliştirmek için, zekâ geliştirici oyunlar oynamalı. Konuşmasını geliştirmek içinse onunla bol bol konuşmalı ve ona zaman ayrılmalıdır. Ayrılan zaman, çokluğu ya da azlığı çok önemli değil önemli olan o zamanın niteliğidir.¹²⁸

İnsan yavrusu, canlılar içinde en yoğun bakımla, en ince özenle, en uzun sürede olgunlaşan yaratıktır. Uzun yıllar korunup kollanması, desteklenmesi ve yönlendirilmesi gerekir. Beden hastalıkları gibi ruhsal örselenmelere karşı da dayanıksızdır. Ancak ailesinin sevgisi, ilgisi ve kılavuzluğu ile sağlıklı büyüyebilir. Bunlardan yoksun kalırsa ruhsal gelişmesi kolayca yoldan sapabilir.¹²⁹

Çocuklar ve yetişmekte olan kuşaklar toplum hayatına aile ortamının sunduğu imkân ve fırsatlar ile bunlara esas olan anlayışlarla katılır.¹³⁰

Ailenin yaşadığı sosyal çevre, anne ve babanın çocuğa karşı tutumları, çocuğa sağlanan fiziksel koşullar ve akademik rehberlik, toplumun kültürel özellikleri, çocuğun cinsiyeti, toplumun cinsiyete göre davranışları v.s. çocuğun davranışlarını ve kişilik oluşumunu etkiler.¹³¹

Gazzali'ye göre, çocuğun kalbi saf bir cevherdir. Verilen her şeyi kabul etmeye hazır olan çocuğun iyi bir insan olabilmesi için, iyi eğitilmesi gerekir. Çocuğu korumak, eğitmek ve ona ahlaki değerleri kazandırmak göreviyse aileye düşer. Bunun için, “Daha ilk günlerde çocuğun terbiyesine önem verilmelidir,”

¹²⁸ Erişim: [<http://www.ilkadimkresi.com/aile/anne-baba-egitimi.html>], Erişim Tarihi: 10 Nisan 2012.

¹²⁹ Atalay Yörükoğlu, **Değişen Toplumda Aile ve Çocuk**, 7. Basım, İstanbul, 2007, ss. 14–84.

¹³⁰ Yüksel Özden, **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**, 1. Baskı, Ankara, 2002, s. 152.

¹³¹ Gülay Bedir, **İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencileri, Öğretmenleri ve Velilerinin Öğrenme Stili Profillerinin Değerlendirilmesi**, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Malatya, 2007, s. 32.

diyerek terbiyede ilk yaşların önemine dikkati çeken Gazzali, eğitimi, “taş üzerine nakışlar yazmaya” benzetir. Bu konuda Gazzali şöyle der: “çocuk ana baba elinde bir emanettir. Kalbi kıymetli bir cevher gibi temizdir. Mum gibi her şekli alabilir. Bütün yazı ve şekillerden uzaktır. Temiz bir toprak gibi olup, hangi tohum atılırsa büyür. İyilik tohumu ekilirse, din ve dünya saadetine kavuşur. Gazzali, çocuk yetiştirmede ana babanın sorumluluğuyla öğretmenin sorumluluğunu aynı düzeyde görmektedir.¹³²

Doğumdan itibaren çocuk, etrafını saran fizik ve sosyal çevreye uyum savaşını verirken, bu çabasında en büyük desteği anne ve babasından alır.¹³³

Okul öncesinde ve okul yıllarında ailenin vermiş olduğu eğitim ve tavır çocuğun kişilik eğitimini önemli oranda etkiler. En önemli kısmı 0–6 yaş arasında tamamlanır. Bu dönemde oluşan olumlu, olumsuz kişilik yapısı daha sonraki dönemlerde ya kötü sonuçlara ya da güzel sonuçlara sebep olur.¹³⁴

Çocuk, kendini ifade edebilmeyi kendi kendini yöneten(otonom) bir birey olabilmeyi ailesinden öğrenir. Özellikle anne baba çocuğun kişiliğinin oluşumunda temel rolü olan özdeşim modelleridirler. Çocuk bu özdeşim modellerini kendine örnek alır ve adeta onların yaşam biçimlerini taklit yoluyla öğrenir.

Küçük yaştan itibaren çocuğa, yaşına, yeteneğine ve cinsiyetine uygun görev ve sorumluluklar verilmezse, güven duygusu pekiştirilmemiş olur. Bu da çocuğun bağımlı ve beceriksiz bir birey olmasına sebep olabilir. Çevresine güvenmezse aldatan yalancı bir kişi, arkadaş edinemez yalnız kalırsa içine kapanık, sessiz ve hayal dünyasında yaşayan bir çocuk olabilir. Anne babaların özellikle çocukların

¹³² Yavuzer, *a.g.e.*, s. 18.

¹³³ Aydoğmuş, *a.g.e.*, s. 115.

¹³⁴ Erişim: [<http://www.cocukgazetesi.com.tr/cocuk-ve-egitim/cocuk-egitiminde-ailenin-onemi-3174.html>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

ihtiyaçlarını dikkate alabilmeleri için, doğumdan başlayarak onlarla iletişim kurmaları gerekir.¹³⁵

Çocuk, gelişen bir insan yavrusu, olgunlaşmamış, “reşit” sayılmayan küçük yurttıştır. Ancak çocukluk, üst sınırı belirsiz bir çağdır. Yasalar çocukluğun bitimini başka başka belirlemiştir. Ceza yasalarına göre 12 yaşından küçükler işledikleri suçlardan sorumlu tutulamazlar. Çocukluk, oyun ve öğrenim yıllarını kapsayan tüketici dönem olarak tanımlanırsa, üst sınır 12 de olabilir 25 de. İş yasaları ülkemizde 12 yaşından küçüklerin çalıştırılmasını yasaklamıştır. Yurttaşlık yasasına göre çocuklar evlenemez. Ancak 12 yaşından önce çalıştırılan çocuklar olduğu gibi yasal erişkinlik yaşı olan 18 yaşından önce evlendirilenler de çoktur. Bu demektir ki çalışmak ve evlilik hangi yaşta olursa olsun çocukluğu sona erdirir. Bedensel ve zihinsel gelişme ölçü olarak alınınca, ergenlik belirtilerinin başlamasıyla çocukluktan gençliğe adım atılır. Ancak bunun da kesin bir sınırı yoktur. Kızlar erkeklerden ortalama bir yıl önce ergenliğe ulaşırlar. Büyüme ve olgunlaşmanın kişiden kişiye değişmesi nedeniyle, bu geçiş 11 ile 15 yaşları arasında olabilir. Bu nedenle çocukluğun üst sınırını 15 yaş olarak belirlemek daha doğrudur. Nitekim batı ülkelerinde bu yaş hem ceza sorumluluğu hem de çalışmaya en erken başlama yaşı olarak benimsenmiştir.¹³⁶

İnsan yaşamının üzerinde, doğumundan önce başlayan ve ilk gelişim yıllarından ömrünün sonuna dek etkisini sürdüren bir kurum olarak aile, fizyolojik olduğu kadar ekonomik ve toplumsal yönleriyle de, kişiyi, ruhsal gelişimi, oluşumu ve davranışları açısından biçimlendirilip yönlendirilir. Toplumun kültür değerlerinin bir kuşaktan diğerine aktarılması biçimindeki temel eğitimsel işlevinin yanında aile, özellikle okul öncesi dönemde çocuğun yaşamında etkin bir toplusallaştırma kurumudur.

¹³⁵ Aydoğmuş, *a.g.e.*, s. 115.

¹³⁶ Yörükoğlu, *a.g.e.*, ss. 14–84.

Ailenin çocuk üzerindeki etkisi çoğu kez daha doğumdan önce başlar. Ailenin o çocuğa karşı istekli ya da isteksiz oluşu, gerek ruhsal-kültürel, gerekse toplumsal-ekonomik yönden bu çocuğun gelişimine hazır olup olmadığı ve çevresiyle duygusal iletişimi önemli ölçüde etkileyecektir. Bu yüzden insanın yaşamı boyunca seçme özgürlüğüne sahip bulunmadığı tek ve en önemli şeyin ailesi olduğunu söylemek hiç de yanlış olmaz. Üstelik bu kuruluşun kişi üzerindeki etkisinin ne denli kalıcı bir biçimlendirici gücü bulunduğu da düşünülürse, aile kavramının önemi daha da belirginleşir.¹³⁷

Sanat, çoğu ebeveyn tarafından çocukların yapmaktan hoşlandığı ancak yaşamlarında gerçek bir etkisi olmayan “güzel” bir şey olarak düşünülür. Oysa sanatın çocuğun hayatında çok büyük bir önemi vardır. Ebeveyn bu gerçeği görürse çocuğun gelişimi adına pek çok şey yapılabilir. Eğer aileler sanatın çocukları üzerindeki etkisinin farkında değillerse bilmeden çocuklarına zarar verebilirler.¹³⁸

Türkiye şartlarına göre düşünüldüğünde bölgesel farklılıklara göre her yörenin kendine özgü doğası ve onlara ilişkin artıklar (deniz kabukları, taş, kum, aşınmış ağaç parçaları vb. ormanlık bölgelerde ağaç, yaprak vb. sanayi bölgelerinde ise sanayi artıkları) evde annesi, okulda öğretmenlerinin yönlendirmeleriyle toplanabilir. Bu arayışa giren birey kendisi için gerekli malzemeyi toplama arayışını sürdürürken çevresindeki tüm nesnelere olayları farklı bir gözle algılar yeni keşiflerde bulunarak nesnelere özelliklerinin farkına varır ve bulduğu tüm nesnelere yeniden düzenleyerek özgün bir tarzda üretime geçer. Yaratıcılık için son derece etkin bir çalışma ortamına çekilen çocuk bu yolla nesnelere arasındaki ilişkilerin de farkına varır. Kullandıkları malzemelerin görsel ve dokunsal yanları ile duyarlılıklarını geliştirir. Ayrıca bu yolla çocuklar gözlem yapma, algılama süreçlerini yaşayarak yaşantı zenginliğine ulaşırlar. Görülüyor ki bu tür çalışmalar

¹³⁷ Haluk Yavuzer, **Çocuk ve Suç**, 7. Baskı, İstanbul, 1994, ss. 125–136.

¹³⁸ Lawrence Williams, **Çocuğunuzu Keşfedin**, (Çev., Miyase Koyuncu) 1. Baskı, İstanbul, 1998, s. 131.

(Asemblage'ler) bireyin çevresini keşfetmesinde ve yaratıcılığını geliştirmesinde yeni yollar önermektedir.¹³⁹

Anne, babanın ve aile içindeki diğer bireylerin çocukla olan etkileşimi, çocuğun aile içindeki yerini belirler. Aile, çocuğun ilk sosyal deneyimlerini edindiği yerdir. Çocuğa yöneltilen davranış ve ona karşı takınılan tavır, bu ilk yaşantıların örülmesinde büyük önem taşır. Okul öncesi döneminde çocuğun toplumsallaşması yolunda kendisine tanınan deneyim fırsatlarının değeri büyüktür. Bu dönemde çocuk, sosyal bir birey olacağını öğrenirken, aynı zamanda en küçük ayrıntısına kadar kopya edeceği bir modele gereksinim duyar. Kişiliğin oluşumu için gerekli olan bu özdeşleştirme, aile içindeki yakın üyelerle gerçekleştirilebilir. Genellikle, anne, baba, dayı, amca gibi aile içinden bir yetişkin olan bu üyenin, bozuk bir kişilik yapısına sahip olması halinde, bu kötü davranış örneğinin çocuğa da yansıma olasılığı söz konusudur.

Özetlersek, ana ve babaların dikkat etmeleri gereken başlıca noktalar şunlardır:

- Anne ve babalar, öncelikle çocuklarını tanımalı; onları, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirmelidirler. Bu konuda, kendi tutku ve arzularına göre değerlendirme yapmamalıdır.
- Anne ve babalar, çocuklarındaki güven duygusunu pekiştirmek üzere, onları yapıcı ve faal kılacak bir ortam hazırlamalıdır. Ancak, bu ortamı hazırlarken, verecekleri görevin, çocuğun yetenek ve kapasitesini aşmamasına özen göstermelidirler.
- Anne ve babalar, çocuk için en önemli besinin, “sevgi” ve “sevecenlik” olduğunu bilerek, çocuklarına yeterince ilgi ve sevgi göstermelidir. Bu konuda aşırıya kaçmamaya özellikle dikkat etmelidirler.
- Anne ve babalar, çocuklarının kendi kendilerini yönetmeleri yolunda başlattıkları girişimleri, “yaş küçüklüğü” vb. nedenlerle engellememelidirler.

¹³⁹ Erişim: [<http://kavramsalsanat.blogcu.com/sanat-egitimi-ve-yaraticilik/939489>], Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2011.

- Anne ve babalar, çocuğun gelişiminin doğal evrelerini ve zorlu dönemleri bilmeli, davranışlarını ona göre düzenlemelidir.
- Anne ve babalar, her çocuğun kendine özgü niteliklerle donatılmış, ayrı bir birey olduğunu düşünerek, diğer çocuklarla ve kardeşleriyle kıyaslama yoluna gitmemelidirler.
- Oyunun, çocuğun gelişim ve eğitimi için olduğu düşünülerek, bu faaliyete zaman ayırmaya çalışmalıdırlar.¹⁴⁰

2.5. ÇOCUK RESMİNİN YETİŞKİNLERCE DEĞERLENDİRİLMESİ

Aile bireylerin içinde büyüdüğü, geliştiği en küçük toplum birimidir. Çocuk toplumla kaynaşmayı, toplum üyesi kimliğini, sağlıklı ruhsal gelişmesini bu çevrede kazanır. Çocuğun toplumsal gelişmesinde anne baba çocuk ilişkisi, anne baba tutumları temel etken olarak rol oynar. Ev ve aile çocukların gelişmelerinde olumlu ya da olumsuz etkileri olan en önemli ortamlardır.

Çocuğun gelişimi ve sağlıklı insan olabilmesi için duygusal gereksinimlerinin karşılanması önemlidir. Çocukların sosyal ve duygusal gelişimleri üzerinde anne babaların doğrudan doğruya etkili oldukları görülmektedir. Kişiliğin oluşumu için gerekli olan bu özdeşleştirme kendisine bakan ve ilgilenen aile içindeki en yakın üyelerle gerçekleştirilir.

Başarılı anne babalar çocuğun ihtiyaçlarını sezen, onlara uygun yanıtlar veren, aşırı hoşgörülü veya katı olmayıp çocuğa karşı esnek bir yaklaşım içinde olan, davranışlarında belli bir devamlılık ve kararlılık sağlayan, karşı çıkmadan önce çocuğun isteklerini dinleyen anne babadır. Çocuğa şartsız sevgi ve saygı vermekte başarılı bir anne baba ile çocuk ilişkisi temellerindedir. Anne babaların çocukların

¹⁴⁰ Yavuzer, *a.g.e.*, ss. 125–136.

temel ihtiyaçlarını doğru olarak karşılamayı öğrenmeleri, sağlıklı bir hayat sürmelerinde önemli bir rol oynar.¹⁴¹

Aile bireylere toplumsal değerleri, tutumları ve ailenin ait olduğu alt kültürün değerlerini öğretir. Aile, bireyleri toplumsallaştırırken aynı zamanda bireylerin bedensel, bilişsel ve ahlaki açıdan gelişimlerine de katkıda bulunur. Aile yapısı, bireylerin topluma uyum sağlamalarına aracılık eden ve aile değerlerini kuşaktan kuşağa aktaran aile kompozisyonudur.¹⁴²

Kişiliğin biçimlenmesinde aile önemli bir etken olmaktadır. Gözleyerek öğrenme için model ya da örnekleri sağlamaktadır. Ana - babanın tepkileri bazı davranışları pekiştirirken, diğer bazıları için cesaret kırıcı olmakta; bazı alışkanlık, amaç ve değerlerin belirlenmesine yardımcı olmaktadır. Kendisi iyi uyum yapmış, çocuklarını seven ve sayan ana - babalar onlara kendini değerli bulma ve kendine güvenme duygularını kazandırabilirler. Sevgi ve övgüleriyle onların özelliklerini gözleyebilir ve değerlendirebilirler. Bu ise çocukların kendi geleceğini belirlemede ilgi ve istidatlarına göre uygun yönelme ve kararlar almalarında çok önemli olmaktadır. Bununla birlikte; ait olduğunuz kültürün değerleri ahlak anlayışı ve davranış biçimleri, bireyin eğitimi ile aile içindeki ilişkilerin kurallarına da temel oluşturmaktadır. Bu anlamda kültür; toplumsallaşma süreci ile kişiliğin gelişmesini etkiler. Kişinin geliştireceği birçok özelliği de belirler. Çocuğun daha sonraki yıllarında oyun arkadaşları, okulda öğretmen ve televizyon gibi başka kaynaklar da toplumsallaşma sürecine katılırlar.¹⁴³

Yetişkinler, bir çocuk resmine baktıklarında onu sevimli ve hoş bulabilirler, hatta ona estetik bir değer biçebilir, onda, çocuğun yaratış anındaki duygulanmalarını

¹⁴¹ Ayşegül şakır Selimhocaoğlu, “**Anne Babaların Çocuklarının Temel Gereksinimlerine Yaklaşım Tarzlarının Çocuklarının Duygusal İstismar-ihmal Durumuna Etkisi**”, Sosyal Bilimler Dergisi, 189, Ankara, 2011, ss. 87–88.

¹⁴² Ali Eryılmaz, “**Ergenlerin Öznel İyi Oluşlarıyla Aile Ortamları Arasındaki İlişki**”, Aile ve Toplum, Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi, 24, Ankara, 2011, 94.

¹⁴³ Erişim: [(<http://www.gorselsanatlar.org/insanin-sanatsal-gelisimi/kisilik-egitiminde-sanat-egitiminin-onemi/>), Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

duyup bunları estetik duygulanımlar diye kabul edebilirler. Ancak, kimi çocuk esimlerinin yalnız normal yetişkinlerce değil, bir sanat eğitimcisi tarafından bile felaket, kural dışı, cahilce, korkunç bulunduğu da olağandır.

Demek ki estetik kavramı güzel ile karıştırılmamalıdır. Her güzel şey estetik değildir. Estetik, yaratıcı etkinliğin bir sonucu olup, insanların deney ve yaşantılarının anlamlı bireşimlere ulaşması anlamına gelmektedir. Her yaratıcı etkinlik estetik olmayabilir, fakat her yaratıcı etkinlikten estetik doğabilir.

Ancak, değişik huylar ve değişik estetik algılama tipleri bulunduğuna göre, estetik değerleri ölçüye vururken, kullanacağımız ölçünler (standart) de bu tiplere göre değişik olmalıdır. Birbiriyle uzlaşmayacak gibi görünen estetik ölçünler üzerinde burada tartışmak söz konusu değildir. Sorun çocuk resimlerinin bu değişik estetik ölçünlerden birine göre değerlendirilmesi değil, bu resimlerinin de en az sekiz anlatım tipine ayrılabilirdiği, her tipin de tek tek çocukların ruhsal yapı ve tutumlarınca karşılandığıdır. Gerek sanatta gerek çocukta eser ve yaratıların girdiği tiplerin, temelde benzer ruhsal yapılarla dayandığı olgusu yanında, sosyolojik etmenlerin de bu eserleri etkilediği gözden uzak tutulmalıdır. Bu etmenlerin çocuk yaratılarında da az çok etkili olduğu bellidir ama asıl yetişkinlerin sanat eserlerinde zaman zaman bu etmenler, anlatımı o denli etkilemektedir ki ruhsal tutumun doğrudan ifadesi tamamen değişime uğrayabilmekte ve bir çözümlenmeyi olanaksızlaştırmaktadır. Çocuk resimlerinin evrensel anlamda, hem de her tip için ayrı ayrı olmak üzere, birbirine benzemesini belki işi karmaşıklaştıran bu etmenlerden ergenlik öncesi zihnin belli bir oranda uzak olması açıklayabilir.

Çocuk resminin estetiğini onun geçtiği süreçleri bilmeden değerlendiremeyiz. Bu estetiği kavrayabilmek için, çocuğun algıları, yaşantıları, kavramları, biliş öncesi süreçleri ve üretici düşünme süreçleri, imge-sembollerin ve görsel plastik mecazların oluşması süreçlerini ve bu süreçlerle çocuğun etkileşimini iyi bilmemiz ve anlamamız gerekmektedir. Bu süreçlerin dengeli bir etkileşimi, estetik bir sonuç doğurabilir. 9-12 yaşları arasındaki devreden söz edilirken, fazla gerçekçiliğin resimlerdeki duygu, düşünce ve sembol-imge arasındaki bağlantıyı zedelediğini,

ortaya kuru ve sıkıcı, estetik yönden başarısız resimler çıktığı belirtilmişti. Devrim-duyusal ritimlerden oluşan formların birer sembole dönüştüğü okul öncesi çocuğunun resimlerinde, bütünlük ve uyum bir anlamda daha fazladır.¹⁴⁴

Sanat eğitimcilerinin hemen tümünün birleştikleri bir nokta, çocuğun sanat etkinliğinde özgür bırakılması, bildiğince çizerek, yoğurarak kendi ölçülerini kendisinin saptamasının sağlanmasıdır. Çünkü çocuk yaşantı ve deneylerle öğrenir. Resim çizme gibi bir etkinlikte, beceriler çizerek geliştirebilirler. Bir oyun halini alacak sanat etkinliği çocuğa kıvanç vermelidir.

Eğitimci, çocuğa, duyuları yoluyla nasıl yaşantı ve deneyler edinileceğini öğretebilmelidir. Bu konuda çocuğa yardımcı bir yol olmak üzere, Bingöl şöyle bir yöntem önermektedir: “çocuk yapacak, siz soracaksınız, o açıklayacak. Arada unuttuğu yerler varsa ve bunlar konunun özü ile ilgili ise, çocuğun çevresini daha dikkatle incelemesini sağlamak için, onları yalnızca hatırlatmakla yetineceksiniz.”

Çocuklardan resimlerini açıklamalarını istemek, onları bir değerlendirmeye yöneltmek demektir. Bu yolla çocuk daha sonraki sanatsal ürünleri hakkında yeni düşünme ve uygulama teknikleri geliştirebilir.

Çocuğun özellikle okul öncesi dönemde algılama, düşünme ve biçim verme süreçleriyle çevresini tanımayı, anlamayı, bir anlamda da fethetmeyi öğrenmeye başlamasıyla eleştiri yetisi de belirmeye başlar. Bu eleştiri yeteneğini mümkün olduğunca erken uyandırmak ve temellendirmek, anne-baba, öğretmen için bir görev sayılmalıdır.

Resmin sağlayacağı en önemli avantajlardan biri yaratıcılığın gelişimidir. Büyümenin bu basamağında, çocuğun üzerinde büyüklerin isteklerinin yanı sıra içinde bulunduğu grubun isteklerini uygulama arzusunun da getirdiği önemli bir baskı vardır. Bu sebeple çocuğun kendi dışındaki modelleri taklit etmesi ve onlara

¹⁴⁴ San, *a.g.e.*, ss. 203–204.

uyması engellenmelidir. Çocuğun sorunlarını kendi bireysel yaklaşımıyla çözmesi konusunda cesaretlendirilmesi büyük önem taşır. Çocuğun bu yaştaki yaratıcılığının düzeyi, onun deneylere, keşif ve icatlara duyduğu ilgiyle anlaşılır. Anne baba ve öğretmenin bir görevi de çocuklarına bu doğrultuda ortam hazırlamak olmalıdır. Çocuğun kendini özgürce ifade edebilmesi için cesaretlendirilmesi ve resim etkinliğinde ihtiyacı olan malzemenin hazırlanması, anne-baba ve öğretmenin temel görevi olmalıdır.¹⁴⁵

Sanıyorum aileler –istisnalar dışında- çocukların eğitiminde çok seçenekli bir yol deniyorlar. Yani bir yandan sanat eğitimi sürdürülürken bir yandan da eğitimi başka bir dalda sürdürme olasılığını ihmal etmiyorlar. Örneğin başlangıçta fen eğitimine yönlendirilmiş bir çocuk, sanatı profesyonel anlamda seçme kararı alabiliyor. Ama geri dönerse de hiç değilse yeniden başlayabileceği bir başka “tutunulacak dal” var elinde.

Bu ailelerin, ülkemizde “sanat yapma”nın zorluklarını bildiklerini, “risk”lerinden bir yere kadar haberdar olduklarını gösteriyor.

Çocuk, fırtınalı bir gelecek içinde yolunu bulmaya çalışan bir sandal gibi... Meslek tercihi yaparken çocuğun yaşı ve ülkemizde verilen eğitim onu yeterinde “yetkin” kılmadığı için zorunlu olarak aileler için içinde olmak durumundadır. Ancak aileler kendi geçmişlerinin tortusunu taşıdıkları ve kendileri de ne yapılması gerektiğini tam olarak bilemedikleri için ortaya çıkan resim “fırtına”larla dolu olmaktadır. “Sınama yanılma” ise çocuklarımız üzerinde denemeyi en son tercih etmemiz gereken bir yoldur.¹⁴⁶

¹⁴⁵ Yavuzer, *a.g.e.*, ss. 82–84.

¹⁴⁶ Erişim: [<http://melihanik.blogcu.com/cocuklarda-sanat-egitimi-2-koroporte-nin-peer-gynt-u-icin-y/9808096>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni, örnekleme betimlenmiş, veri toplama aracının nasıl geliştirildiği açıklanmıştır.

3.1. GİRİŞ

Türkiye’de sanat ve sanat eğitime yeterli önem verilmediği düşüncesinden yola çıkarak yetişkinlerin sanat eğitime karşı olumsuz tutum ve davranışlarının öğrencileri de etkilediği düşünülmektedir.

Bu bölümde velilerin Görsel Sanatlar dersine yönelik olumlu-olumsuz faktörler analiz edilmiştir. Analiz sonuçları tablolar halinde sunulmuş ve bu tablodaki bilgiler yorumlanmıştır.

3.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu çalışmanın amacı çocuğun gelişiminde temel olan ailelerin resim dersine karşı görüşlerini almaktır. Bu amaçla beraber çocuklar üzerindeki etkilerin ne olduğu ve sonuçlarının ortaya konulması diğer amaçtır.

3.3. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Bu araştırmanın evrenini Van ilindeki 5. sınıf öğrenci velileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyi farklı 5 bölgeden rastgele seçilmiş 5. sınıf öğrenci velilerinden 499 veli oluşturmaktadır. Çalışmanın evren büyüklüğü 25000 iken, örnekleme hatası ile 378 dir. Anket 499 veliye uygulandı ve güvenilirlik sağlanmaya çalışıldı.

3.4. ARAŞTIRMANIN SAYILTI LARI

Yapılan anket çalışmasında örneklem grubunun sorulara gerçekçi yanıtlar verdiği kabul edilmektedir. Araştırmada kullanılan anket öğrenci velilerinin görsel sanatlar dersi karşısındaki tutumlarını ortaya çıkarabilecek ve ölçebilecek niteliktedir.

Aynı zamanda araştırmanın örnekleminin, araştırma evrenini temsil edebilir durumda olduğu varsayılmaktadır.

3.5. ARAŞTIRMADA KULLANILAN İSTATİSTİKİ TEKNİKLER

Öğrenci velilerinin konuya ilişkin görüşlerini ve konuyla ilgili ifadelere katılım düzeylerini belirlemede veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır.

Araştırma için hazırlanan anket 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm demografik değişkenlerden oluşmaktadır. İkinci bölümde ise, Görsel Sanatlar Dersine yönelik düşünceler saptanmaya çalışılmıştır.

Anket verileri, SPSS 10,0 for Windows (Statistical Package for Social Sciences) istatistiksel paket programında oluşturulan bir veri dosyasına yüklenmiştir.

Velilerin görsel sanatlar dersine yönelik düşünceleriyle ilgili olarak ankette yer alan 30 ifadeye katılım düzeylerini **Katılmıyorum** (1), **Katılıyorum** (2) ve **Kararsızım** (3) şeklinde, 3 derece üzerinden belirtmeleri istenmiştir.

Değişkenlerin birbirleriyle olan ilişkisini belirlemek için Ki Kare (chi) testi ve Çarpaz Tablolar Yöntemi kullanıldı. Bunun yanı sıra tanımlayıcı istatistiklerden yararlanıldı.

“Ki-Kare” analiz yöntemi özellikle sosyal bilimler alanındaki çalışmalarda yaygın olarak kullanılan bir analiz yöntemidir. Ki-kare analiz yöntemi verilerin sunuluş biçimine göre “Ki-Kare Uygunluk Testi” ve Ki-Kare Bağımsızlık Testi” olmak üzere iki ana gruba ayrılır.

Ki-Kare analiz yöntemi iki değişken arasında sistematik bir ilişkinin var olup olmadığını belirlemeye yardım eder. Yani Ki-kare analiz yöntemi bir çapraz tabloda yer alan değişkenler arasındaki gözlenen ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını test etmek amacıyla kullanılır.¹⁴⁷

3.6. BULGU VE YORUMLAR

Anket kapsamındaki velilerin demografik yapılarını, cinsiyet dağılımını, aylık gelirini, yaş grubunu, medeni durumunu, kız ve erkek çocuk sayısını ve eğitim düzeyini tespit etmek amacıyla anket formunda 6 adet soruya yer verilmiştir. Ankete katılan velilerin toplam sayısı 499' dur. Bu velilere ait tanımlayıcı istatistikler Tablo 2.3.4.5.6.7 ve 8'de gösterilmiştir.

3.7. VELİLERİ TANIMLAYICI İSTATİSTİKLER

Tablo 2. Cinsiyet Dağılımı

CİNSİYET DAĞILIMI		
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kadın	155	31,1
Erkek	344	68,9
TOPLAM	499	100,0

Tablo 3. Aylık Gelir

AYLIK GELİR		
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cevapsız	4	,8
500'den az	161	32,3
501-1.000	175	35,1
1001-1.500	97	19,4
1.501 ve üzeri	62	12,4
TOPLAM	499	100,0

¹⁴⁷ Erişim [www. İstatistikanaliz.com\ ki-kare_an...] Erişim Tarihi: 27 Temmuz 2012

Tablo 4. Yaş Grubu

YAŞ GRUBU		
	Frekans (f)	Yüzde (%)
24 ve altı	29	5,8
25-34 arası	127	25,5
35-44 arası	254	50,9
45 ve üzeri	89	17,8
TOPLAM	499	100,0

Tablo 5. Medeni Durum

MEDENİ DURUM		
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bekâr	27	5,4
Evli	466	93,4
Diğer	6	1,2
TOPLAM	499	100,0

Tablo 6. Çocuk Sayısı(Kız)

ÇOCUK SAYISI (KIZ)		
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cevapsız	58	11,6
Bir çocuk	144	28,9
İki çocuk	141	28,3
Üç çocuk	82	16,4
Dört çocuk	45	9,0
Beş çocuk	17	3,4
Altı çocuk	9	1,8
Yedi çocuk	3	,6
TOPLAM	499	100,0

Tablo 7. Çocuk Sayısı(Erkek)

ÇOCUK SAYISI (ERKEK)		
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cevapsız	51	10,2
Bir çocuk	158	31,7
İki çocuk	158	31,7
Üç çocuk	81	16,2
Dört çocuk	25	5,0
Beş çocuk	14	2,8
Altı çocuk	8	1,6
Yedi çocuk	3	, 6
Sekiz çocuk	1	,2
TOPLAM	499	100,0

Tablo 8. Eğitim Durumu

EĞİTİM DURUMU		
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Okur – yazar değil	53	10,6
İlkokul	255	51,1
Lise	125	25,1
Meslek Yüksek Okulu	29	5,8
Üniversite	31	6,2
Lisans Üstü	5	1,0
Doktora	1	,2
TOPLAM	499	100,0

Tablo 2’de görüldüğü gibi, ankete katılan velilerin %31,1’i bayan, %68,9’u erkektir. Tablo 3’te görüldüğü gibi, Velilerin %32,3’ü 500’den az, %35,1’i 501 – 1.000 arası, %19,4’ü 1.001 1.500 arası,%1,2’si 1.501 ve üzeri, aylık gelir elde etmektedir. Tablo 4’te velilerin %5,8’i 24 ve altı, %25,5’i 25 – 34 aralığı, %50,9’u 35–44 aralığı ve %17,8’i ise 45 ve üzeri yaş aralığındadır. Tablo 5’te medeni durumları bakımından %5,4’ü bekâr, %93,4’ü evli %1,2’si ise diğer(boşanmış) grubu oluşturmaktadır. Tablo 6’da kız çocuklarının sayısına ait bilgiler incelendiğinde, çalışmaya katılan bireylerin çoğunluğunun bir veya iki kız çocuğu sahibi oldukları belirlenmiştir. Tablo 7’de erkek çocuklarının %10,2’si cevapsız, %31,7’sini bir çocuk, %31,7’sini iki çocuk, %16,2’sini üç çocuk, %5,0’ını dört çocuk, %2,8’ini beş çocuk, %1,6’sını altı çocuk, % ,6’sını yedi çocuk, % ,1’ini sekiz çocuk

oluşturmaktadır. Tablo 8’de velilerin %10,6’sı okuryazar değil grubunu oluşturmaktadır. %51,1’i ilkokulu, %25,1’i liseyi, %5,8’i meslek yüksek okulunu, %6,2’si üniversiteyi, %1,0’ı lisansstn tamamlamıştır, % ,2’si ise doktora yapmıştır.

3.7.1. ÖĞRENCİ VELİLERİNİN ANKET SORULARINA KATILIM (DURUM) DÜZEYLERİNE İLİŞKİN SONUÇLARININ ANALİZ VE YORUMU

Anket çalışmasının bu bölümünde, velilerin katılım düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla, ankete katılan velilere, bu davranışların var olup olmadığını belirlemek için 30 adet ifade sunulmuştur. Velilerin, ankette yer alan her bir ifadeye ait görüşlerini “katılıyorum”, “katılmıyorum” ve “kararsızım” şeklinde belirtmeleri istenmiştir.

Tablo 9. Öğrenci Velilerinin Anket Sorularına Katılım (Durum) Düzeylerine İlişkin Sonuçlarının Analiz ve Yorumu

Öğrenci Velilerinin Resim Dersinin Gerekliğine İlişkin Görüşlerinin Katılım Düzeyleri		Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Cevapsız	TOPLAM
Resim dersi insanlar arası iletişimi geliştirir	f	359	81	57	2	499
	%	71,9	16,2	11,4	0,4	100,0
Resim dersi için haftada bir (1) saat yeterlidir	f	281	150	68		499
	%	56,3	30,1	13,6		100,0
Resim dersinde çocuğuma ev ödevi verilmelidir	f	276	168	54	1	499
	%	55,3	33,7	10,8	0,2	100,0
Resim dersi boşa geçen zamandır	f	86	369	44		499
	%	17,2	73,9	8,8		100,0
Resim dersinin eğitimsel bir işlevi yoktur	f	79	352	67	1	499
	%	15,8	70,5	13,4	0,2	100,0
Resim dersi çocuğumun diğer derslerini (Matematik, Türkçe, İngilizce) vb. aksatır	f	105	343	51		499
	%	21,0	68,7	10,2		100,0
Dini açıdan resim yapmak sakıncalıdır	f	79	353	66	1	499
	%	15,8	70,7	13,2	0,2	100,0
Resim dersi sadece yetenekli çocuklara verilmelidir	f	94	377	27	1	499
	%	18,8	75,6	5,4	0,2	100,0
Veli toplantılarında resim öğretmenleriyle görüşülmelidir	f	278	133	88		499
	%	55,7	26,7	17,6		100,0
Resim dersi, ekonomik açıdan pahalı bir derstir	f	159	267	71	2	499
	%	31,9	53,5	14,2	0,4	100,0
Resim dersi zorunlu bir ders olmalıdır	f	203	202	92	2	499
	%	40,7	40,5	18,4	0,4	100,0
Resim dersi çocuğumun hayal gücünü geliştirir	f	414	63	22		499
	%	83,0	12,6	4,4		100,0
Çocuğum resim dersi sayesinde, farklı malzemeleri kullanır	f	384	75	40		499
	%	77,0	15,0	8,0		100,0
Resim dersi sayesinde, öğrencinin kendine güveni artar	f	347	82	70		499
	%	69,5	16,4	14,0		100,0
Resim dersi çocuğumun dikkat etmedikleri şeyleri görmesini ve açıklamasını sağlar	f	344	81	74		499
	%	68,9	16,2	14,8		100,0
Çocuğumun ruhsal gelişimi için resim dersi	f	324	88	84	3	499

gereklidir	%	64,9	17,6	16,8	0,6	100,0
Evimize halı, kilim gibi ev eşyası alırken çocuğumun fikrini kesinlikle alırım	f	269	145	84	1	499
	%	53,9	29,1	16,8	0,2	100,0
Öğrenciye evde resim çalışmalarını yapacağı ortam, oluşturulmalıdır	f	312	104	83		499
	%	62,5	20,8	16,6		100,0
Resim dersi, çocuğun çevreye olan duyarlılığını artırır	f	382	74	43		499
	%	76,6	14,8	8,6		100,0
Resim dersi, çocuğuma, eleştirinin nasıl yapılacağını öğretir	f	278	125	96		499
	%	55,7	25,1	19,2		100,0
Resim dersiyle ilgili öğrenci velilerine, bilgilendirme toplantıları yapılmalıdır	f	226	145	128		499
	%	45,3	29,1	25,7		100,0
Resim dersi çocuğuma gelecekte kullanabileceği hiçbir şey vermez	f	104	339	56		499
	%	20,8	67,9	11,2		100,0
Resim dersi diğer dersler (Mat. Fen. Türkçe...) kadar <u>gereklidir</u>	f	216	169	114		499
	%	43,3	33,9	22,8		100,0
İlerde çocuğumun sanatçı olmasını isterim	f	194	164	140		499
	%	38,9	32,9	28,1		100,0
Resim dersinde yapılan çalışmalar, notla değerlendirilmelidir	f	300	128	69	2	499
	%	60,1	25,7	13,8	0,4	100,0
Aile desteğinin resim dersine katkısı çok fazladır	f	257	109	131	2	499
	%	51,5	21,8	26,3	0,4	100,0
Veliler sanat kitaplarını, sanat dergilerini ve sergileri vakit buldukça takip etmelidir	f	327	90	82		499
	%	65,5	18,0	16,4		100,0
Çocuğumun, sanatın herhangi bir dalıyla ilgilenmesini isterim	f	343	84	71	1	499
	%	68,7	16,8	14,2	0,2	100,0
Resim dersi sayesinde çocuğum iyi-kötü, güzel-çirkin ayrımını yapar	f	315	112	70	2	499
	%	63,1	22,4	14,0	0,4	100,0
Öğrencilerin daha sonra girecekleri sınavlarda (SBS,YGS, LYS) resim dersi ile ilgili sorular yer almalıdır	f	180	210	109		499
	%	36,1	42,1	21,8		100,0

Elde edilen verilerin analizlerinde ve yorumlarında her bir ifadeye ait frekanslar ve yüzdeler kullanılmıştır. Ankette yer alan ve velilerin resim dersine karşı görüşleri olarak belirlenen ifadelerin her birini tablo haline getirilip tek tek ele almaktan ziyade bütün ifadelere ait katılım düzeylerini bir tablo üzerinde göstermenin, var olan düşüncelerin sebeplerini topluca görmek açısından yararlı olacağı düşünülmüştür. Bu sebeple ankete katılan velilerin, davranışlarının var olup olmadıklarına dair verdikleri cevapların katılım düzeyleri Tablo 9’te sunulmuştur.

Resim dersine karşı öğrenci velilerinin görüşleri ve resim dersinin etkisi, bu davranışların var olması durumunda verilebilecek tepkiler bir ana başlıkta incelenmiştir.

Araştırma konusu olan velilerin frekans ve yüzde dağılımlarına baktığımızda, “*Resim dersi insanlar arası iletişimi geliştirir*” ifadesine 499 veliden, 359’unun (%71,9) bu görüşe katıldığı, 81’inin (%16,2) katılmadığı, 57 kişinin (%11,4) kararsız kaldığı görülmektedir.

İnsanlar genellikle konuşarak ya da yazışarak anlaşılır, ilişki kurarlar; yaygın olan budur. Bireyler duygu ve düşüncelerini başkalarıyla paylaşırken, iletişim için yazılı veya sözlü olarak kelimeleri kullanırlar. Ancak sanat aracılığıyla da iletişim kurulabilir. Her gün kullanılan kelimelerle açıklanamayan duygu ve düşünceleri ifade etmek için başka dillerde vardır. Güzel sanatlar basitçe tanımlamanın veya bir öykü anlatmanın ötesine giden çeşitli yollarla, dillerle konuşur. Sanat farklı ülkelerin dil barajlarının ötesine geçebilir.¹⁴⁸

Bazı açılardan görsel zekânın insan beyninin ilk dili olduğu söylenebilir. Beyin doğuştan itibaren görüntülerle ve resimlerle düşünür. Görsel zekâ gördüğümüz her şeyle ilgilenir: Hayal edebildiğimiz her türlü şekil, desen ve tasarımlar (düzenli

¹⁴⁸ Erhan Göksu, **İlköğretim Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersini Değerlendirmeye Yönelik Görüşleri**, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006, ss. 12–13.

ya da düzensiz), somut ya da soyut görüntüler ve renklerin ve dokuların tüm yelpazesi ile.¹⁴⁹

“*Resim dersi için haftada 1 saat yeterlidir*” görüşüne ise, 499 veliden 281’nin (%56,3) katıldığı, 150’sinin (%30,1) katılmadığı, 68’inin (%13,6) kararsız kaldığı görülmektedir. Bu verilerden yola çıkarak, haftada yapılan bir saat dersin, veliler tarafından onaylandığını ifade edebiliriz. Ders saatlerinin uzatılması tekrar gündeme getirilerek, resim dersine karşı olan ilgi arttırılabilir.

Son birkaç yıl içinde ilköğretimde iki saat olan görsel sanatlar eğitimi dersinin bir saate indirilmiş olması Türk gençliğinin ve dolayısıyla istikbalinin önüne konmuş en büyük engellerden biri hatta önemlisidir. Çünkü sanat eğitiminden yeterince geçmemiş bir gençlik, hayalini gerçekleştirecek olan argümanları kullanamayacak hale dönüşecektir. Bireyin tahayyül gücü, alacağı sanat eğitimine bağlıdır.¹⁵⁰

Velilerin 499’undan 276’sının (%55,3) “*Resim dersinde çocuğuma ev ödevi verilmelidir*” görüşüne katıldığı, 168’inin (%33,7) katılmadığı, 54’ünün (10,8) kararsız kaldığı ve 1’inin (%0,2) ise cevap vermediği görülmektedir.

“*Resim dersi boşa geçen zamandır*” ifadesinde velilerden 86’sı (%17,2) katılırken, 369’u (%73,9) katılmamış, 44 veli ise (%8,8) kararsız kalmıştır.

“*Resim dersinin eğitimsel bir işlevi yoktur*”, görüşüne 499 veliden 79’u (%15,8) katılıyorken, 352’si (%70,5) katılmamaktadır. Velilerin 67’si (%13,4) kararsız kalmakta 1 (%0,2) veli ise cevap vermemiştir.

Ünlü eğitim felsefecilerinden Harry S. Broudy “Genel eğitimde sanatın rolü nedir?” sorusunu sormakta ve kayda değer bir yorum yapmaktadır. Filozof, eğer

¹⁴⁹ Birgül Coşkun, **Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi ile İlgili Öğretmen Görüşleri ve Değerlendirmesi**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007, s. 32.

¹⁵⁰ Sağ, a.g.m., ss. 85–86.

dengeli bir eğitimde sanat bir ana unsur ise, o takdirde mevcut ilk ve ortaöğretim kurumları öğretim programlarında bulunması yadırganmamalı demektir. Eğer sanat çocuklar için “ciddi” okul çalışmalarından sonra elde edilen sadece “güzel” bir şey ise, o zaman bu derse öğretim programlarında yer yok der Broudy ve ekler; “çocukların elde edecekleri ve her birinin yapabilecekleri çok çeşitli ve güzel deneyim, uğraşı alanı vardır.”

Ancak, eğer eğitimden sorumlu yüksek kurumlar tüm çocuklar için nitelikli ve dengeli bir eğitim sözü veriyorsa, eğer bu insan hayatının ve tecrübesinin estetik yönünü de içerecekse, o takdirde bu görsel sanatlar eğitimi içinde verilmek zorundadır. Bu durumda, mükemmel olarak nitelenen herhangi bir öğretim programı içinde sanat, öngörülen temel alan olarak yerini alır.¹⁵¹

Velilerin 105’inin (%21,0) “*Resim dersi, çocuğumun diğer derslerini (Matematik, Türkçe, İngilizce, Fen bilgisi...) aksatır*” maddesine katıldığı, 343’ünün (%68,7) katılmadığı, 51’inin (%10,2) ise kararsız kaldığı görülmektedir.

“*Dini açıdan resim yapmak sakıncalıdır*”, maddesine velilerin çoğunluğu yani 353 ‘ü katılmıyorum derken, katılıyorum kısmına az bir oranda (%15,8) veli cevap vermiştir. Velilerin 66’sı bu konuda kararsız kalmış ve 1 kişi cevap vermemiştir. Velilerin bu konuda var 499 veliden 79’u (%15,8) katılıyorum, 353’ü (%70,7) katılmıyorum, 66’sı (%13,2) kararsızım derken, 1 veli ise (%0,2) cevap vermemiştir.

Velilerin 499’undan 94’ü (%18,8) “*Resim dersi sadece yetenekli çocuklara verilmelidir*” maddesine katılıyorum, 377’si (%75,6) katılmıyorum, 27’si (%5,4) kararsızım şeklinde katılırken 1 veli (%0,2) cevap vermemiştir. Sanat eğitimi, genel eğitim sistemi içerisinde önemli bir yere sahiptir. Toplumda yaygın biçimde düşünülen sanat eğitiminin bir lüks olduğu ve sadece yetenekli insanlar için olması

¹⁵¹ Özsoy, a.g.e., ss. 126–127.

gerektiği şekilde yanlış bir düşünce hâkimdir. Ancak sanat eğitiminin herkes için gerekli olan bir kişilik eğitimi olduğu unutulmamalıdır.¹⁵²

Teknolojik gelişmelerle birlikte, bireyde anlamlandırma, algılama, değerlendirme gibi yetenekler büyük bir oranda ortaya çıkmaktadır. Gündelik hayatın sıkıntılarını hafifletmede resim eğitimine olan ihtiyaç gittikçe artabilir. Her insanda var olan bu duygular sadece yetenekli olanların değil de tüm bireylerin yararlanmasını gerektirebilir. Rakamsal değerlere de baktığımızda velilerden birçoğunun bu düşünceden yana olduğu söylenebilir.

“*Veli toplantılarında resim öğretmenleriyle görüşülmelidir*” maddesine, 499 veliden 278’i (%55,7) katılıyorum, 133’ü (%26,7) katılmıyorum, 88’i (%17,6) kararsızım şeklinde cevap vermiştir. Veliler resim dersinin önemini kavramakta ve derse gereken ilgiyi göstermektedir. Velilerin genelinin resim öğretmenleriyle görüşmelerinin yararına inandığı söylenebilir.

Velilerin 159’unun (%31,9) “*Resim dersi, ekonomik açıdan pahalı bir derstir*” görüşüne katıldığını, 267’sinin (%53,5) katılmadığını, 71’inin (%14,2) kararsız kaldığını, 2’sinin (%0,4) ise cevap vermediğini görmekteyiz. Resim dersinde yapılan harcamaların ailelerin bütçelerini zorlamadığı söylenebilir.

Velilerin 499’dan 203’ünün (%40,7) “*Resim dersi zorunlu bir ders olmalıdır*” görüşüne katıldığı, 202’sinin (%40,5) katılmadığı, 92’sinin (%18,4) kararsız kaldığı, 2’sinin (%0,4) ise cevap vermediğini görmekteyiz.

“*Resim dersi çocuğumun hayal gücünü geliştirir*” maddesine 499 veliden 412’si (%83,0) katılmış, 63’ü (%12,6) katılmamış ve 22’si (%4,4) kararsız kalmıştır.

“*Çocuğum resim dersi sayesinde, farklı malzemeleri kullanır*”, maddesine 499 veliden 384’ü (%77,0) katılıyorum, 75’i (%15,0) katılmıyorum, 40’ı (%8,0) ise kararsızım demiştir. Fizyolojik olarak kol ve parmaktaki küçük kas gruplarının

¹⁵² Ayşe Aslı Yoleri, *a.g.e.*, s. 2.

çalışma ve gelişmesinde yardımcı olabilir. Öğrenci gözü, eli ve beyni arasında bir etkileşim kurar. Öğrenci farklı malzemeleri kullanarak var olan gizil güçlerini ifade edebilir, hem kas hem beyin açısından kendini geliştirebilme imkânı bulabilir.

Bunun yanında öğretmen çocukların kendilerinin de sınıfa malzeme getirmelerini isteyebilir, hele bunlar çocuğun özellikle merakını çeken türden olurlarsa, öğretmen çocukların nelerden duygusal olarak etkilendiklerini, ne ile ilgilendiklerini anlamak yönünden yararlanmış olur. Öğretmenin kendisinin de malzemeyle neler elde edilebileceğini kendisinin de görmesi, denemesi yerinde olur.¹⁵³

499 veliden 347'si (%69,5) “*Resim dersi sayesinde, öğrencinin kendine güveni artar*” görüşüne katılıyorum, 82'si (%16,4) katılmıyorum, 70'i (%14,0) ise kararsızım cevabını vermiştir.

Türk gencine verilecek olan Türk kültür ve sanat tarihine yönelik bilgiler, onun özgüven eksikliğini tamamlayarak, başarısı için gerekli olan motivasyonu sağlayacaktır. Türk genci doğru ve yeterli bir şekilde planlanmış bir sanat eğitimi programından geçtiği takdirde, elde edeceği bilinç ve yeteneklerle gözlemlerde bulunarak hem bireysel yeterliliklerini tanıyıp kullanabilecek, hem de mensubu olduğu Türk milletine karşı dışarıdan gelebilecek her türlü tehlikeyi sezip önlemını almak gerekli donanıma sahip olacaktır.¹⁵⁴

“*Resim dersi çocuğumun dikkat etmedikleri şeyleri görmesini ve açıklamasını sağlar*” görüşüne ise, 499 veliden 344'ü (%68,9) katıldığı, 81'i (%16,2) katılmadığı, 74'ünün (%14,8) kararsız kaldığı görülmektedir. Bireylerin çevreye olan duyarlılığını arttırdığı söylenebilir.

“*Çocuğumun ruhsal gelişimi için resim dersi gereklidir*”, görüşüne 499 veliden 324'ü (%64,9) katılıyorum, 88'i (%17,6) katılmıyorum, 84'ü (%16,8)

¹⁵³ İnci San, *Sanatsal Yaratma Çocukta Yaratıcılık*, 1. Baskı, Ankara, 1977, s. 90.

¹⁵⁴ Sağ., a.g.m., ss. 85–86.

kararsızım derken, 3'ü (%0,69) ise cevap vermemiştir. Resim bilinçaltının, ruhsal sorunların dışa vurulmasında kolaylık sağlayıp, terapi görevini üstlenebilir. Çocuk soyut duygu ve düşüncelerini dolaysız ve doğrudan resim yoluyla somutlaştırabilir. Özellikle ergenliğe giriş aşamasındaki çocuk, içinde bulunduğu durumu sözle ifade etmede zorlandığı durumda resim yoluyla daha rahat aktarabilir. Veliler bu varsayımları göz önünde bulundurup olumlu bakabilir bu görüşe.

Genel eğitim ve öğretimin insana dönük uğraşları, yöntemleri, amaç ve ilkelerinin özünde insan ruhunun yüceltilmesi, psikolojik farklılıkların gözetilerek bireylerin ruhsal gereksinimlerinin doyurulması, ruh sağlığı açısından, dengeli bir kişi yaratma çabası güdülür. Bu eylem sürdürülürken, bir yandan da, kişiye zihinsel birikimlerini kendi kendini anlatıp yorumlayarak bir şeyler yapma, yaratma olanağı sağlanır ki, birey böylece ruhsal boşalmaya, ruhen mutlu olma düzeyine ulaşarak daha dengeli bir tavır içine girer. Aslında kişiyi bu noktaya getiren uğraşın bilim dilindeki adı genelde “Sanat ve İş Eğitimi”dir.¹⁵⁵

Güzel sanatların; düşünsel, duygusal, ruhsal, sosyal, bedensel vb. yönlerden insanın kendisini anlatmasına olanak sağlayan zengin dili çocuğun eğitiminde sanat eğitimine önemli görevler yüklemektedir. Sanat akıl ve duyguların eğitimi açısından önemli olan bu özellikleriyle, bilincin bütün mekanizmalarının açılıp çalışmasının en etkin bir aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Böylece, sanatın sınırsız anlatım olanakları, yaratma ilkesi ile bütünleşerek insan bilincinin tüm yönlerini harekete geçirerek çalıştırmakta ve geliştirmektedir.¹⁵⁶

Velilerin 499'undan 269'unun (%53,9) “*Evimize halı, kilim gibi ev eşyası alırken çocuğumun fikrini kesinlikle alırım*” görüşüne katıldığı, 145'inin (%29,1) katılmadığı, 84'ünün (%16,8) kararsız kaldığı ve 1'inin (0,2) ise cevap vermediği

¹⁵⁵ Nazmiye Türe, **Eğitimde ve Öğretimde Bir Araç Olarak Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilere Sağladığı Katkılar**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2007, s. 10.

¹⁵⁶ Ayten Kösa Topcu, **Güzel Sanatlar Eğitiminde Bir Öğretim Yöntemi Olarak Yaratıcı Drama**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2008, s. 14.

görülmektedir. Rakamsal değerlerden estetik beğeni açısından velilerin çocukların görüşlerine önem verdikleri söylenebilir.

“*Öğrenciye evde resim çalışmalarını yapacağı ortam, oluşturulmalıdır*” maddesine 499 veliden 312’si (%62,5) katılıyorum, 104’ü (%20,8) katılmıyorum, 83’ü (16,6) kararsızım demiştir. Çocuk genelde özgür ve demokratik ortamlarda kendini gösterir.¹⁵⁷Bu doğrultuda çocuğun kendini tam olarak yansıtabilmesi adına ailelerin gerekli duyarlılığı göstermesi ve de gerekirse öğretmenlerin de bu konuda aileleri teşvik etmesi gerekir.

Atölye olmadan resim ve iş eğitimi derslerinin verimli olması mümkün değildir. Ancak resim ve iş eğitimi öğretmenleri de kendilerini geliştirmeli ve her türlü imkânsızlıklar içinde yaratıcılığı ortaya çıkaracak materyalleri çevre imkânlarını kullanarak geliştirmelidirler.¹⁵⁸

Resim yapılan çevre, çocuğun başkalarının görmesini istemediği resimlerini serbestçe yapabileceği güven vericilikte olmalıdır. Resim yapma koşulları, çocukların istediği güveni olabildiğince sağlayacak güvenlikte ve rahatlıkta olmalıdır.¹⁵⁹

“*Resim dersi, çocuğun çevreye olan duyarlılığını artırır*”, maddesine, velilerden birçoğu yani 382 kişi katılıyorum derken, 74 veli bu görüşe katılmamış, rakamsal olarak pek de küçümsenmeyecek kesim bu konuda kararsız kalmıştır. Birey çevresinde var olan şeylerin farkında oldukça daha mutlu, hoşnut ve neşeli olabilir. Kullandığımız objelerin seçiminde bireylere yardımcı olabilir ve estetik açıdan tatmin olmayı sağlayabilir. Duyarlılığı artan bireyler daha hassas, daha olgun, yapıcı, yaratıcı olabilir ve de ne istediğini daha iyi anlayabilir.

¹⁵⁷ İnci San, “**Sanatta Yaratıcılık Oyun, Drama**”, Yaratıcılık ve Eğitim, Ankara, 1993, ss. 69–142.

¹⁵⁸ Erişim: [<http://rasimsoyulu.tr.gg/SANAT-EGiTiMi.htm>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

¹⁵⁹ Cathy A. Malchiodi, **Çocukların Resimlerini Anlamak**, (Çev., Tülin Yurtbay) 1. Baskı, İstanbul, 2005, ss. 59–60.

Bunun yanında resim yapan çocuğun çevreye ve doğaya olan duyarlılığı gelişir. Çevresindeki güzellikleri biçim, renk, malzeme kavramlarla denemeyi, ayırt etmeyi, değerlendirmeyi öğrenir. Çevresini daha iyi görme ve izleme kişiliğine bağlı olarak gelişen anlatımın, daha etkin bir biçimde ortaya konması alışkanlığını sağlar.¹⁶⁰

Veliler “*Resim dersi, çocuğuma, eleştirinin nasıl yapılacağını öğretir*”, görüşüne 278 %55,7 oranında katılmış, 125%25,1 katılmamış ve 96 %19,2 oranında kararsız kalmıştır.

“*Resim dersiyle ilgili öğrenci velilerine, bilgilendirme toplantıları yapılmalıdır*” görüşüne 499 veliden 226’sı (%45,3) katılıyorum, 145’i (%29,1) katılmıyorum, 128’i (%25,7) kararsızım demiştir.

Veliler, “*Resim dersi çocuğuma gelecekte kullanabileceği hiçbir şey vermez*”, maddesine 104 (%20,8) oranında katılmış, 339 (%67,9) katılmamış ve 56 (%11,2) oranında kararsız kalmıştır. Mesleklerin işlerliği velilerin yorumlarında etkili olabilir. Velilerin çoğunluğunun bu görüşe karşı olması resim dersinin işlerliğini koruduğunu gösterebilir.

499 veliden 216’sı (%43,3) “*Resim dersi diğer dersler (Mat. Fen. Türkçe...) kadar gereklidir*” maddesine katılıyorum, 169’u (%33,9) katılmıyorum, 114’ü (%22,8) kararsızım cevabını vermiştir. Resim dersinin matematik zekâsına katkı sağladığı, pratik zekâyı geliştirdiği, Türkçede kompozisyon kurmayı sağladığı düşünülebilir. Aralarında var olan bağ derse olan ihtiyacı arttırabilir.

499 veliden 194’ü (%38,9) “*İlerde çocuğumun sanatçı olmasını isterim*” görüşüne katılıyorum, 164’ü (%32,9) katılmıyorum, 140’ı (%28,1) kararsızım yanıtını vermiştir.

¹⁶⁰ AYTEKİN CAN, **Çocuk ve Çizgi Film**, 1. Baskı, İstanbul, 1996, s. 50.

“*Resim dersinde yapılan çalışmalar, notla değerlendirilmelidir*”, maddesine 499 veliden 300’ünün (%60,1) katıldığı, 128’inin (%25,7) katılmadığı, 69’unun (%13,8) kararsız kaldığı ve 2’sinin (%0,4) cevap vermediği görülmektedir.

“*Aile desteğinin resim dersine katkısı çok fazladır*”, maddesine 499 veliden 257’sinin (%51,5) katıldığı, 109’unun (%21,8) katılmadığı, 131’inin (%26,3) kararsız kaldığı, 2’sinin (0,4) cevap vermediği görülmektedir. Veliler çocuk üzerinde olan etkilerinin farkındadır.

Yapılan resim üzerinde yetışkinden gelebilecek bir uyarı ya da olumsuz eleştiri çocuğun eylemini sona erdirmesi için yeterli neden olabilir. Çünkü resim etkinliği başarılıymış eylemler yönünde gelişme eğilimindedir.

Resim konusunda en gelişmiş çocuk da okul isteğine ve perspektif kurallarına uyan değil, resmindeki kişi ve objelere yaşam veren çocuktur. İşte biz bu eylemi desteklemeliyiz, yardım etmeliyiz, değer vermeliyiz ki çocuk başarı ve güvence elde etsin.¹⁶¹

Ülkenin geri kalmışlığı, ister istemez toplumu dolayısıyla bireylerin sanata bakış açısını da belirler. Ülkemizde “Sanat” boş zamanları değerlendirme, bir fantezi ve süsleme düşüncesiyle geleneksel bir anlayış olarak algılanmıştır. Öğrenci velilerinin sanat eğitimine ilişkin olumsuz ön yargı ve tutumları da belirleyici olmaktadır.¹⁶²

Velilerin 499’undan 327’si (%65,5) “*Veliler sanat kitaplarını, sanat dergilerini ve sergileri vakit buldukça takip etmelidir*”, görüşüne katılıyorum, 90’ı (%18,0) katılmıyorum, 82’si (%16,4) kararsızım demiştir.

¹⁶¹ Yavuzer, *a.g.e.*, s. 84.

¹⁶² Şazimet Selcen, **Görsel Sanatlar (Resim-iş) Öğretmenlerinin Motivasyonlarını Etkileyen Faktörler**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2007, s. 57.

Çocuğun kişisel gelişiminde toplumun ve özellikle de ailenin önemi yadsınamayacak kadar büyüktür. Özellikle okul öncesi, ilkokul ve ortaokul (ilköğretim okulu) kademelerindeki eğitim, çocuğun çevresini saran, onu kuşatan, sürekli etki altında tutan çeşitli birikimlerin baskısı altındadır. Medya, okul kitapları ve dergileri, aile çevresi, toplumsal ortam sanatsal birikimle, sanatsal örneklerle zenginleştirilmemişse, örgün eğitim- okul eğitimi içinde haftadan, haftaya bir iki saatlik sanat eğitim dersi ile beklenen, ideal edinilen amaçlara ulaşmak kolay olamaz. Eğitim kurumlarındaki eğitimi besleyen, zenginleştiren, tutarlı kılan toplumun kültürel ve sanatsal kalitesidir.¹⁶³

Bunun yanında müzelerde çocuklar için eğitimsel bir işlev görmektedir. Müzeler de geçirilen zamanın, toplumsal açıdan daha kabul edilebilir vatandaşlar olacak insanlığın “işlenmemiş, değersiz maden cevheri” üzerinde, sanatın daha seçici tüketicileri haline getirerek insancıllaştırıcı bir etkisi vardır.¹⁶⁴

İster tanıdık ya da egzotik, ister kişisel ya da evrensel biçimde sunulsunlar, müzeler düşgücünü uyarmak ve yaratıcılığı kışkırtmak için kullanılabilirler.¹⁶⁵

Bununla birlikte, Türkiye tarihsel ve kültürel kaynaklar yönünden zengin ve çok değişik kültürlerle sürekli etkileşim içinde olmuş bir ülkedir. Bundan eğitimde yararlanmak, Türk insanının kendi kültürünü, farklı kültürleri tanımasında ve geliştirmesinde yeni yaklaşımları denemek önemlidir.¹⁶⁶

¹⁶³ Hasan Pekmezci, “İlköğretim Okullarında Sanat Eğitime Toplu Bakış”, İlköğretim Okullarında Sanat Eğitimi ve Sorunları, Kayseri, 1997, ss. 41–57.

¹⁶⁴ Eilean Hooper ve Greenhill, **Müze ve Galeri Eğitimi**, (Çev., Meltem Örgü Evren ve Gül Kapçı), Ankara, 1999, s. 34.

¹⁶⁵ R. Gartenhaus, **Yaratıcı Düşünme ve Müzeler**, (Çev., Ruhiser Mergenci ve Bekir Onur), Ankara, 2000, s. 33.

¹⁶⁶ Fersun Paykoç ve Serçin Baykal, “Müze Pedagojisi: Kültür, İletişim ve Aktif Öğrenme Ortamı Olarak Müzelerin Etkinliğine İlişkin Bir Çalışma”, Müzecilikte Yeni Yaklaşımlar, Küreselleşme ve Yerelleşme, İstanbul, 2000, ss. 102–113.

“Çocuğumun, sanatın herhangi bir dalıyla ilgilenmesini isterim”, görüşüne 499 veliden 343’ünün (%68,7) katıldığı, 84’ünün (%16,8) katılmadığı, 71’inin (%14,2) kararsız kaldığı ve 1 (0,2) velinin cevap vermediği görülmektedir.

“Resim dersi sayesinde çocuğum iyi-kötü, güzel-çirkin ayrımını yapar”, maddesine 499 veliden 315’inin(%63,1) katıldığı, 112’sinin (%22,4) katılmadığı, 70’inin (%14,0) kararsız kaldığı ve 2’sinin (%0,4) cevap vermediği görülmektedir. Yaşanılan ortamın farkındalığına varmada resim dersinin önemi, veliler tarafından fark edilmektedir diyebiliriz. Estetik beğeni bireylerde çeşitli şekillerde kendini gösterir, giyimde, mekânda, tasarımda vb. her ne çeşit olursa olsun tatmin olma adına, estetik olgunlaşma büyük bir önem arz etmektedir, diyebiliriz.

Toplumumuzda güzel sanatlardan söz edilince kimilerinin aklına sadece resim, heykel, seramik gibi yalnızca müzelerde yer alan ya da galerilerde sergilenen nesnelere oluşturduğu bir kavram gelmektedir. Sanat, hayatın bir parçasıdır ve her yerde karşımıza çıkmaktadır.

Nerede olunursa olunsun, etrafa bakıldığında sanatçı ve tasarımcıların eserlerini görmek mümkündür. Sabahları kahvaltı yapılan masayı, çay bardakları ya da fincanları, kahvaltılıkların konulduğu cam ya da porselen kapları, çeşitli yanışların (motiflerin) yer aldığı masa örtüsünü, evdeki mekanik araçları, mobilyaları, perdeleri ve daha nice ve her gün kullanılan, yüz yüze olunan tüm bu nesnelere tasarımcılar çizerler, şekillendirir veya biçimlendirirler. Otomobiller, bisikletler, uçaklar televizyonlar hepsi öncelikle endüstri ürünleri tasarımcılarının çizim masalarında ortaya çıkmaya başlar.

Kimileri bir gün bu gördüklerini farklı bir tarzda yansıtmak için fotoğrafını çekmek, kimileri de resmini yapmak, ya da o gün dikkatini çeken bir çirkinlikten, kirlilikten söz etmek veya onu karikatürle anlatmak isteyebilir. İşte o an, bireyin sanatla, tasarımla, estetikle ilişkisi kendiliğinden başlamış olur.¹⁶⁷

¹⁶⁷ Özsoy, a.g.e., s. 41.

Küçük yaşlardan itibaren sanat eserleriyle karşı karşıya gelen bir insanın estetik duygusu da gelişmiş olacaktır. Böylelikle toplumda, estetik duyarlılığı olan ve bunu sergileyebilen; nazik, ince ruhlu, zevkli, saygılı, dürüst ve kişiliği oluşmuş bireylerin sayısının artmasında etkili olunacaktır.¹⁶⁸

“Öğrencilerin daha sonra girecekleri sınavlarda (SBS, YGS, LYS) resim dersi ile ilgili sorular yer almalıdır” görüşüne, 499 veliden 180’inin (%36,1)katıldığı, 210’unun (%42,1) katılmadığı, 109’unun (%21,8) kararsız kaldığı görülmektedir.

3.8. GRUPLAR ARASI FARKLILIKLARIN İNCELENMESİ

Velilerin gelir seviyesi ve kültürel durumlarına göre yapılan gruplandırmalar (iyi, orta, düşük) arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal - Wallis varyans analizi uygulanmıştır. Analiz neticesinde anketin 4.sorusu olan “resim dersi boşa geçen zamandır”, 5.soru resim dersinin eğitimsel bir işlevi yoktur, 6.soru “resim dersi çocuğumun diğer derslerini aksatır”, 23.soru “resim dersi diğer dersler kadar gereklidir”, 24.soru “ileride çocuğumun sanatçı olmasını isterim”, 25.soru “resim dersi’ nde yapılan çalışmalar notla değerlendirilmelidir” ve 26.soru “aile desteğinin resim dersine katkısı çok fazladır” görüşleri gelir düzeyine göre farklılık göstermiştir.

Tablo 10. Gruplar Arası Farklılıkların İncelenmesi

	A4	A5	A6	A23	A24	A25	A26
Chi-Square	11,771	15,036	7,334	9,199	6,233	8,807	11,836
df	2	2	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	,003	,001	,026	,010	,044	,012	,003

¹⁶⁸ Nur Canan Karaman, a.g.e., s. 13.

Hangi gruplar arasında fark olduğunu belirlemek için yapılan çoklu karşılaştırma sonucunda 4.soru için gelir seviyesi orta ve düşük düzey aileler arasında ve iyi ve düşük düzey aileler arasında fikir farklılığı olduğu belirlenmiştir. Bu konuda gelir düzeyi düşük olan ailelerin görüşleri diğer ailelerden farklıdır.

5. soru için yapılan karşılaştırmada, iyi ve orta düzey aileler arasında, iyi ve düşük düzey aileler arasında fikir farklılığı olduğu belirlenmiştir. Bu konuda gelir düzeyi iyi olan ailelerin görüşleri diğer ailelerden farklıdır.

6. soruda yer alan “Resim dersi, çocuğumun diğer derslerini (Matematik, Türkçe, İngilizce, Fen Bilgisi vb.) aksatır” maddesine baktığımızda, gelir seviyesi iyi ve düşük düzey olan aileler arasında, fikir farklılığı olduğu belirlenmiştir.

23. maddede, gelir seviyesi iyi ve düşük olan aileler ile orta ve düşük düzeyde olan aileler arasında fikir farklılığı ortaya çıkmıştır. Gelir düzeyi düşük olan ailelerin fikirlerinin, iyi ve orta düzey ailelere göre farklı olduğu söylenebilir.

24. maddeyi gelir seviyesine göre karşılaştırdığımızda, iyi ve düşük düzeydeki aileler arasında fikir farklılığı olduğu görülmektedir. 25. soru için, gelir seviyesi iyi ve düşük düzeydeki aileler ile orta ve düşük düzeydeki aileler arasında fikir farklılığı ortaya çıkmıştır. Bu konuda düşük düzeydeki aileler, diğer düzeylere göre farklılık göstermiştir. 26. sorunun ise, iyi ve orta düzeydeki aileler ile iyi ve düşük düzeydeki aileler arasında fikir farklılığı oluşturduğu görülmektedir. Bu soru da ise iyi düzeydeki aileler diğer düzeylere göre farklılık göstermiştir.

3.9. DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİN MADDELERLE KARŞILAŞTIRILMASI

Çalışmaya katılan bireyler ile ankette yer alan soruların çapraz karşılaştırmaları yapılarak, aralarındaki ilişki belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre, “resim dersi haftada 1 saat yeterlidir” maddesi ile yaş grupları arasındaki ilişki incelenerek elde edilen bilgiler Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Resim Dersinin Yeterliliği İle Yaş Arasındaki İlişki

	Resim dersi için haftada 1 saat yeterli			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Yaş <24	11 37,9%	14 48,3%	4 13,8%	29 100,0%
25–34	42 33,1%	59 46,5%	26 20,5%	127 100,0%
35–44	67 26,4%	158 62,2%	29 11,4%	254 100,0%
>45	30 33,7%	50 56,2%	9 10,1%	89 100,0%
Toplam	150 30,1%	281 56,3%	68 13,6%	499 100,0%

Tablo 11’de verilen değerler incelendiğinde, yaş ile 2.soru olan “Resim dersi için haftada 1 saat yeterlidir” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). 24 yaş altı ve 25–34 yaş aralığındaki veliler resim dersi için haftada 1 saat yeterlidir görüşüne katılmıyorken 35 yaş ve üzeri veliler bu görüşe katılmaktadır. Öğrencilerin derse hazırlık ve ders bitimi toparlanma sürelerini dikkate alarak 1 saat süreyi veliler yeterli görmemiş olabilirler.

Tablo 12. Resim Dersinin Diğer Dersleri Aksatır Görüşü İle Yaş Arasındaki İlişki

	Resim dersi, çocuğumun diğer derslerini (Mat. Türk. İng.) aksatır			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Yaş <24	17 58,6%	9 31,0%	3 10,3%	29 100,0%
25-34	80 63,0%	36 28,3%	11 8,7%	127 100,0%
35-44	179 70,5%	51 20,1%	24 9,4%	254 100,0%
>45	67 75,3%	9 10,1%	13 14,6%	89 100,0%
Toplam	343 68,7%	105 21,0%	51 10,2%	499 100,0%

Tablo 12’de verilen değerler incelendiğinde, yaş ile 6. soru olan “Resim dersi, çocuğumun diğer derslerini aksatır” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde ise bütün yaş gruplarındaki katılımcıların çoğunluğu resim dersi diğer dersleri aksatır görüşüne, katılmamaktadır. Resim dersinin diğer derslere engel teşkil etmediği, resim dersinin de ayrı bir öneme sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 13. Resim Dersi, Ekonomik Açıdan Pahalı Bir Derstir Görüşü İle Yaş Arasındaki İlişki

	Resim dersi, ekonomik açıdan pahalı bir derstir			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Yaş <24	14 48,3%	10 34,5%	5 17,2%	29 100,0%
25-34	79 62,2%	39 30,7%	9 7,1%	127 100,0%
35-44	124 48,8%	90 35,4%	40 15,7%	254 100,0%
>45	52 58,4%	20 22,5%	17 19,1%	89 100,0%
Toplam	269 53,9%	159 31,9%	71 14,2%	499 100,0%

Tablo 13’te verilen değerler incelendiğinde yaş ile 10. soru olan ‘‘Resim dersi, ekonomik açıdan pahalıdır’’ görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Resim dersi ekonomik açıdan pahalı bir derstir, maddesine birçok veli katılmamaktadır. Resim dersinde yapılan harcamaların ailelerin btlerini zorlamadığı söylenebilir.

Tablo 14. Çocuğum Resim Dersi Sayesinde, Farklı Malzemeleri Kullanır Görüşü İle Yaş Arasındaki İlişki

	ocuğum resim dersi sayesinde, farklı malzemeleri kullanır			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Yaş <24	4 37,9%	25 86,2%	0 ,0%	29 100,0%
25-34	29 22,8%	88 69,3%	10 7,9%	127 100,0%
35-44	31 12,2%	205 80,7%	18 7,1%	254 100,0%
>45	11 12,4%	66 74,2%	12 13,5%	89 100,0%
Toplam	75 15,0%	384 77,0%	40 8,0%	499 100,0%

Tablo 14’te verilen değerler incelendiğinde yaş ile 13.soru olan ‘‘ocuğum resim dersi sayesinde, farklı malzemeleri kullanır’’ görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde ise bütün yaş gruplarındaki katılımcıların çoğunluğunun bu maddeye katıldıkları görülmektedir. Fizyolojik olarak kol ve parmaktaki kk kas gelişiminde resim dersi, etkili olabilir. Aynı zamanda malzemeyle doğrudan temas halinde olan ocuk, farklı malzemeler doğrultusunda kendini daha rahat ve farklı Şekillerde ifade edebilir.

Tablo 15. Resim Dersi Çocuğumun Diğler Derslerini Aksatır Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki

	Resim dersi, çocuğumun diğler derslerini(Mat. Türk. İng.) aksatır			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Aylık gelir 0	3 75,0%	1 25,0%	0 0,0%	4 100,0%
<500tl	99 61,5%	48 29,8%	14 8,7%	161 100,0%
500-1000tl	122 69,7%	27 15,4%	26 14,9%	175 100,0%
1001-1.500	71 73,2%	19 19,6%	7 7,2%	97 100,0%
>1.501	48 77,4%	10 16,1%	4 6,5%	62 100,0%
Toplam	343 68,7%	105 21,0%	51 10,2%	499 100,0%

Tablo 15’te verilen değerler incelendiğinde aylık gelir ile 6.soru olan “Resim dersi, çocuğumun diğler derslerini aksatır” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde ise, Resim dersi, çocuğumun diğler derslerini (Mat. Türk. İng.) aksatır maddesine katılımcıların çoğunluğunun katılmadığı görülmektedir. Elde edilen veriler, tablo 12’deki yaş ile resim dersi çocuğumun diğler derslerini aksatır, maddesi arasındaki ilişkiyi desteklemektedir.

Tablo 16. Dini Açıdan Resim Yapmak Sakıncalıdır Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki

	Dini açıdan resim yapmak sakıncalıdır			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Aylık gelir 0	1 25,0%	2 50,0%	1 25,0%	4 100,0%
<500tl	104 64,6%	38 23,6%	19 11,8 %	161 100,0%
500-1000tl	128 73,2%	22 12,6%	25 14,3%	175 100,0%
1001-1.500	78 80,4%	11 11,3%	8 8,2%	97 100,0%
>1.501	43 69,4%	6 9,7%	13 21,0%	62 100,0%
Toplam	354 70,9%	79 15,8%	66 13,2%	499 100,0%

Tablo 16’da verilen değerler incelendiğinde aylık gelir ile 7.soru olan “Dini açıdan resim yapmak sakıncalıdır” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Dini açıdan resim yapmak sakıncalıdır maddesine birçok veli katılmamaktadır. Velilerde var olan düşünce biçimi resim yapmayı etkilememektedir diyebiliriz.

Tablo 17. Resim Dersi Zorunlu Bir Ders Olmalıdır Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki

	Resim Dersi Zorunlu Bir Ders Olmalıdır			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Aylık gelir 0	2 50,0%	2 50,0%	0 0,0%	4 100,0%
<500tl	81 50,3 %	60 37,3%	20 12,4 %	161 100,0%
500-1000tl	52 29,7%	76 43,4%	47 26,9%	175 100,0%
1001-1.500	43 44,3%	38 39,2%	16 16,5%	97 100,0%
>1.501	26 41,9%	27 43,5%	9 14,5%	62 100,0%
Toplam	204 40,9%	203 40,7%	92 18,4%	499 100,0%

Tablo 17’de verilen değerler incelendiğinde aylık gelir ile 11.soru olan “Resim dersi zorunlu bir ders olmalıdır” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).Aylık gelir ile 11. madde olan resim dersi zorunlu bir ders olmalıdır görüşü arasındaki ilişkiye baktığımızda, birçok veli katılmamaktadır. Resim dersi diğer dersler gibi dikkate alınıp disiplinli bir şekilde yürütülürse veliler bu dersi zorunlu bir ders olarak görebilir. Ayrıca günümüzde yapılan sınavlarda (sbs.ygs.vb) resim dersi ile ilgili sorular çıkarsa veliler bu dersin zorunlu olması gerektiğini düşünebilir.

Tablo 18. Resim Dersi Sayesinde Öğrencinin Kendine Güveni Artar Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki

	Resim dersi sayesinde, öğrencinin kendine güveni artar			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Aylık gelir 0	2 50,0%	1 25,0%	1 25,0%	4 100,0%
<500tl	31 19,3%	98 60,9%	32 19,9%	161 100,0%
501-1000tl	24 13,7%	133 76,0%	18 10,3%	175 100,0%
1001-1.500	18 18,6%	69 71,1%	10 10,3%	97 100,0%
>1.501	7 11,3%	46 74,2%	9 14,5%	62 100,0%
Toplam	82 16,4%	347 69,5%	70 14,0%	499 100,0%

Tablo 18’de verilen değerler incelendiğinde aylık gelir ile 14.soru olan “Resim dersi sayesinde öğrencinin kendine güveni artar” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde, Resim dersi sayesinde öğrencinin kendine güveni artar maddesine veliler genellikle katılmaktadır. Özellikle uygulamaya dayalı olan resim dersi sayesinde çocuk daha rahat hareket edebilir, rahat hareket etmesi ise çocuğa güven duygusunu kazandırabilir.

Tablo 19. Resim Dersi Çocuğumun Dikkat Etmedikleri Şeyleri Görmesini ve Açıklamasını Sağlar Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki

	Resim dersi çocuğumun dikkat etmedikleri şeyleri görmesini ve açıklamasını sağlar			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Aylık gelir 0	0 0,0%	0 0,0%	4 100,0%	4 100,0%
<500tl	32 19,9%	98 60,9%	31 19,3%	161 100,0%
501-1000tl	26 14,9%	127 72,6%	22 12,6%	175 100,0%
1001-1.500	17 17,5%	71 73,2%	9 9,3%	97 100,0%
>1.501	6 9,7%	48 77,4%	8 12,9%	62 100,0%
Toplam	81 16,2%	344 68,9%	74 14,8%	499 100,0%

Tablo 19’da verilen değerler incelendiğinde aylık gelir ile 15.soru olan “Resim dersi çocuğumun dikkat etmedikleri şeyleri görmesini ve açıklamasını sağlar” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Resim dersi, çocuğumun dikkat etmedikleri şeyleri görmesini ve açıklamasını sağlar maddesi ile aylık gelir arasındaki ilişkiye baktığımızda veliler bu görüşe genellikle katılmaktadırlar. Resim dersi çocuğumun bakış açısını geliştirebilir. Yapılan resim çalışmaları çocuğumun daha dikkatli olmasını sağlayabildiği gibi daha ayrıntılı düşünmesini de sağlayabilir, çocuğumun yorum gücünü arttırabilir. Kazanılan tüm bu özellikler çocuğumun çevrede olan şeylere karşı da bakış açısına etki edebilir.

Tablo 20. Çocuğumun Ruhsal Gelişimi İçin Resim Dersi Gereklidir Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki

	Çocuğumun ruhsal gelişimi için resim dersi gereklidir			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Aylık gelir 0	1 25,0%	1 25,0%	2 50,0%	4 100,0%
<500tl	36 22,4%	91 56,5%	34 21,1%	161 100,0%
501-1000tl	23 13,1%	129 73,7%	23 13,1%	175 100,0%
1001-1.500	21 21,6%	59 60,8%	17 17,5%	97 100,0%
>1.501	10 16,1%	44 71,0%	8 12,9%	62 100,0%
Toplam	91 18,2%	324 64,9%	84 16,8%	499 100,0%

Tablo 20’de verilen değerler incelendiğinde aylık gelir ile 16.soru olan “Çocuğumun ruhsal gelişimi için resim dersi gereklidir” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Çocuğumun ruhsal gelişimi için resim dersi gereklidir maddesi ile aylık gelir arasındaki ilişkiye baktığımızda veliler genellikle bu görüşe katılmaktadırlar. Aylık geliri olmayan veliler ise katılmamaktadırlar. Resim dersi, çocuğu ruhsal anlamda rahatlatılabileceği gibi kültürel, iletişimsel ve davranışlarını geliştirici de olabilir. Çocuk kendini daha rahat ifade edebilir ve daha ılımlı olabilir.

Tablo 21. Resim Dersi, Çocuğun Çevreye Olan Duyarlılığını Arttırır, Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki

	Resim dersi, çocuğun çevreye olan duyarlılığını arttırır			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Aylık gelir 0	0 0,0%	1 25,0%	3 75,0%	4 100,0%
<500tl	30 18,6%	116 72,0%	15 9,3%	161 100,0%
501-1000tl	26 14,9%	138 78,9%	11 6,3%	175 100,0%
1001-1.500	14 14,4%	74 76,3%	9 9,3%	97 100,0%
>1.501	4 6,5%	53 85,5%	5 8,1%	62 100,0%
Toplam	74 14,8%	382 76,6%	43 8,6%	499 100,0%

Tablo 21’de verilen değerler incelendiğinde aylık gelir ile 19.soru olan “Resim dersi, çocuğun çevreye olan duyarlılığını arttırır” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Aylık gelir ile resim dersi çocuğun çevreye olan duyarlılığını arttırır, maddesi arasındaki ilişkiye baktığımızda velilerden birçoğu bu görüşe katılmaktadırlar. Aylık geliri olmayan velilerin birçoğu ise katılmamaktadırlar. Çocuğun bakış açısında resmin etkili olduğu, bakmakla görmek arasındaki farkı ortaya çıkardığı söylenebilir.

Tablo 22. Resim Dersi, Çocuğuma Eleştirisinin Nasıl Yapılacağını Öğretir Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki

	Resim dersi, çocuğuma eleştirisinin nasıl yapılacağını öğretir			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Aylık gelir 0	0 0,0%	1 25,0%	3 75,0%	4 100,0%
<500tl	41 25,5%	89 55,3%	31 19,3%	161 100,0%
501-1000tl	49 28,0%	89 50,9%	37 21,1%	175 100,0%
1001-1.500	26 26,8%	60 61,9%	11 11,3%	97 100,0%
>1.501	9 14,5%	39 62,9%	14 22,6%	62 100,0%
Toplam	125 25,1%	278 55,7%	96 19,2%	499 100,0%

Tablo 22’de verilen değerler incelendiğinde aylık gelir ile 20.soru olan “Resim dersi, çocuğuma eleştirinin nasıl yapılacağını öğretir” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Aylık gelir ile resim dersi, çocuğuma eleştirinin nasıl yapılacağını öğretir maddesi arasındaki ilişkiye baktığımızda velilerden birçoğu bu görüşe katılmaktadırlar. Öğrenciye eleştirel bakış açısı kazandıran resim dersi, çocuğun özellikle yaşantısında daha bilinçli bir tüketici ve üretici olmasını sağlayabilir. Estetik beğenisini geliştirebileceği gibi daha yapıcı ve yaratıcı olmasını da sağlayabilir. Öğrenci önüne sunulan her şeyi kabullenmeden önce, süzgeçten geçirerek kendi istekleri doğrultusunda daha iyi özümseyebilir ve daha mutlu olabilir.

Tablo 23. Resim Dersiyle İlgili Öğrenci Velilerine, Bilgilendirme Toplantıları Yapılmalıdır Görüşü İle Aylık Gelir Arasındaki İlişki

	Resim dersiyle ilgili öğrenci velilerine, bilgilendirme toplantıları yapılmalıdır			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Aylık gelir 0	0 ,0%	2 50,0%	2 50,0%	4 100,0%
<500tl	53 32,9%	77 47,8%	31 19,3%	161 100,0%
501-1000tl	40 22,9%	79 45,1 %	56 32,0%	175 100,0%
1001–1.500	38 39,2%	36 37,1%	23 23,7%	97 100,0%
>1.501	14 22,6%	32 51,6%	16 25,8%	62 100,0%
Toplam	145 29,1%	226 45,3%	128 25,7%	499 100,0%

Tablo 23’te verilen değerler incelendiğinde aylık gelir ile 21.soru olan “Resim dersiyle ilgili öğrenci velilerine, bilgilendirme toplantıları yapılmalıdır” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Resim dersi ile ilgili öğrenci velilerine bilgilendirme toplantıları yapılmalıdır, maddesine veliler genelde katılmamaktadırlar. Günümüzde yapılan sınavlarda (sbs.ygs.vb.) resim dersi

ile ilgili soru çıkmaması, ya da resim dersinin önemi yeterince kavranamadığı için veliler bu maddeye katılmamış olabilirler.

Tablo 24. Öğrencilerin Daha Sonra Girecekleri Sınavlarda Resim Dersi İle İlgili Sorular Yer Almalıdır Görüşü ile Aylık Gelir Arasındaki İlişki

	Öğrencilerin daha sonra girecekleri sınavlarda (sbs. ygs. Lys)resim dersi ile ilgili sorular yer almalıdır			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Aylık gelir 0	1 25,0%	1 25,0%	2 50,0%	4 100,0%
<500tl	68 42,2%	66 41,0%	27 16,8%	161 100,0%
501-1000tl	66 37,7%	61 34,9%	48 27,4%	175 100,0%
1001-1.500	53 54,6%	30 30,9%	14 14,4%	97 100,0%
>1.501	22 35,5%	22 35,5%	18 29,0%	62 100,0%
Toplam	210 42,1%	180 36,1%	109 21,8%	499 100,0%

Tablo 24’te verilen değerler incelendiğinde aylık gelir ile 30.soru olan “Öğrencilerin daha sonra girecekleri sınavlarda resim dersi ile ilgili sorular yer almalıdır” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde velilerin birçoğu öğrencilerin daha sonra girecekleri sınavlarda resim dersi ile ilgili sorular yer almalıdır, görüşüne katılmamaktadırlar. Günümüzde yapılan sınavlarda (ygs.sbs.vb.) matematik, İngilizce, Türkçe gibi dersler yer almaktadır, sürekli bu durumla karşılaşan velilerde oluşan kalıp yargılar, resim dersi ile ilgili soru çıkmasına engel olabilir.

Tablo 25. Resim Dersi Boşa Geçen Zamandır Görüşü İle Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

	Resim dersi boşa geçen zamandır			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Eğitim durumu	36	11	6	53
okur-yazar değil	67,9%	20,8%	11,3%	100,0%
İlköğretim	175	55	25	225
	68,6%	21,6%	9,8%	100,0%
Lise	104	15	6	125
	83,2%	12,0%	4,8%	100,0%
Myo	26	1	2	29
	89,7%	3,4%	6,9%	100,0%
Üniversite	24	4	3	31
	77,4%	12,9%	9,7%	100,0%
Y.Lisans	3	0	2	5
	60,0%	,0%	40,0%	100,0%
Doktora	1	0	0	1
	100,0%	,0%	,0%	100,0%
Toplam	369	86	44	499
	73,9%	17,2%	8,8%	100,0%

Tablo 25'te verilen değerler incelendiğinde eğitim durumu ile 4.soru olan "Resim dersi boşa geçen zamandır" görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde ise, katılımcıların çoğunluğunun bu maddeye katılmadıkları görülmektedir. Resim dersi gerek psikolojik gerek eğitimsel anlamda büyük önem taşır. Çocuk duygularını, düşüncelerini ve algılarını resim dersi sayesinde daha gerçekçi bir şekilde ifade edebilir.

Tablo 26. Dini Açıdan Resim Yapmak Sakıncalıdır Görüşü İle Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

	Dini açıdan resim yapmak sakıncalıdır			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Eğitim durumu	34	13	6	53
okur-yazar değil	64,2%	24,5%	11,3%	100,0%
İlköğretim	168	54	33	225
	65,9%	21,2%	12,9%	100,0%
Lise	104	6	15	125
	83,2%	4,8%	12,0%	100,0%
Myo	27	1	1	29
	93,1%	3,4%	3,4%	100,0%
Üniversite	16	5	10	31
	51,6%	16,1%	32,3%	100,0%
Y.Lisans	4	0	1	5
	80,0%	,0%	20,0%	100,0%
Doktora	1	0	0	1
	100,0%	,0%	,0%	100,0%
Toplam	354	79	66	499
	70,9%	15,8%	13,2%	100,0%

Tablo 26’da verilen değerler incelendiğinde eğitim durumu ile 7.soru olan “Dini açıdan resim yapmak sakıncalıdır” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde ise, katılımcıların çoğunluğunun dini açıdan resim yapmak sakıncalıdır, görüşüne katılmadıkları görülmektedir. Dini açıdan resim yapmak sakıncalıdır maddesi ile eğitim durumu arasındaki ilişkiye baktığımızda elde edilen bilgiler tablo 16’daki bilgileri desteklemektedir.

Tablo 27. Resim Dersi Sayesinde, Öğrencinin Kendine Olan Güveni Artar Görüşü İle Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

	Resim dersi sayesinde, öğrencinin kendine olan güveni artar			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Eğitim durumu	10	36	7	53
okur-yazar değil	18,9%	67,9%	13,2%	100,0%
İlköğretim	45	160	50	255
	17,6%	62,7%	19,6%	100,0%
Lise	22	94	9	125
	17,6%	75,2%	7,2%	100,0%
Myo	1	27	1	29
	3,4%	93,1%	3,4%	100,0%
Üniversite	3	25	3	31
	9,7%	80,6%	9,7%	100,0%
Y.lisans	0	5	0	5
	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Doktora	1	0	0	1
	100,0%	,0%	,0%	100,0%
Toplam	82	347	70	499
	16,4%	69,5%	14,0%	100,0%

Tablo 27’de verilen değerler incelendiğinde eğitim durumu ile 14.soru olan “Resim dersi sayesinde öğrencinin kendine güveni artar” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde ise, katılımcıların çoğunluğunun resim dersiyle öğrencilerin kendine güveni artar, görüşüne katıldıkları görülmektedir. Elde edilen veriler, tablo 18’de elde edilen aylık gelir ile resim dersi sayesinde öğrencinin kendine olan güveni artar maddesi arasındaki ilişkiyi desteklemektedir.

Tablo 28. Resim Dersi Çocuğumun Dikkat Etmedikleri Şeyleri Görmesini ve Açıklamasını Sağlar Görüşü İle Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

	Resim dersi çocuğumun dikkat etmedikleri şeyleri görmesini ve açıklamasını sağlar			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Eğitim durumu okur-yazar değil	10 18,9%	31 58,5%	12 22,6%	53 100,0%
İlköğretim	45 17,6%	163 63,9%	47 18,4%	255 100,0%
Lise	20 16,0%	93 74,4%	12 9,6%	125 100,0%
Myo	3 10,3%	25 86,2%	1 3,4%	29 100,0%
Üniversite	2 6,5%	27 87,1%	2 6,5%	31 100,0%
Y.lisans	0 ,0%	5 100,0%	0 ,0%	5 100,0%
Doktora	1 100,0%	0 ,0%	0 ,0%	1 100,0%
Toplam	81 16,2%	344 68,9%	74 14,8%	499 100,0%

Tablo 28’de verilen değerler incelendiğinde eğitim durumu ile 15.soru olan “Resim dersi çocuğumun dikkat etmedikleri şeyleri görmesini ve açıklamasını sağlar” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde ise, katılımcıların çoğunluğunun bu maddeye katıldıkları görülmektedir. Elde edilen veriler tablo 19’da resim dersi çocuğumun dikkat etmedikleri şeyleri görmesini ve açıklamasını sağlar maddesi ile aylık gelir arasında çıkan ilişkiyi desteklemektedir.

Tablo 29. Resim Dersi, Çocuğuma Eleştirinin Nasıl Yapılacağını Öğretir Görüşü İle Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

	Resim dersi, çocuğuma eleştirinin nasıl yapılacağını öğretir			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Eğitim durumu	11	33	9	53
okur-yazar değil	20,8%	62,3%	17,0%	100,0%
İlköğretim	70	120	65	255
	27,5%	47,1%	25,5%	100,0%
Lise	32	76	17	125
	25,6%	60,8%	13,6%	100,0%
Myo	7	21	1	29
	24,1%	72,4%	3,4%	100,0%
Üniversite	4	24	3	31
	12,9%	77,4%	9,7%	100,0%
Y.lisans	1	3	1	5
	20,0%	60,0%	20,0%	100,0%
Doktora	0	1	0	1
	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Toplam	125	278	96	499
	25,1%	55,7%	19,2%	100,0%

Tablo 29’da verilen değerler incelendiğinde eğitim durumu ile 20.soru olan “Resim dersi, çocuğuma eleştirinin nasıl yapılacağını öğretir” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde ise, katılımcıların çoğunluğunun resim dersi, çocuğuma eleştirinin nasıl yapılacağını öğretir, görüşüne katıldıkları görülmektedir. Elde edilen bilgiler tablo 22’deki bilgileri desteklemektedir.

Tablo 30. Resim Dersi Çocuğuma Gelecekte Kullanabileceği Hiçbir Şey Vermez Görüşü İle Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

	Resim dersi çocuğuma gelecekte kullanabileceği hiçbir şey vermez			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Eğitim durumu	35	13	5	53
okur-yazar değil	66,0%	24,5%	9,4%	100,0%
İlköğretim	154	68	33	255
	60,4%	26,7%	12,9%	100,0%
Lise	95	18	12	125
	76,0%	14,4%	9,6%	100,0%
Myo	26	0	3	29
	89,7%	,0%	10,3%	100,0%
Üniversite	24	5	2	31
	77,4%	16,1%	6,5%	100,0%
Y.lisans	4	0	1	5
	80,0%	,0%	20,0%	100,0%
Doktora	1	0	0	1
	100,0%	,0%	,0%	100,0%
Toplam	339	104	56	499
	67,9%	20,8%	11,2%	100,0%

Tablo 30’da verilen değerler incelendiğinde eğitim durumu ile 22.soru olan “Resim dersi, çocuğuma gelecekte kullanabileceği hiçbir şey vermez” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde ise, katılımcıların çoğunluğunun resim dersi, çocuğuma gelecekte kullanabileceği hiçbir şey vermez, görüşüne katılmadıkları görülmektedir. Resim dersi, bireylerde var olan gücün ortaya çıkmasını sağlayabilir. Var olan farklı yetenekler toplumu gerilemekten kurtarabilir.

Tablo 31. Resim Dersinde Yapılan Çalışmalar, Notla Değerlendirilmelidir Görüşü İle Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

	Resim dersinde yapılan çalışmalar, notla değerlendirilmelidir			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Eğitim durumu okur-yazar değil	13 24,5%	31 58,5%	9 17,0%	53 100,0%
İlköğretim	55 21,6%	167 65,5%	33 12,9%	255 100,0%
Lise	35 28,0%	70 56,0%	20 16,0%	125 100,0%
Myo	14 48,3%	12 41,4%	3 10,3%	29 100,0%
Üniversite	13 41,9%	17 54,8%	1 3,2%	31 100,0%
Y.lisans	0 ,0%	2 40,0%	3 60,0%	5 100,0%
Doktora	0 ,0%	1 100,0%	0 ,0%	1 100,0%
Toplam	130 26,1%	300 60,1%	69 13,8%	499 100,0%

Tablo 31’de verilen değerler incelendiğinde eğitim durumu ile 25.soru olan “Resim dersinde yapılan çalışmalar, notla değerlendirilmelidir” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Resim dersinde yapılan çalışmalar notla değerlendirilmelidir maddesine veliler genellikle katılmaktadırlar. Yapılan çalışmalar öğrencilerin kişilik özellikleri, yaşı ve daha önceki durumu dikkate alınarak değerlendirilir ve not verilirse öğrenci daha iyi disipline olabilir, otokontrolünü sağlayabilir.

Tablo 32. Resim Dersi, Ekonomik Açıdan Pahalı Bir Derstir Görüşü İle Cinsiyet Arasındaki İlişki

	Resim dersi, ekonomik açıdan pahalı bir derstir			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Cinsiyet -Kadın	91 58,7%	49 31,6%	15 9,7%	155 100,0%
Erkek	178 51,7%	110 32,0%	56 16,3%	344 100,0%
Toplam	269 53,9%	159 31,9%	71 14,2%	499 100,0%

Tablo 32’de verilen değerler incelendiğinde cinsiyet ile 10.soru olan “Resim dersi, ekonomik açıdan pahalı bir derstir” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde ise katılımcıların çoğunluğunun resim dersi, ekonomik açıdan pahalı bir derstir, görüşüne katılmadıkları görülmektedir. Elde edilen veriler tablo 13’teki bilgileri desteklemektedir.

Tablo 33. Çocuğum Resim Dersi Sayesinde, Farklı Malzemeleri Kullanır Görüşü İle Cinsiyet Arasındaki İlişki

	Çocuğum resim dersi sayesinde, farklı malzemeleri kullanır			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Cinsiyet -Kadın	31 20,0%	118 76,1%	6 3,9%	155 100,0%
Erkek	44 12,8%	266 77,3%	34 9,9%	344 100,0%
Toplam	75 15,0%	384 77,0%	40 8,0%	499 100,0%

Tablo 33’te verilen değerler incelendiğinde cinsiyet ile 13.soru olan “Çocuğum resim dersi sayesinde, farklı malzemeleri kullanır” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde ise katılımcıların çoğunluğunun, Çocuğum resim dersi sayesinde, farklı malzemeleri kullanır görüşüne katıldıkları görülmektedir. Resim dersi, özellikle psikomotor alanda öğrencinin kendini geliştirmesini, çocuğum daha yapıcı

olmasını sağlayabilir. Çocuk var olan zihinsel yetisini de farklı malzemeler kullanarak farklı şekillerde ifade edebilir.

Tablo 34. Resim Dersi, Çocuğuma Eleştirinin Nasıl Yapılacağını Öğretir Görüşü İle Cinsiyet Arasındaki İlişki

	Resim dersi, çocuğuma eleştirinin nasıl yapılacağını öğretir			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Cinsiyet -Kadın	28 18,1%	101 65,2%	26 16,8%	155 100,0%
Erkek	97 28,2%	177 51,5%	70 20,3%	344 100,0%
Toplam	125 25,1%	278 55,7%	96 19,2%	499 100,0%

Tablo 34’te verilen değerler incelendiğinde cinsiyet ile 20.soru olan “Resim dersi, çocuğuma eleştirinin nasıl yapılacağını öğretir” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde elde edilen veriler tablo 22’de yer alan aylık gelir ile resim dersi çocuğuma eleştirinin nasıl yapılacağını öğretir maddesi arasında yapılan ilişkiyi desteklemektedir.

Tablo 35. Resim Dersi, Çocuğun Çevreye Olan Duyarlılığını Arttırır Görüşü İle Çocuk Arasındaki İlişki

	Resim dersi, çocuğun çevreye olan duyarlılığını arttırır			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Çocuk (kız) 0	6 10,3%	50 86,2%	2 3,4%	58 100,0%
1	19 13,2%	109 75,7%	16 11,1%	144 100,0%
2	28 19,9%	103 73,0%	10 7,1%	141 100,0%
3	15 18,3%	64 78,0%	3 3,7%	82 100,0%
4	3 6,7%	37 82,2%	5 11,1%	45 100,0%
5	1 5,9%	12 70,6%	4 23,5%	17 100,0%
6	2 22,2,%	5 55,6%	2 22,2%	9 100,0%
7	0 ,0%	2 66,7%	1 33,3%	3 100,0%
Toplam	74 14,8%	382 76,6%	43 8,6%	499 100,0%

Tablo 35'te verilen değerler incelendiğinde çocuk ile 19.soru olan ‘resim dersi, çocuğun çevreye olan duyarlılığını arttırır’ görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde ise katılımcıların çoğunluğunun resim dersi, çocuğun çevreye olan duyarlılığını arttırır, görüşüne katıldıkları görülmektedir. Resim dersi sayesinde çocuk çevresine karşı daha duyarlı olabilir. Çocuğun duyuşsal, bilişsel ve psiko motor alanda gelişmesinde yardımcı olabilir. Çocuk daha yapıcı, sorun çözücü olabilir.

Tablo 36. Resim Dersi Çocuğumun Hayal Gücünü Geliştirir Görüşü İle Çocuk Arasındaki İlişki

	Resim dersi çocuğumun hayal gücünü geliştirir			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Çocuk(Erkek) 0	8 15,7%	42 82,4%	1 2,0%	51 100,0%
1	19 12,0%	134 84,8%	5 3,2%	158 100,0%
2	13 8,2%	137 86,7%	8 5,1%	158 100,0%
3	16 19,8%	61 75,3%	4 4,9%	81 100,0%
4	2 8,0%	22 88,0%	1 4,0%	25 100,0%
5	3 21,4%	11 78,6%	0 ,0%	14 100,0%
6	1 12,5%	4 50,0%	3 37,5%	8 100,0%
7	1 33,3%	2 66,7%	0 ,0%	3 100,0%
8	0 ,0%	1 100,0%	0 ,0%	1 100,0%
Toplam	63 12,6%	414 83,0%	22 4,4%	499 100,0%

Tablo 36’da verilen değerler incelendiğinde çocuk ile 12.soru olan “Resim dersi çocuğumun hayal gücünü geliştirir” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki çapraz ilişki incelendiğinde ise katılımcıların çoğunluğunun, Resim dersi çocuğumun hayal gücünü geliştirir, görüşüne katıldıkları görülmektedir. Çocuklar resim dersi sayesinde daha geniş düşünüp, kendini daha farklı şekillerde ifade edebilir.

Tablo 37. Çocuğum Resim Dersi Sayesinde, Farklı Malzemeleri Kullanır Görüşü İle Çocuk Arasındaki İlişki

	Çocuğum resim dersi sayesinde, farklı malzemeleri kullanır			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Çocuk(Erkek) 0	9 17,6%	39 76,5%	3 5,9%	51 100,0%
1	19 12,0%	130 82,3%	9 5,7%	158 100,0%
2	18 11,4%	127 80,4%	13 8,2%	158 100,0%
3	19 23,5%	54 66,7%	8 9,9%	81 100,0%
4	3 12,0%	17 68,0%	5 20,0%	25 100,0%
5	6 42,9%	8 57,1%	0 ,0%	14 100,0%
6	1 12,5%	6 75,0%	1 12,5%	8 100,0%
7	0 ,0%	2 66,7%	1 33,3%	3 100,0%
8	0 ,0%	1 100,0%	0 ,0%	1 100,0%
Toplam	75 15,0%	384 77,0%	40 8,0%	499 100,0%

Tablo 37’de verilen değerler incelendiğinde çocuk ile 13.soru olan “Çocuğum resim dersi sayesinde, farklı malzemeleri kullanır” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde ise elde edilen veriler tablo 33’teki bilgileri desteklemektedir.

Tablo 38. Evimize Halı, Kilim Gibi Ev Eşyası Alırken Çocuğumun Fikrini Kesinlikle Alırım**Görüşü İle Çocuk Arasındaki İlişki**

	Evimize halı, kilim gibi ev eşyası alırken çocuğumun fikrini kesinlikle alırım			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Çocuk(Erkek) 0	12 23,5%	27 52,9%	12 23,5%	51 100,0%
1	35 22,2%	101 63,9%	22 13,9%	158 100,0%
2	45 28,5%	87 55,1%	26 16,5%	158 100,0%
3	30 37,0%	35 43,2%	16 19,8%	81 100,0%
4	10 40,0%	11 44,0%	4 16,0%	25 100,0%
5	9 64,3%	4 28,6%	1 7,1%	14 100,0%
6	3 37,5%	3 37,5%	2 25,0%	8 100,0%
7	1 33,3%	1 33,3%	1 33,3%	3 100,0%
8	1 100,0%	0 ,0%	0 ,0%	1 100,0%
Toplam	146 29,3%	269 53,9%	84 16,8%	499 100,0%

Tablo 38’de verilen değerler incelendiğinde çocuk ile 17.soru olan “Evimize halı, kilim gibi ev eşyası alırken çocuğumun fikrini kesinlikle alırım” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).evimize halı, kilim gibi ev eşyası alırken çocuğumun fikrini kesinlikle alırım maddesine veliler genelde katılmamaktadırlar. Çocuk sayısındaki artış çocuğun estetik beğenisine verilen önemin düşmesine sebep olabilir, ya da çocuklar yaşları itibariyle estetik beğenileri dikkate alınmamış olabilir.

Tablo 39. Öğrenciye Evde Resim Çalışmalarını Yapacağı Ortam Oluşturulmalıdır Görüşü İle Çocuk Arasındaki İlişki

	Öğrenciye evde resim çalışmalarını yapacağı ortam, oluşturulmalıdır			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Çocuk(erkek) 0	9 17,6%	31 60,8%	11 21,6%	51 100,0%
1	28 17,7%	118 74,7%	12 7,6%	158 100,0%
2	33 20,9%	93 58,9%	32 20,3%	158 100,0%
3	24 29,6%	44 54,3%	13 16,0%	81 100,0%
4	6 24,0%	16 64,0%	3 12,0%	25 100,0%
5	3 21,4%	6 42,9%	5 35,7%	14 100,0%
6	0 ,0%	2 25,0%	6 75,0%	8 100,0%
7	1 33,3%	2 66,7%	0 ,0%	3 100,0%
8	0 ,0%	0 ,0%	1 100,0%	1 100,0%
Toplam	104 20,8%	312 62,5%	83 16,6%	499 100,0%

Tablo 39’da verilen değerler incelendiğinde çocuk ile 18.soru olan “Öğrenciye evde resim çalışmalarını yapacağı ortam, oluşturulmalıdır” görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde veliler genelde öğrenciye evde resim çalışmalarını yapacağı ortam oluşturulmalıdır, maddesine katılmaktadırlar. Veliler çocukların evde rahat bir ortamda kendilerini daha rahat ifade edeceğinin farkında olabilirler. Çocuğa sağlanan uygun bir ortam daha rahat çalışmasını sağlarken, estetik açıdan da çocuğu olumlu etkileyebilir, çocuk kendini baskı altında hissetmeyip en iyi şekilde kendini ifade edebilir.

Tablo 40. Çocuğumun, Sanatın Herhangi Bir Dalıyla İlgilenmesini İsterim Görüşü İle Çocuk Arasındaki İlişki

	Evimize halı, kilim gibi ev eşyası alırken çocuğumun fikrini kesinlikle alırım			Toplam
	Katılmıyor	Katılıyor	Kararsız	
Çocuk(Erkek) 0	10 19,6%	36 70,6%	5 9,8%	51 100,0%
1	27 17,1%	113 71,5%	18 11,4%	158 100,0%
2	22 13,9%	114 72,2%	22 13,9%	158 100,0%
3	19 23,5%	44 54,3%	18 22,2%	81 100,0%
4	3 12,0%	19 76,0%	3 12,0%	25 100,0%
5	2 14,3%	11 78,6%	1 7,1%	14 100,0%
6	0 ,0%	5 62,5%	3 37,5%	8 100,0%
7	2 66,3%	1 33,3%	0 ,0%	3 100,0%
8	0 ,0%	0 ,0%	1 100,0%	1 100,0%
Toplam	85 17,0%	343 68,7%	71 14,2%	499 100,0%

Tablo 40'ta verilen değerler incelendiğinde çocuk ile 28.soru olan "Çocuğumun, sanatın herhangi bir dalıyla ilgilenmesini isterim" görüşü arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu değişkenler arasındaki çapraz ilişki incelendiğinde birçok velinin bu maddeye katıldığı görülmektedir. Veliler çocukların rahatlaması için bu maddeye katılmış olabilirler. Bununla birlikte resim dersi, kültürel, iletişimsel ve bilgilendirici bir faktör de içerebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Her cemiyette farklı yapı ve özellik göstermesine rağmen, ailenin olmadığı bir toplum yeryüzünde mevcut değildir. Bundan dolayı aile, her yönü ile geçerliliğini ve devamlılığını koruyan bir ihtiyaç birimi ve sosyal realitedir. Şu halde, her sosyal ve kültürel sistemde kadın erkek ilişkilerini düzenleyen, doğan çocuğun bakımından, beslenmesinden, sağlık ve eğitiminden sorumlu olan tek kurum, şekli ne olursa olsun ailedir. Kültürel değerlerin yeni kuşaklara aşılmasında ve yaygınlaştırılmasında aileye büyük sorumluluklar düşer. Aile aynı zamanda ekonomik, sosyal ve psikolojik bir birliktir.

Öğrenci başarısında aile ortamında öğrenci ile kurulan iletişimin nitelik ve sıklığı da etkili olmaktadır. Yapılan araştırmalar ailelerin çocukla destekleyici bir ilişki ve iletişim kurmanın onun başarısına olumlu etkisi olduğunu ortaya koymuştur. Özellikle velilerin dersler karşısındaki tepkileri öğrenci için belirleyici bir nokta olmaktadır. Çocuk, fırtınalı bir gelecek içinde yolunu bulmaya çalışan bir sandal gibi... Meslek tercihi yaparken çocuğun yaşı ve ülkemizde verilen eğitim onu yeterinde “yetkin” kılmadığı için zorunlu olarak aileler işin içinde olmak durumundadır. Ancak aileler kendi geçmişlerinin tortusunu taşıdıkları ve kendileri de ne yapılması gerektiğini tam olarak bilemedikleri için ortaya çıkan resim “fırtına”larla dolu olmaktadır.

Bu olgulardan hareketle yapılan bu çalışma Van ilinde rastgele seçilmiş 9 okuldan toplam 499 veliye Görsel Sanatlar Eğitimi dersine yönelik bakış açılarını değerlendirmek için uygulanmıştır. Verilen yanıtlar doğrultusunda yorumlar yapılmış ve bulgular kısmındaki değerlendirmeye yönelik bazı sonuçlar çıkarılmıştır.

Araştırmanın amacına uygun olarak uygulanmasını ölçmek için anket yöntemine başvurulmuştur. Araştırma sonucunda ulaşılan genel yargı velilerin Görsel Sanatlar Eğitimi dersine olumlu baktıklarıdır.

Çalışmanın bulguları ise, aşağıdaki gibi özetlenebilir

1. Tablo 13'te belirtildiği gibi, “Resim dersi ekonomik açıdan pahalı bir derstir” maddesine veliler genelde katılmamaktadırlar. Resim dersinde yapılan harcamaların ailelerin bütçelerini zorlamadığı söylenebilir.

2. Tablo 20’de “Çocuğumun ruhsal gelişimi için resim dersi gereklidir” maddesine veliler genellikle katılmaktadırlar. Resim dersi çocuğu ruhsal anlamda rahatlatılabileceği gibi, kültürel, iletişimsel ve davranışlarını geliştirici de olabilir. Çocuk kendini daha rahat ifade edebilir ve daha ılımlı olabilir.

4. Tablo 23’te, “Resim dersi ile ilgili öğrenci velilerine bilgilendirme toplantıları yapılmalıdır” maddesine birçok veli katılmamaktadırlar. Günümüzde yapılan sınavlarda (sbs.ygs. vb) resim dersi ile ilgili soru çıkmaması ya da resim dersinin önemi yeterince kavranamadığı için veliler bu maddeye katılmamış olabilirler.

3. Tablo 31’de Resim dersinde yapılan çalışmalar notla değerlendirilmelidir” maddesine birçok veli katılmaktadır. Resim dersinde yapılan çalışmaların öğrencilerin kişilik özellikleri, yaşı ve daha önceki durumu dikkate alınarak değerlendirilmiş olabilir. Veliler not sistemiyle öğrencinin daha disipline olabileceğın düşünmüş olabilirler.

Öneriler

Resim dersi ekonomik açıdan pahalı bir derstir” maddesine veliler genellikle katılmamaktadırlar. Buna rağmen Van ilinde bulunan velilerin sosyo ekonomik düzeyi göz önünde bulundurularak, resim malzemeleri konusunda veliler çok fazla zor durumda bırakılmamalıdır. Atık maddelerden geri dönüşüm yapılarak, ekonomik anlamda veliler rahatlatılabilir, hem de çevreye daha az zarar verilmiş olabilir.

Resim dersinde yapılan çalışmalar değerlendirilirken öğrenciye daha tatmin edici notlar verilebilir. Objektif kriterlerle verilen not öğrenci açısından daha sağlıklı olabilir.

Öğrenciye evde resim çalışmalarını yapacağı ortam oluşturulmalıdır, maddesine veliler genellikle katılmaktadırlar. Her birey yaratıcı bir güce sahiptir, önemli olan da bu gücün ortaya çıkarılmasını sağlayacak ortamın sağlanması olabilir. Sunulan bu imkânlar daha etkin hale getirilerek çocukların kendilerini ifade etmekten zevk almalarına fırsat verilebilir. Gerek evde gerek okulda çocuğun rahat bir şekilde hareket etmesini sağlayacak ortamlar oluşturulabilir, gereken malzemeler temin edilebilir.

Dini açıdan resim yapmak sakıncalıdır, maddesine beklenilenin aksine veliler genellikle katılmamaktadırlar.

Öğrencilerin daha sonra girecekleri sınavlarda (sbs.ygs.vb) resim dersi ile ilgili sorular yer almalıdır maddesine, birçok veli katılmamaktadır. Resmin çocuğun ruh sağlığına ve eğitimine sağladığı katkılar velilere en iyi şekilde açıklanırsa bu durum daha iyi karşılanabilir. Bununla birlikte resim öğretmenlerinin de üzerlerine düşen görevlerini en iyi şekilde yerine getirmeleri gerekmektedir.

Çocuğum resim dersi sayesinde farklı malzemeleri kullanır, görüşüne veliler genellikle katılmaktadırlar. Çocuk yaratıcı olmaya teşvik edilmelidir. Çocuğa eline geçen her malzemeyle çalışma olanağı verilmelidir. Renk ve malzeme konusunda sınır getirilmemelidir. Değişik malzemeler çocuğun stresini ve gerilimini azaltmada ve bazı psikolojik sorunlarını çözmede etkili de olabilir.

Resim dersiyle ilgili öğrenci velilerine bilgilendirme toplantıları yapılmalıdır, çocuklar aileler tarafından sadece sınavlara yönlendirildikleri için, isteseler bile resim dersine karşı ilgisiz kalmaktadırlar. Veliler bu doğrultuda bilinçlendirilmelidirler. Resim dersinin çocuğun kişilik yapısının birer parçası olduğu velilere benimsetilmelidir.

Resim dersi zorunlu bir ders olmalıdır maddesine veliler genellikle katılmamaktadırlar. Resim dersi de diğer dersler gibi dikkate alınıp disiplinli bir şekilde yürütülürse veliler bu dersi zorunlu bir ders olarak görebilir. Sınavlarda resim dersi ile ilgili sorular da çıkması, resim dersinin daha dikkate alınmasını sağlayabilir.

Velilere resim dersinin önemi daha iyi benimsetilebilmesi adına çocukların açtıkları sergilere davet edilebilir, toplantılar, etkinlikler düzenlenerek ders daha olumlu hale getirilebilir.

KAYNAKLAR

- AKVERDİ, Hamdi. **Sanatta Yaratma**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 1953.
- AKYILDIZ, Mehmet Fatih. “**İlköğretim Okullarında (9–12 Yaş) Görsel Sanatlar Dersi Kapsamında Çocuk Resminde Yaratıcılık Kavramının Algılanışına İlişkin Bir Durum Çalışması**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Samsun, 2006.
- APAYDIN, Nazan. “**Drama Etkinlikleriyle Destekli Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Öğrenci Görüşleri**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Osmangazi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eskişehir, 2010.
- ARTUT, Kazım. **Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri**. 1.Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık, 2001.
- ASLANTAŞ, Selma. “**İlköğretim 2. Kademe Proje Tabanlı Öğrenme Yönteminin Görsel Sanatlar Dersine Katkısı**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara, 2008.
- ATEŞ, Reyhan. “**İlköğretim 7–11 Yaş Grubu İçin Görsel Sanatlar Dersinin Önemi**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul, 2007.
- BALAMİR, Bünyamin. **Sanat Eğitiminde Özgürlük ve Özgünlük**. Ankara: T.C Kültür Bakanlığı Yayınları, 1999.
- BAŞ, Şenay. “**Yeni Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Tespit Edilmesi**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Trabzon, 2009.
- BAŞARAN, Ethem. **Eğitim Psikolojisi**. Anka: Yargıcı Matbaası, 1996.

BEDİR, Gülay. “**İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencileri, Öğretmenleri ve Velilerinin Öğrenme Stili Profillerinin Değerlendirilmesi**”. Yayınlanmış Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Malatya, 2007.

BOYDAŞ, Nihat. **Sanat Eleştirisine Giriş**. 2.Baskı. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2007.

BOZKURT, Nejat. **Sanat ve Estetik Kuramları**. 4.Baskı. Bursa: Asa Kitabevi. 2004.

BUYURGAN, Serap ve BUYURGAN Ufuk. **Sanat Eğitimi ve Öğretimi**. 2.Baskı. Ankara: Pegem Yayıncılık, 1988.

CAN, Aytekin. **Çocuk ve Çizgi Film**. 1.Baskı. İstanbul: Öz Eğitim Yayınları, 1996.

COŞKUN, Birgül. “**Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi ile İlgili Öğretmen Görüşleri ve Değerlendirilmesi**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara, 2007.

CÖMERT, Bedrettin. **Benedetto Croce’nin Estetiğinde İfade Kavramı ve İfadenin İletimi Sorunu**. 1.Baskı. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1979.

CRAMER J.F ve BROWNE G.S. **Çağdaş Eğitim**. (Çev. Ferhan Oğuzkan). 2.Baskı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1977.

ÇAĞDAŞ EĞİTİMDE SANAT. İstanbul: Demet Yayıncılık, 1994.

DEMİR, Reyhan. “**Drama Öğretim Yönteminin Resim-iş Bölümü Öğrencilerinin Mesleki Tutum ve Başarılarına Etkisi**”. Yayınlanmış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir, 2008.

- DELLALOĞLU, F. Besim. “**Frankfurt Okulunun Sanat Anlayışı**”.
Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi. İstanbul,
1994.
- DORUKAN, Neriman. “**İlköğretim Kurumlarındaki Görsel Sanatlar Dersinin
Uygulamaları ve Sonuçları**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Marmara
Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul, 2009.
- DUMLU, Selen Nazire. “**İlköğretim Birinci Kademe Öğrenci Velilerinin Yeni
İlköğretim Programına İlişkin Algılarının İncelenmesi**”. Yayınlanmış
Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
İstanbul, 2009.
- EDMAN, Irwin. **Sanat ve İnsan**. (Çev. Turhan Oğuzkan). 2.Baskı. İstanbul: İnkılap
ve Aka Basımevi, 1977.
- ELIOT, T.S. **Kültür Üzerine Düşünceler**. 2.Baskı. Ankara: Kültür ve Turizm
Bakanlığı Yayınları, 1987
- ERİNÇ, M. Sıtkı. **Sanat Psikolojisine Giriş**. Ankara: Ayraç Yayınevi, 1998.
- ERYILMAZ, Ali. Ergenlerin Öznel İyi Oluşlarıyla Aile Ortamları Arasındaki İlişki.
Aile ve Toplum, Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi. 2011.
- ETİKE, Serap. **Sanat Eğitimi Yazıları**. 1.Baskı. Ankara: İlke Kitabevi Yayınları,
1995.
- FEINBERG Y. Ve diğ. **Bilim ve Sanat Üzerine**. (Çev. Oğuz Özügül). İstanbul: Us
Yayınevi, 1991.

GARTENHAUS R. **Yaratıcı Düşünme ve Müzeler**. (Çev.Ruhiser Mergenci ve Bekir Onur). Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, 2000.

GÖKSU, Erhan. “**İlköğretim Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersini Değerlendirmeye Yönelik Görüşleri**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Güzel Sanatlar Eğitimi. Ankara, 2006.

GÜRDAL, Gökhan. “**İlköğretim Birinci Kademesinde Öğrencilerin Öğrenmelerinde Karşılaşılan Güçlükler**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Van, 2005.

GÜVENÇ, Bozkurt. **Kültür ve Eğitim**. 1.Baskı. Ankara: Gündoğan Yayınları, 1995.

HAANSTRA Folkert ve diğ. Teachers’ And Students’ Perception Of Good Art Lessons And Good Art Teaching. **Education Through Art**, 2008.

HOOPEE Eilean ve Greenhill. **Müze ve Galeri Eğitimi**. (Çev.Meltem Öрге Evren ve Gül Kapçı). Ankara: Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, 1999.

İLDANLI, Dilber. “**İlköğretim Okullarının 2. Kademesinde Görsel Sanatlar Dersi Saati Süresinin Yeterliliğinin Araştırılması**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya, 2010.

İŞÇİ, Metin. **Kültür Sömürgeciliği ve Eğitim**. İstanbul: Turan Yayıncılık, 1995.

İZVEREN, Adil. **Toplumsal Törebilim (Sosyal Ahlak)**. Ankara: Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, 1980.

- KAHRAMAN, Derya. “**Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri ve Çözüm Önerileri**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir Anadolu Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir, 2007.
- KANDİNSKİ, Vasili. **Sanatta Zihinsellik Üstüne**. 2.Baskı.(Çev.Tevfik Turan). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1993.
- KARAMAN, Canan Nur. “**İlköğretim 6.Sınıf Görsel Sanatlar Eğitimi Ders Konuları Üzerine Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Güzel Sanatlar Eğitimi. Ankara, 2006.
- KAZANCI, Osman. **Eğitim Psikolojisi**. Ankara: Kazancı Hukuk Yayınları. 1989.
- KEHNEMUYİ, Zerrin. **Çocuğun Görsel Sanat Eğitimi**. 3.Baskı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1995.
- KIRIŞOĞLU, Tekin Olcay. **Sanatta Eğitim, Görmek Öğrenmek Yaratmak**. 2.Baskı. Ankara: Pegem Yayıncılık, 2002.
- KILIÇKAN, Hüseyin ve KILIÇKAN Hayrettin. **Okullarda Resim**. İstanbul: Taç Yayınevi, 1992.
- KÖK, Ayla. “**İlköğretim Okulları Görsel Sanatlar Dersine Müze Bilinci Öğrenme Alanına Yönelik Yaratıcı Drama Uygulamaları ve Öğrenci Görüşleri**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir, 2010.
- KUMRAL, Çiçek. “**Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Resim Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin Öğrencileri Estetik Gelişimlerini Etkileyen Faktörler Üzerine Görüşleri**”. Yayınlanmış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara, 2008.

MALCHIODI A. Cathy. **Çocukların Resimlerini Anlamak.** (Çev.Tülin Yurtbay).
1.Baskı. İstanbul: Epsilon Yayıncılık, 2005.

MERMER, Özen Canan. “**İlköğretim 2. Kademe Resim-iş (Sanat) Eğitimi Derslerinde Sınama, Ölçümleme ve Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanımı.**” Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bursa, 2006.

METAN, Ebru. “**İlköğretim Okullarının Birinci Kademesinde Görevli Sınıf Öğretmenlerinin Müzeleri Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinde Kullanmalarına Yönelik Görüşleri**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara, 2007.

OKTAYLAR, Can Hasan. **Gelişim Psikolojisi.** Ankara: Yargı Yayınevi, 2012.

ÖZDEN, Yüksel. **Öğretmenlik Mesleğine Giriş.** 1.Baskı. Ankara: Pegem Yayıncılık, 2002.

ÖZKAYA, Serkan. **Sanatta Deha ve Yaratıcılık.** 1.Baskı. İstanbul: Pan Yayıncılık, 2000.

ÖZSOY, Vedat. **Görsel Sanatlar Eğitimi.** 2.Baskı. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2007.

PAYKOÇ, Fersun ve BAYKAL Serçin. Müze Pedagojisi: Kültür, İletişim ve Aktif Öğrenme Ortamı Olarak Müzelerin Etkinliğine İlişkin Bir Çalışma. **Müzecilikte Yeni Yaklaşımlar, Küreselleşme ve Yerelleşme.** İstanbul, 2000.

PEARCE, John. **Çocuklarda Büyüme ve Gelişme.** (Çev.Ayşegül Yeşildağlar).
2.Baskı. Ankara: Doruk Yayıncılık, 1997.

- PEKMEZCİ, Hasan. **İlköğretim Okullarında Sanat Eğitimine Toplu Bakış.** İlköğretim Okullarında Sanat Eğitimi ve Sorunları. Kayseri: 1997.
- SAĞ, Mehmet. **Türk Sanatının Dünü, Bugünü ve Geleceği Üzerine.** Fikir Sanat ve Edebiyatta Töre Dergisi. 2012.
- SAN, İnci. **Sanatsal Yaratma Çocukta Yaratıcılık.** 1.Baskı. Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları, 1977.
- SAN, İnci. **Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık.** 2.Baskı. Ankara: Kültür Yayınları, 1979.
- SAN, İnci. Sanatta Yaratıcılık Oyun, Drama. **Türk Eğitim Derneği.** 1993.
- SAN, İnci. **Sanat ve Eğitim.** 4.Baskı. Ankara: Ütopya Yayınevi, 2008.
- SAN, İnci. **Sanat Eğitimi Kuramları.** 3.Baskı. Ankara: Ütopya Yayınevi, 2010.
- SELCEN, Şazimet. **“Görsel Sanatlar (Resim-iş) Öğretmenlerinin Motivasyonlarını Etkileyen Faktörler”.** Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya, 2007.
- SELİMHOCALOĞLU, Şakir Ayşegül. Anne Babaların Çocuklarının Temel Gereksinimlerine Yaklaşım Tarzlarının Çocuklarının Duygusal İstismar-ihmal Durumuna Etkisi. **Sosyal Bilimler Dergisi.** 2011.
- SENEMOĞLU, Nuray. **Gelişim Öğrenme ve Öğretim.** 12.Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi, 2005.
- SÖNMEZ, Veysel. **Eğitim Felsefesi.** 2.Baskı. Ankara: Adım Yayıncılık, 1993.
- SÖZEN, Metin ve TANYELİ Uğur. **Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü.** İstanbul: Remzi Kitabevi, 1992.

- SHİNER, Larry. **Sanatın İcadı**. (Çev.İsmail Türkmen). 1.Baskı. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2004.
- SHVEY ve diğ. **Çocukları Tanımak** (Çev.RessanTaşçıoğlu). Ankara: Çeviri Yayınevi, 1965.
- TAMER, Şinasi. **Okullarda Resim-iş**. İstanbul: Ülkü Basımevi, 1947.
- TANSUĞ, Sezer. **Sanatın Görsel Dili**. 3.Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1988.
- TATAROĞLU, Eylem. Görsel Sanatlar Dersi Kazanımlarının Bilişsel-Duyuşsal-Psikomotor Alan Becerilerinin Aşamalarına Göre Sınıflandırılması. **Sosyal Bilimler Dergisi**. 2012.
- TELLİ, Hidayet. Türkiye’de Resim-iş Öğretimine Genel Bir Bakış. **Türk Eğitim Derneği**. 1990.
- TOKU, Neşet. Türkiye İçin Alternatif Bir Model: Sivil Eğitim. **Türkiye 2. Eğitim Felsefesi Kongresi**. Ankara:1977.
- TOLSTOY. **Sanat Nedir**. (Çev.A. Baran Dural). İstanbul: Bilge Karınca, 2004.
- TOPCU, Kösa Ayten. “Güzel Sanatlar Eğitiminde Bir Öğretim Yöntemi Olarak **Yaratıcı Drama**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya, 2008.
- TOZLU, Necmettin. **Eğitim Felsefesi**. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1997.
- TURGUT, İhsan. **Sanat Felsefesi**. İzmir: Beta Basım Yayım Dağıtım, 1993.
- TÜRE, Nazmiye. “Eğitimde ve Öğretimde Bir Araç Olarak Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilere Sağladığı Katkılar”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya, 2008.

TÜRKYILMAZ, Rüveyda. “**İlköğretim Okulları 2. Kademe (6.7.8. Sınıflar) Görsel Sanatlar Dersinde Soyut Çalışmaların Yeri**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara, 2008.

TÜTÜNCÜ, Serap. “**İlköğretim Görsel Sanatlar (Resim-iş) Eğitimi Dersi Çerçevesinde Çocuk Resminde Yaratıcılık Kavramının Algılanışına İlişkin Bir Durum Çalışması**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir, 2006.

YAVUZER, Haluk. **Çocuk ve Suç**. 7.Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1994.

YAVUZER, Haluk. **Çocuk Psikolojisi**. 11.Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1994.

YAVUZER, Haluk. **Çocuk ve Suç**. 9.Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1998.

YAVUZER, Haluk. **Resimleriyle Çocuk**. 14.Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2005.

YAVUZER, Haluk. **Çocuk Psikolojisi**. 33.Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2011.

YOLERİ, Aslı Ayşe. “**Ortaöğretimde Sanat Eğitiminin Gerekliği Konusunda Resim Öğretmenleri, Okul İdarecileri, Diğer Branş Öğretmenleri ve Öğrenci Velilerinin Görüşleri**”. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara, 2006.

YÖRÜKOĞLU, Atalay. **Değişen Toplumda Aile ve Çocuk**. İstanbul: Özgür Yayınları, 1992.

YÖRÜKOĞLU, Atalay. **Değişen Toplumda Aile ve Çocuk**. 7.Basım. İstanbul: Özgür Yayınları, 2007.

WILLIAMS, Lawrence. **Çocuğunuzu Keşfedin**. (Çev.Miyase Koyuncu). 1.Baskı. İstanbul: Hayat Yayıncılık, 1998.

[http://egitimbilgisi.tr.gg/egitim_nedir.htm], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://www.yeniforumuz.biz/showthread.php?435090-E%C4%9Fitim-Nedir-Nedemektir>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://www.msxlabs.org/forum/egitim-bilimleri/79562-egitim-nedir.html>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://www.bilgidevleti.com/nedir/sanat-kelimesinin-anlami>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://www.turkcebilgi.com/sanat/sozluk>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://nedirkimdir.org/sanat-nedir>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://www.toplumduşmani.net/modules/wfsection/article.php?articleid=2076>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://www.yararlibilgiler.net/sanat-egitimi-nedir/>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[http://tr.wikipedia.org/wiki/Sanat_e%C4%9Fitimi], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://www.msxlabs.org/forum/sanat/10486-sanat-egitimi.html>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://www.toplumduşmani.net/modules/wordbook/entry.php?entryID=3909>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[http://w3.gazi.edu.tr/web/ahmetatan/mak_cocukgel.htm], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://nearthmistin.blogspot.com/2008/01/grsel-sanatlar-dersinin-amalarnelerdir.html>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://www.elyadal.org/pivolka/08/sanat5.htm>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://www.gorselsanatlar.org/sanat-felsefesi/sanat-egitimi-nicin-ve-kimler-icin-gereklidir/>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://www.uludagsozluk.com/k/sanat-egitimi/>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://www.dersteknik.com/2011/04/11-13-yas-aras-cocuklar-icin-tavsiyeler.html>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[http://www.turkceciler.com/rehberlik/11_12yas.html], Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2011.

[<http://www.trabzonbilsem.net/content/view/444/44/>], Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2011.

[<http://www.acilforum.com/genclere-ozel-islamda-egitim/42952-cocuk-ve-gorsel-dili.html>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://www.ogretmenlerforumu.com/resim-ogretmenleri/resimis-ogretiminin-gerekliligi-2devami-t2132.0.html>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[http://www.kartalram.gov.tr/SINIF_BRANS_OGRT/AKADEMİK_REHBERLİK/Moduller/Modul10.pdf], Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2011.

[[http://www.gorselsanatlar.org/resim-\(gorsel-sanatlar\)-kulubu/resim-is-ogretiminin-gerekliligi/](http://www.gorselsanatlar.org/resim-(gorsel-sanatlar)-kulubu/resim-is-ogretiminin-gerekliligi/)], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://www.erzurummaresal.com/seminer/seminer/gelisimpsikolojisi.php#1112>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[http://www.kartalram.gov.tr/SINIF_BRANS_OGRT/AKADEMİK_REHBERLİK/Moduller/Modul10.pdf], Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2011.

[http://www.nesrinogretmenim.com/gorsel_sanatlar/resim_is_ogretimi_neden_gereklidir.html], Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2011.

[(<http://www.meleklermekani.com/okul-oncesi-egitim/104860-cocuklarin-resim-egitimi.html>)], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://www.ilkadimkresi.com/aile/anne-baba-egitimi.html>], Erişim Tarihi: 10 Nisan 2012.

[<http://www.cocukgazetesi.com.tr/cocuk-ve-egitim/cocuk-egitiminde-ailenin-onemi-3174.html>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://kavramsalsanat.blogcu.com/sanat-egitimi-ve-yaraticilik/939489>], Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2011.

[(<http://www.gorselsanatlar.org/insanin-sanatsal-gelisimi/kisilik-egitiminde-sanat-egitiminin-onemi/>)], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[<http://melihanik.blogcu.com/cocuklarda-sanat-egitimi-2-koroporte-nin-peer-gynt-u-icin-y/9808096>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

[www.İstatistikanaliz.com/ki-kare_an...], Erişim Tarihi: 27 Temmuz 2012.

[<http://rasimsoylu.tr.gg/SANAT-EGiTiMi.htm>], Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2011.

ÖZET

Genel eğitim, sanat eğitiminin amacı, sanatçı yetiştirmek değil, çocuğa sanat kültürü aşılama ve sanat yoluyla yaratıcı bireyler yetiştirmektir.

Sanat eğitimi, insanların iç dünyasında beliren birtakım duyguların dış dünyada elle tutulur, gözle görülür şekilde ifadelendirme ihtiyacının bir mahsulüdür. İnsanlar duymaya ve düşünmeye başladığı andan itibaren kelimeleri anlamlandırarak yaşamaya başlamıştır. Aynı şekilde insanlıkta duygu ve düşüncelerini sesler, çizgiler ve renkler yardımıyla canlı ve cansız semboller halinde şekillendirmeye başladığı andan itibaren tarih sahnesinde yerini almıştır. Eğitim sürecinde öğrenci, öğretmen, veli, fiziki koşullar, sosyoekonomik koşullar ve öğretim programları etkin rol oynayan başlıca etkenlerdir. Bu çalışma da ilköğretim birinci kademe resim eğitiminin veliler açısından önemini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; sanatın tanımı, sanat eğitiminin amacı, gerekliliği üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde; 7–11 yaş çocuğunun gelişimsel özellikleri, çocuk resminde gelişim aşamaları gibi konular açıklanmıştır. Çalışmanın üçüncü bölümü ise uygulamayı kapsamaktadır. Bu bölümde ilköğretim birinci kademe 5. sınıf öğrenci velilerinin resim eğitimine karşı bakış açıları ve sanat eğitimi hakkında ne düşündükleri araştırılmaya çalışılmıştır. Velilerle yapılan görüşmelerden ve izlenimlerden elde edilen bilgilerin ankete yansıtıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar Eğitimi, İlköğretim Birinci Kademe, Öğrenci Velileri, Sanat Eğitimi.

ABSTRACT

The purpose of the art education in the general education is not to instruct artists but is to introduce art culture to children and to instruct creative persons through the art.

The art education is a product of the necessity of naming a certain number of feelings appearing in the inner world of people in full view and in a tangible way in the outer world. As from the time people started to hear and think they started to live by comprehending the meaning of the words. In the same way, as from the time humankind also started to give shape to the feelings and thoughts with the help of voices, lines and colours in the form of animate and inanimate symbols, humankind took its place in the historical stage. In the training process student, teacher, parents, physical conditions, socio-economik and curriculums are key factors having an active part. That work is prepared to accentuate the art education in the first grade primary school from parents' point of view.

The study is composed of three parts. In the first part, the definition of the art, the definition of education and the purpose of the art education are focused on. In the second part; topics such as developmental characteristics of children ages 7 to 11, the development stages of children in the art lesson are explained. And the last part of the study consists of practice. In that part, the point view of the parents of 5th grade students of the primary school on the art education and what they think about the art education are tried to investigated. It is seen that the information gaining from the talks with parents and their views are reflected on the survey.

Key Words: Visual Art Education, The Firts Grade Of The Primary School, Parents Of Students, Art Education.

EK-1

VELİLERİN ANKET İÇİN YAPTIĞI YORUMLAR

OKUL NO -1

Anket No 12 İli Van Yaş 35-44 Cinsiyet Kadın

Bence resim dersi diğer dersler kadar gerekli, çünkü çocukken insanın hayal gücü daha değişik oluyor. İnsanı resim bence çok rahatlatıyor. Ben size çok teşekkür ederim.

Anket No 14 İli Van Yaş 25-34 Cinsiyet Kadın

Ben üç çocuk annesi ev hanımı bir bayanım. Lise mezunuyum, yazdıklarım belki sizi fazla aydınlatmayacaktır. Fakat ben çocukların birer bilgisayar gibi yetiştirilmelerine ve öylede eğitim almalarına karşıyım. Onlar birer insan makine değiller. Resim dersinin belki inanmayacaksınız ama benim için matematik veya fen dersinden daha önemli olduğunu söyleyebilirim.

Sınıfta yaptıkları resimleri getirip gösterince çok güzel olmasalar da hayranlıkla bakıp resimlerine gereken önemi vermeye çalışırım. Resim dersleri ankette de belirttiğim gibi haftalık ders saatlerinin çoğaltılması taraftarıyım.

Ben üç öğrenci velisi olarak resim dersinin kesinlikle gerektiğini ve haftalık ders saatinin daha fazla olmasını çocuklarımların kafalarının dağılması ve hayal güçlerinin gelişmesi için olmazsa olmazlar arasında olduğunu düşünüyorum.

Anket No19 İli Van Yaş 35-44 Cinsiyet Erkek

Resim dersi çocuğun ruhsal gelişimine yarar sağlar. Resim dersi seçmeli ders olmalı ve yetenekli çocuklar için eğitimin kalitesinin artırılmasını daha uygun buluyorum. Resim ne kadar teknikle öğretilbilecek bir ders olsa da yeteneği olmayan insanlara zorla resim yaptırmak gereksiz bir çabadır.

Anket No 20 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Erkek

Resim dersi notla değerlendirilmemelidir.

Anket No 22 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Hocam ben ilkokul mezunu biriyim, ama kaleme ve kâğıda düşkünlüğüm olduğu için çocukluğumda hep bir şeyler karalar ve çizerdim. Bu olay devam ettikçe bir gün yeteneğimi fark ettim ve bu çizmek olayı bende zamanla bir tutku haline geldi. Şimdi kırk yaşlarındayım hala çizerim kara kalemim iyi sayılır, tanıyanlar beğenir çizimlerimi doğrusunu isterseniz ben pek beğenmezdim, ama dediğim gibi insanlar pek beğenirdi. Bu tekniği ve perspektifi nasıl verdiğimi sorarlardı, neden farklı derlerdi. Benim de cevabım her zaman şuydu her zaman sevdiğim şeyleri çizdim asla bir öğretmenin görev ödev diye bir şey çizmedim. Yani her zaman istediğimi çizdim ve her zaman özgür çizdim. Affınıza sığınarak bu görüşümü arz etmek istedim.

Resim dersi gereklidir ve resim dersini önemsiyorum. İnsanın duygusal yapısına katkı sağladığına inanıyorum. Biraz daha düşünersek belki de mantığa da katkısı vardır.

Anket No 23 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyeti Erkek

Resim dersi çocuğun psikolojisini gösteren en önemli uğraşlardan biridir. Günümüzde psikologlar çocukların psikolojik durumunu anlamak için özellikle yaptıkları resimleri değerlendirir. Kullandığı figür ve renkler ile çocuk iç dünyasını yansıtır. Hem veli hem de öğretmen çocuğun yaptığı resimleri inceleyip çocuğun iç dünyası hakkında fikir sahibi olabilirler.

Anket No 25 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Çocuğumun resim çizerken (insan-ev-ağaç veya gördüğü bir nesneyi) en doğru çizimi kâğıda nasıl yansıtması ya da çizmesi gerektiğini resim öğretmeninin en basit ve de sevebileceği şekilde öğretmesini isterim.

Anket No 27 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Resim insana rahatlık verir. Bence her insan bunu denemeli, resim denince aklımıza şu gelir: sessizlik.

Anket No 28 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Resim dersine öğretmenlerinin biraz daha önem vermesini isterim.

Anket No 31 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyeti Kadın

Resim kalemi yerine kurşun kalem kullanmalarını istiyorum.

Anket No 38 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Kadın

Resim dersi çocukların dile getirmedikleri duygularını, düşüncelerini ve hayallerini resme yansıtmasıyla ortaya çıkar. Doğayı ve çevrelerini tanınmasına yardımcı olur. Yetenekli çocukların kendilerini geliştirmesine yardımcı olur.

Anket No 39 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim dersinde güzel çalışmalar yapılmalıdır. Her şey düzgün olmalı ve iyi bir öğretmen olmalıdır. Her şeyin kuralları olmalı ve her şeye uyulması gereklidir.

Anket No 43 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim dersi bir yetenek dersidir. Diğer dersler kadar gereklidir. Ne yazık ki ilköğretimde öğretmenler yeteri kadar önem vermiyorlar. Bu bir kültür meselesi olduğu kadar, kalkınmışlık meselesidir de. Alt yapı, (ekonomik, sosyo-kültürel) eğitim düzeyi de derse bakış açısını etkiler. (bir sınıf öğretmeni olarak)

Anket No 45 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Kadın

Güzel resim yapmak sanat ve büyük bir beceridir, saygılarımla.

Anket No 47 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Veli olarak sanatın bütün dallarının gerekli olduğuna inanıyorum ve kendi çocuklarımın da sanatın her dalıyla ilgilenmelerini isterim. Sağ olun.

Anket No 48 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Kadın

Resim dersine bütün okullarda daha fazla önem verilmelidir ve haftada bir gün değil de en az üç gün olması daha da iyi olur. Oğlum resim dersini çok seviyor ama yeterli eğitim yok. Oğlumun ileride resim öğretmeni olmasını isterim.

Anket No 49 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Öncelikle çocuklara, resimle de insanlara bir şeyler anlatılabileceği ve resimle iletişim kurulabileceği daha doğrusu çocuklar, resim yapmanın sadece kâğıtlara bir şeyler karalamak olmadığını, resimle nelerin anlatılıp, nelerin yapılacağını anlamaları onların resim dersini ve resim yapmayı daha çok sevmelerini sağlayacaktır.

Anket No 52 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Kadın

Resim dersi çocuklarımız için eğlenceli, güzel hoş vakit geçirmek için güzel bir derstir. Kızım resim yapmayı sevdiği müddetçe her zaman yanında olacağım, en güzel yanı çocukların hayal gücünü ortaya çıkarması, duygu ve düşüncelerini kâğıt üstüne dökmeleridir. Şahsen ben kendim resim derslerinin devam etmesini istiyorum, teşekkürler.

Anket No 53 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Anlatılacak bir şey bulamıyorum, bütün sorunlar dile getirilmiş ve değerlendirilmeye alınmıştır. Size teşekkür eder başarılarınızın devamını dilerim, saygılar.

Anket No 56 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Kadın

Yaşantımızda gerçek anlamda resim ve resimlerle mutlu olmanın birçok örneği vardır. Dünya coğrafyası da resimlerle dolu değil midir? Bunun için resmin herkesin hayatında önemli yer alması kanısındayım. Çocuklarımın gerçekten resim yapmalarını ve resim yapan gerçek birer ressam olmalarını isterim.

Anket No 62 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Kadın

Herkes her şeyi getirmeli, getirmeyenler uyarılmalıdır. Dersler düzenli bir şekilde verilmelidir.

Anket No 71 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Erkek

Bence resim dersinde çeşit çeşit çalışmalar yapılmalıdır. Çocuğumuzun gelişimi için bence bu önemlidir.

Anket No 73 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Çocuklar yeteneklerine göre yönlendirilmeli, ilköğretimden sonra resim yapma yeteneği olmayan öğrencilere bence resim dersi verilmemelidir.

Anket No 77 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Resim dersi bence güzel bir aktivitedir. Bence her okulda verilmelidir. Çocukların sanata, resim yapmaya, doğaya ilgisi olur. Resim dersi çocukların el becerisini ve hayal gücünü güzelleştirir.

Anket No 78 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Bu anketteki otuz maddenin düşüncelerimin çoğunu yansıttığını düşünüyorum. Tüm okullarda resim çalışması yapılabilecek sınıfların olması gerektiğini düşünüyorum. Resim dersine ilgisi olan öğrenciler, sınıfta öğretmenler tarafından yapılacak etkinliklerle tespit edilmeli.

Anket No 85 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Yedinci soruda dini açıdan resim yapmak sakıncalıdır, görüşü her resim için geçerli değildir.

OKUL NO - 2

Anket No 86 İli Van Yaş 35-44 Cinsiyet Kadın

Öğrencilere resimden çok diğer derslere ağırlık verilmelidir. Okulda büyük-küçük ayırımına dikkat edilmeli. Beden dersinde daha duyarlı olmalı. Çocuklarım resme çok düşkün ben nefret ediyorum. Boyaların halılara dökülmesinden yapıştırıcıların duvarlara yapışmasından nefret ediyorum.

Anket No 87 İli Van Yaş 35-44 Cinsiyet Erkek

Resim dersi o kadar önem arz eden ders olmamalıdır. Resim dersi çocuklar için oyun gibi geliyor. Dolayısıyla diğer önemli derslerinden geri kalır düşüncesindeyim. Fakat sonuçta oda bir branş dersidir hiç olmamaktansa olmasını da isterim, sonuçta temelden gelen bir derstir. Çocuk ilgilenirse en azından kafası dağılır.

Anket No 89 İli Van Yaş 35-44 Cinsiyet Erkek

Hocalarımız hangi öğrencisi resimde, sanat olarak derslerinde başarılıysa öğrencisine destek olmalı ve dersi öğrenciye sevdirmeli. Öğrencisini teşvik etmelidir.

Anket No 98 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Kadın

Çocuğum okusun, çalışsın, kendini geliştirsın, başarılı olsun, yeteneğini çıkarsın, hep girişken olsun.

Anket No 99 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Resim bir yetenektir. Bana göre yetenekli çocuklara bu konuda daha özen gösterilmelidir. Resim dersine eli yatkın çocuklar için ayrı bir grup oluşturularak bu çocuklara özen gösterilmesi gerekir. Yetenekli çocuklar için bir gelecek teşkil edebilir.

Anket No 100 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Kadın

Ben bir anne olarak çocuğumun resimle ilgilenmesini çok isterim. Resim yapmayı, insanın kendini ifade etme sanatı olduğunu düşünüyorum.

Anket No 106 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Kadın

İleride çocuğumun iyi bir ressam olmasını isterim. Öğretmenin ve ailenin desteğiyle bir yere gelmesini isterim.

Anket No 114 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Erkek

Sadece resim değil, genel sanatla alakalı, çocuğun yeteneği dikkate alınarak çocuğa resim dersi verilmeli.

OKUL NO - 3

Anket No 116 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Sayın hocam anketinize yerleştirdiğiniz sorular çok güzel. Üzerinde durulması gereken konu ise, ilkokul düzeyindeki çocukların mutlaka denemesi

gerekiyor. Çünkü yeteneği varsa açığa çıkarılmalıdır. Bu da öğretmenin görevidir. Saygılarımı sunuyorum.

Anket No 119 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim içimizdeki duygu ve düşüncelerimizi dışa yansıtan bir sanat dalıdır. İnsanın el becerisini arttırır ve düşünce ufkunu genişleten bir sanattır. Bence ders saatinin artırılmasında fayda vardır, diye düşünüyorum.

Anket No 124 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Erkek

Resim dersi öğrencilerin görsel-sanatsal zekâsını ön plana çıkarır. El becerisinin gelişmesini sağlar ve pratik zekâyı kullanmasını sağlar. Diğer dersler kadar resim dersine de ilgi gösterilmelidir ki olayları, problemleri başka açıdan değerlendirmeyi öğrensinler.

Anket No 127 İli Van Yaş 24 ve altı Cinsiyet Erkek

Resim çalışması okulda öğrencinin kendi imkânı ile masrafsız olmalı. Zekâsını çalıştırması, aile terbiyesi için, vatan milletini geçmiş kurtuluş savaşı şehitleri övmesi adına önemlidir. Efendi, terbiyeli olarak çalışmalı, ileriye görüp zekâsını iyi ve doğru olarak değerlendirmeli. İyiyi doğruyu, güzeli, vatanını, şehitlerini unutmamalı.

Anket No 129 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Kadın

Resim dersinin çocuğumun “hayal gücünü geliştirdiği” fikrine katılıyorum. Yalnız yeteneksizliği (!) yüzünden bu düşüncelerini resme dökmemesinin de düşük notlandırılmasına karşıyım. Ben elimden geldiğince çocuklarımı ilimizde ve kendi şartlarımın elverişli olduğu dönemlerde; sergi, müze ve onların kültürel açıdan gelişimine destek verecek her türlü etkinliğe götürmeye çalışıyorum. Ama okullardaki etkinliklerin öğrenci üzerinde daha etkili olabileceğini düşünüyorum. Bu

konuda okulların da yetersiz olduğu kanaatindeyim. Çocuklarımızın sadece önemli gün ve haftaların ne anlam ifade ettiğini resmetmelerinin yanında çeşitli dallarla da ilgilenmelerinin faydası olacaktır. Kültürümüz olan “ebru” sanatını, el becerilerine katkıda bulunan “elişi” derslerinin hayal gücünü daha iyi ortaya çıkaracağını düşünüyorum.

Bu anketi hazırlayarak bizlerin de fikir ve görüşlerini alma nezaketinde bulunduğunuz için sizlere teşekkür ediyorum.

Anket No 131 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim dersi, çocuklar üzerinde baskı kuracak, çocukları sıkıntıya sokacak bir ders haline asla getirilmemelidir. Aksine resim dersi, öğrenciyi rahatlatan, sakinleştiren bir ders olmalıdır. Yani resim öğretmenleri benim dersim de önemlidir, diye çocuklar üzerinde bir baskı kurmamalıdır.

Anket No 135 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Resim araç gereçleri konusunda, kısmen de olsa velilere yardımcı olunmalı. Çocuğun hayal gücüne, el becerisine ve o alanda başarısına göre ayrıyeten bir ders saatine tabi tutulmalı. Haftalık ders saati en az iki ders olmalı, özel yetenekli öğrencilere daha fazla ders zamanı ayrılmalı. Derslere mutlaka resim öğretmenleri, uzman ya da bu alanda özel yetenekli hocalar girmeli.

Anket No 137 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Ben resim dersinin fazla önemli olduğuna inanmıyorum. Çocuğumun hayal gücünü geliştirmesi için resim dersine katılmasını istiyorum.

Anket No 142 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Kadın

Benim oğlum her şeyin güzel tarafını kâğıda dökmeyi çok seviyor. Örneğin bir göl, bir kuş, bir orman vb. gibi şeyler çizdiğinde sevinerek ben mutfakta bile olsam bana göstermeye çalışır. Mesela kutlu doğum haftasında peygamberim diye bir

resim çizmişti. O resimde gül'ün Peygamber efendimiz (sav) için önemini anlatmıştı ve o resim hala duvarımızda asılıdır. Ben daha da zevk alsın diye Beratin boş vaktinde eğlence niyetine yaptığı resimlerin bazılarını duvara asarım. Bu da oğlumun çok hoşuna gider. Anket için teşekkürler.

Benim oğlum resim yapmayı çok seviyor ve çok güzel de yapıyor. Resim yarışmalarına katılıyor. Resim yapmak güzel bir şey, özellikle dersten sıkıldığında çocuğa enerji yüklüyor gibi.

Anket No 143 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim dersi haftada iki veya daha fazla ders saatinde uygulanmalıdır. Çocuklarımızın sanatçılık yönünü ortaya koyar. Gerekli malzemeler alınırken velilere yük getirmeyecek şekilde olmalıdır.

Anket No 144 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Erkek

Gerekli olanları sizler zaten belirtmişsiniz. Bir çocuğun bütün dersleri iyi olmayabilir, eğer farklı yetenekleri varsa bu müzik, resim vb. gibi dallar da olabilir. Bence bu yönde iyi bir çalışma yapılırsa çocuğu daha iyi kazanmış oluruz. Tabii ki diğer dersler de çok önemlidir, isteriz ki çocuğumuz hepsinde başarılı olsun, ama ayrı bir yeteneği varsa onu da değerlendirmek gerekir. İlgi ve alakanızdan dolayı ben de teşekkür ederim.

Anket No 145 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Erkek

Resim insanların yaşadıklarının kâğıt üzerine dökülmesidir. Tarz, zevk, hayal gibi şeyleri sanat olarak benimseyip işlemesidir. Yani resim insan hayatının bir parçasıdır.

Anket No 146 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Resim dersi ile ilgili söylemek gereken kısa ve öz olan şey budur: Bir insan oksijene ne kadar ihtiyaç duyuyorsa resme de o denli ihtiyaç duymalıdır.

Anket No 159 İli Van Yaş 24 ve altı Cinsiyet Erkek

Resim dersi çok güzel bir derstir ve herkese tavsiye ederim. Resim dersi çocukların büyüünce ressam olmasına yardımcı olur.

Anket No 165 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

İnsanlar kabiliyetlerine göre resim, müzik, beden eğitimi gibi derslere yönlendirilmelidir. Aksi halde başarısızlık olur ve çocuğun psikolojisini olumsuz etkiler. Hobi olarak başlayıp kabiliyete göre de şekillenmelidir diye düşünüyorum. Teşekkürler.

Anket No 169 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Kadın

Ben bir veli olarak resim dersini ve resim yapmayı çok severim. Manzara resimlerini hayranlıkla resimlerini seyredirim, kızımın da ileride güzel resimler, manzaralar çizmesini çok isterim. Resim dersi bence Matematik, Fen, Türkçe kadar gereklidir.

OKUL NO- 4

Anket No 176 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Ben bir veli olarak her zaman resme önem veren bir insan oldum. Zamanında bizim de okurken yaptığımız güzel resimler olmuştur. Benim gibi birçok velinin de resme duyarlı olmasını isterim. Her zaman için resim dersinin olması ve devam etmesini isterim, saygılarımla.

Anket No 177 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Kadın

Öğrenciniz duygunun resim dersi, hayatında daima olmalıdır. Kızımın hem zekâ hem de ruhsal gelişimi için resim dersi zorunlu olmalıdır.

Anket No 182 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Resim dersim hiçbir zaman iyi olmadı. Nasıl anlatsam karnemde hepsi “5” olur, resim 4,3 olurdu. Hep iyi olmasını isterdim ama olmadı işte. Çocuğumun da resim dersinde başarılı olmasını isterim.

Anket No 195 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Kadın

Resimde manzara resminin ön planda olmasını isterim. İnsan resminin çizilmesine karşıyım. Ben de size teşekkür ederim.

Anket No 202 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Çokta gerekli bir ders olmadığını düşünüyorum. Sadece çocukların stres attığı bir ders olarak düşünüyorum.

Anket No 209 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Haftalık bir saat yeterlidir bence. Çünkü günümüzde popüler bir meslek değil. Olmasa olur mu olmaz, olması lazım ama fazla zaman almamalıdır, teşekkürler.

Anket No 212 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Kadın

Resim ve ressamlığın hep ikinci planda kalışı beni üzüyor. En çok ana sınıfında resim yapmıştı oğlum. Eğer bir meslek seçme şansım olsaydı resim hocası olurdu.

Çocuklarımıza resim dersini daha çok vermenizi isterim ve ev ödevi olarakta vermenizi isterim. Teşekkür ederim.

Anket No 218 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Erkek

Resim dersi ile ilgili ilköğretim ve liselerde daha kaliteli eğitim verilmesi için resim odalarının yapılması ve malzemelerin devlet tarafından karşılanması gerekir. Bunun da ilgiyi arttıracığını düşünüyorum.

Anket No 223 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim dersi, çocuğumun her ortamı kendi düşüncesiyle renklendirip her konuda bilgi almasını sağlar. Resim bence hayatın anlamını ortaya çıkarır. Resim mükemmel çizen öğrenci için değil, her ortamdan öğrenci ders almalı. İyi-kötü ayırım yapmaksızın resim dersi verilmeli. Resim dersi insanlar arası iletişimi de artırır. Resim dersi, kötü çizen öğrenciler için mükemmel bir yöntem olur.

Anket No 224 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Daha iyi sorular sorulabilirdi. Bir de resim ders değil sosyal etkinlik olsa ayrıca resim sınıfları olsa bu öğrenciler için yarışma havasında geçerse öğrenciye katkı sağlar.

Anket No 226 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim dersini bir insanın aynası diye düşünürüm. Aynı zamanda bir sanat dalı, insan kafasını boşaltma ve moral bulma unsuru olarak görürüm.

Anket No 227 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim dersi olsun veyahut diğer dersler olsun çocuk hangi derste yetenekliyse bence hocası velisine bildirmeli çocuk en fazla o derste yeteneğini ortaya koyabilsin. Çünkü her öğrenci bir derste yeteneklidir.

Anket No 230 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Resim dersinin bir saatten fazla olması daha iyi olur. Sürekli Türkçe, matematik gibi derslerin işlenmesi öğrenciyi zihnen ve bedenen yorabilir. Resim

dersi sayesinde kendini başka anlamda da geliştirmesini sağlar. Maddi durumu iyi olmayanlara da malzeme konusunda yardımcı olmaları iyi olur. Çoğu öğrencinin maddi durumu resim malzemeleri almaya yetmeyebilir. Bu konularda yardımcı olmalarını istiyorum.

Anket No 231 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Erkek

Öğrencilerin yaptıkları ödevler kontrol edilmeli, resim öğretmenleri derste telefonla konuşmamalı.

Anket No 232 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Kadın

Resim dersi kesinlikle zorunlu ve önemsenen bir ders olmalı. Branşının dışındaki öğretmenler bu derse alelade girmemeli. Takibi olan bir ders olmalı. Gerçekten önemsenmesini istiyorum. Birçok yetenekli çocuk okullarda önemsenmediği için kayboluyor.

Anket No 233 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim dersi en az Türkçe ve matematik kadar benim için önemlidir. Kız ve erkek öğrencime bütün milli eğitim branşlarında her bölüm için üstün başarılar dilerim.

Anket No 242 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Dünyanın, doğanın en güzel manzaralarını kâğıt üzerine dökmek insan ruhunu ve zihnini geliştirir. Resim ruh sanatıdır.

Anket No 254 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Benim ve çocuklarımın resim ve diğer el becerileri çok yüksektir.

Anket No 258 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Kadın

Resim dersi zaten ders programında var. Bence bu ders bir çocuk için önemli ve gerekli, çünkü onların hayal dünyasını biz büyükler anlayamayız. Öyle geniş bir dünya ki içine neler neler sığdırıyorlar. Bunun için bence resim dersi çok önemli. Hayallerini resimle dışarıya yansıtması onlar için önemli. Kendilerini böyle ifade etmek istiyorlarsa onlara bu konuda destek olmak biz büyüklerin görevidir.

Anket No 265 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Kadın

Resim yapmak çok güzel, keşke insan yaşamındaki her şey resimlerdeki gibi doğal olsaydı.

Anket No 264 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim dersi öğrencinin becerisine göre yapılmalıdır. Öğrenci resme karşı ilgisizse vermemek daha iyi olur bence.

Anket No 265 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Erkek

Resim dersi benim görüşümce çocukların ders yorgunluğunu atıyor. Bir saat bile olsa özgür kalmasını sağlıyor. İnsan resim yaptığında kendini hayallerinin içinde zannediyor ve matematik, Türkçe ve diğer derslerden sıkıldığı zaman kendini resim dersinde rahat hissediyor. Bunun için şart.

Anket No 267 İli Van Yaş 24 ve altı Cinsiyet Kadın

Kızım derslerinde iyi olsun, derslerine katılsın, gelecekte iyi bir meslek seçip mesleğini yapsın. Kızımı çok seviyorum. Hayalim iyi bir doktor olmaktı. İnşallah kızım iyi bir doktor olur ve sizden bütün çocuklarla ilgilenip onlara katkıda bulunmanızı istiyorum. Kızımın hayal gücünün gelişmesi için resim gereklidir. Ailesine iyi davranıp çevreye duyarlı olabilmesi için resim dersim dersi gereklidir.

Anket No 268 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim dersi öğrencinin kişisel gelişiminde faydalı bir derstir. Bu ders sayesinde öğrenci hem fiziksel hem de bilinç olarak gelişim gösterir.

OKUL NO - 5

Anket No 270 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim dersi yerine matematik ve fen derslerinin verilmesinin öğrenci açısından çok verimli olacağını düşünüyorum. Resme yeteneği olmayan öğrencilerin resim dersi görmeleri anlamsızdır.

Anket No 275 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Kendim resim yapmayı çok seviyorum. Her zaman resim dersinde en yüksek notu alırdım. Resim yapımları için çocuklarıma da tavsiyede bulunuyorum. Resim dersi insan ruhunu doğayla bütünleştirir.

Anket No 287 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Kadın

Resim yapmak insanlara huzur, mutluluk verir. Çok güzel bir sanattır ama ben ve iki çocuğum resme karşı yeteneği yok yine de bir şeyler çizip karalamayı severiz. Okullarda yetenekli olan çocuklara seçmeli ders olarak verilmesini ve o çocukların üzerinde durulmasını isterim.

Anket No 290 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim dersi ile ilgilenen yetenekli öğrenciler bulunup üzerinde çalışma yapılırsa daha iyi olur, kanısındayım.

Anket No 294 İli Van Yaş 24 ve altı Cinsiyet Erkek

Öğrencimizin tabii ki her daldan bir şeyler öğrenmesini isteriz. Çünkü ileriki dönemlerde iyi ya da kötü olabilecek her şeyi önceden tahmin edebilir. Çevreye

duyarlılığı artar. Kısacası öğrencimizin her türlü bilgiyi hak ettiği kanaatindeyim. Her şey için de teşekkür ederiz.

Anket No 300 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Kadın

Resim dersi, çocuğumun zekâsını ve elini kullanmasını sağlar.

Anket No 301 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Kadın

Bence resim dersi güzel bir derstir. İyi- kötü, güzel-çirkin ayrımını sağlar.

Anket No 306 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Kadın

Resim bir sanattır. Her insanın hayatında resim dersine önem verilmesi ve saygı gösterilmesi gerekir.

OKUL NO - 6

Anket No 309 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Erkek

Resim dersi diğer dersler kadar önemlidir. Resim dersi olmasaydı çirkini güzeli ayıramazdık. Resim dersi hayal gücümüzü artırır.

Anket No 315 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Resim dersinin matematik, Fen ve Türkçe kadar önemli olmasını isterim.

Anket No 317 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Bence resim dersleri çocukların zekâsını daha fazla geliştirir. Neden soracak olursanız hem çocuklar kendi becerilerini sergilerler hem de kendilerini rahat hissederler. Günün stresini üzerlerinden atmış olurlar. Ben bir veli olarak resim yapmayı ve resim sergilerine gitmeyi çok seviyorum.

Anket No 319 İli Van Yaş 24 ve altı Cinsiyet Kadın

Sanata saygı duymayan resim dersine girmemeli. Birçok çocuk söyleyemediği şeyi resme döküyor. Fen ve Türkçe derslerine saygı duyuyoruz resim dersine de duymalıyız.

Anket No 328 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Çocuğumun resim dersi görmesi önemli bir durumdur. Sadece bir şeyler karalamak amacını gütmemeli, bununla birlikte tüm duygu ve düşüncelerini yansıtmalı. Sayın hocam bu konuda da sizin desteklerinizi bekliyorum, hayırlı nesiller yetiştirmenizi temenni ederim, teşekkürler.

Anket No 335 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Erkek

Resim dersi tamamen gereksiz olmadığı gibi, çok hayati de değildir. Ancak resim dersinin yararları olduğunu düşünenlerdenim. Resim çocukta olumlu şeyler bırakır ancak ilgili ise yani uğraşmak isteyeneye resim çok iyidir, olumludur.

Anket No 339 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Erkek

Bence resim dersinin, insan hayatında çok önemli yeri vardır. Çocuğun hafızasını ve el becerisini geliştirir. Hayata bakış açısında önemli şekilde belirleyici unsur olmuştur. Resim yapan insan çok becerikli olur.

OKUL NO - 7

Anket No 351 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Resim ve sanat eserlerini geliştirmek için öğrencilerin de yetiştirilmesi lazım. Aksi takdirde öğrenciler yetiştirilmez ise sanat eserleri de oluşturulamaz.

Anket No 354 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Kadın

Çocuğumun daha başarılı olmasını istiyorum. Çocuğumun haftada bir kez resim yapmasını istiyorum.

Anket No 360 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Sayın öğretmen arkadaşlar, sanata çok önem verilmeli ve ilgi gösterilmeli, çünkü ben bir veli olarak resim olsun diğer dersler olsun hepsini seviyorum. Ve saygı duyuyorum. Sizlere de çok teşekkür ederim bu anketi hazırladığınız için. Çünkü sanat dalını hatırlamış olduk bu vesileyle.

Anket No 364 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim derslerini bir sanat olarak görmeli ve resim derslerine çok önem verilmeli. Resim yapmak bir sanattır. Sanata daha da önem verilmeli.

Anket No 365 İli Van Yaş 24 ve altı Cinsiyet Erkek

Resim dersi tabii ki de gereksiz bir ders değildir. Onun için çocukların daha şimdiden öğretmenler tarafından veya yardım edilebilirse ailesinin becerilerini geliştirmesi gerekir. Hiçbir sanatçı doğuştan ressam olmamıştır. Resim dersi için ayrılan vakti öğrencilerin güzel şeyler öğrenmelerine harcanmalıdır. Çünkü ileride üniversite hayatında güzel sanatlar fakültesinde başarılı bir birey olarak yetiştirilebilirler. Sonraki hayatlarına büyük bir faydası olmuş olur.

Anket No 369 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim dersi çocuklarımızın düşüncesini çoğu zaman açık ve net bir şekilde ortaya çıkmasını kolaylaştırır. Çünkü bazen kendi ebeveynlerinden sakladığı şeyleri, kargaşayı, hayal gücünü kâğıda dökmesini sağlar. Ve bu da onların psikolojik olarak çocuklarımızı rahatlatır ve bizim de onları anlamamızı sağlar. Resim dersi çocukların gelişimi için güzel bir sanattır.

Anket No 371 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Öncelikle resim derslerine öğretmenler tarafından iyi bir önem verilmesi gerekir. Çünkü bizim okulda resim öğretmenleri gelip masada oturuyorlar hiçbir şey yapmıyorlar sadece öğrencilere hangi konuyla ilgili resim yapacaklarını söylerler bazen de hiç söylemeden otururlar. Öğrenciler de sınıfın içine geziyorlar. Konuşuyorlar hiç resim yapmıyorlar. Ama öğretmenler derse önem verirlerse böyle şeyler olmaz, öğrencilerimizde iyi bir ressam olabilirler. Öğretmenler bence resim dersine önem göstermeliler böyle yapsalar biliyoruz ki öğrencilerimiz de iyi yetişmiş olur. Böylelikle resim dersi önemlidir diyorum.

Anket No 373 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim dersi, çocukların zihinsel, ruhsal ve sosyal yönden etkiler. Resim dersi ilköğretimde zorunlu olduğu gibi ortaöğretimde de zorunlu olmalıdır diye düşünüyorum.

Anket No 376 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim dersi çocukların zihinsel, ruhsal ve sosyal yönden gelişmesini sağlar. Resim dersi ilköğretimde zorunlu olduğu gibi ortaöğretimde de zorunlu olmalıdır diye düşünüyorum. Çocukların hayal gücünü geliştirir daha fazla hayal kurmalarını sağlayabilir. Çocukların hayallerini kâğıda aktarır. Sıkıldıklarında veya bunaldıklarında resim yaparak, bir şeyler karalayarak kafa dağıtırlar. Resim dersi hakkındaki görüşlerim bunlar. Resim dersinin iletişimle herhangi bir ilişkisi yoktur. Sadece hayal güçlerini etkiler.

Anket No 380 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Bence resim dersi gereklidir. Öğrenci kendini nasıl hissederse öyle davranmalıdır. Diğer derslere nazaran daha pasif bir ders ise de yine de öğrencinin kafasını dağıtacağı neyin ne olduğunu bilmelerinde yardımcı olacağı bir derstir.

Anket No 386 İli Van Yaş 24 ve altı Cinsiyet Erkek

Resim dersi, çocukların zihinlerini ve kişiliklerini değiştirir. Resim dersini severim sizin de çocuklara, geleceğin nesillerine sevdirmenizi umarım.

Anket No 387 İli Van Yaş 24 ve altı Cinsiyet Erkek

Çocuklarım resim öğretmeni ne derse onu yapmalıdır. Hocanın dediği resmi yapmalı. Resim yapmak bir sanattır.

Anket No 389 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Resim dersi, öğrencinin ruhsal gelişimini arttırır. İleriki zamanda çocuğa yardımcı olur. Teşekkür ederim.

Anket No 402 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Bence resim dersi çok gereksiz bir derstir. Resim dersi biz velileri ekonomik açıdan zarara sokuyor. Bence resim dersi sadece yeteneği olanlara verilmelidir.

Ayrıca üniversitede vb. sınavlarda resim ile ilgili sorular bulunmamaktadır. Bu yüzden resim dersi notla sınırlandırılmamalıdır. Çocukların sadece eğlence amaçlı boş vakitlerinde resim yapmalarını öneriyorum. Çünkü resim dersi, öğrencileri korkutuyor. Artık öyle bir hal almış ki bu durum çığırından çıkmıştır. Öyle olmuş ki öğretmenlerimiz öğrencilerine sen bu malzemeleri getirirsen rezil ederim seni bütün okula diyorlar. Bu çok ayıp, onur gurur kırıcı bir şeydir. Öğretmenlerimizin bu kararını şiddetle kınıyoruz. Lütfen hocam bu hareketler yakışmıyor siz eğitimcilere.

Anket No 404 İli Van Yaş 24 ve altı Cinsiyet Erkek

Evet, günümüzde resme ve sanata önem veren çok az sayıda insan vardır. Sanata önem vermemiz lazım. İlk başta milli eğitimin sanatı çocuklarımıza sevdirmesi ve geliştirmesi gerekir. Her çocuğa resim dersini alması gereklidir. Resim dersini önemsenmeyen bir ders olarak görmemeleri gerekir.

Anket No 407 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Kadın

Resim eğitimi bence iyidir. Ama malzemeleri çok istedikleri için ben de normalde üç öğrenci okuttuğum için, bütçem yetmiyor.

Anket No 418 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Bence resim dersi saatinde yapılmalıdır. Resim dersinde verilen ev ödevleri çocuğun diğer derslere olan ilgisini azaltıyor. En azından ben öğrencimde onu görüyorum.

Anket No 422 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Resim dersi ile ilgili sbs, ygs, lys gibi sınavlarda soru çıkmasına gerek yoktur.

Anket No 428 İli Van Yaş 24 ve altı Cinsiyet Erkek

Resim dersinin çocuğumun dışarıya olan duygu ve düşüncelerini değiştirdiğini görebiliyorum. Güneşin ve bulutların havada olması ağaç ve çiçeklerin evin bahçesini renklendirmesi resim tarafından belirtildiğinde daha da bir anlam kazanıyor. Şüphe duymadan söyleyebilirim. Resim dersi, aslında görüneni sadece kâğıda aktarmak değil, bu görünenlerin kendi duygu ve düşünceleri katarak anlatılmasıdır. Teşekkür ederim.

Anket No 433 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Kadın

Resim öğretmenlerinin resme yeteneği olan öğrencilere ayrıca önem vermelerini ve bu konuda velileriyle iletişim halinde olmalarını isterim. Yeteneği

olmayan öğrencilere de güzel resim yapmaları konusunda baskı yapmamalarını ve kötü notlar vermemelerini isterim. Çünkü güzel resim yapmak yetenek işidir. Benim resim yeteneğim olduğu halde öğretmenlerimden ve ailemden destek görmediğim için bu yeteneğimi geliştiremedim. Ama çocuklarımın resim yeteneği yok, olursa desteklerim.

Anket No 437 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Kadın

Resim dersi çocuklarım için gereklidir, öğretmenlerin de bunu bilmesi lazım, resim sadece yetenekli kişilere verilmez, herkesin resim dersini görmesi daha uygundur diye düşünüyorum.

Anket No 438 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim kişinin yazı şeklini bile değiştirir. Onun için anaokuluna gidenler bile resim çiziyorlar.

Anket No 439 İli Van Yaş 24 ve altı Cinsiyet Erkek

Resim yapmak insanı bir an olsun başka dünyalara götürür. Günün stresinden uzaklaştırır ayrıca öğrencilerin derslerden başka alanlarda da uğraşması, öğrencileri okuldan, derslerden soğutmaz. Bu nedenle resim dersi öğrencilere psikolojik açıdan daha yararlıdır ve öğrencilerin hayal gücünü geliştirir.

Anket No 441 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Kadın

Kitap okumak, müzik dinlemek insanların hobileri arasında ise resim yapmakta ayrıcalıklı bir hobi ve zevkli bir alandır. Ayrıca resim doğuştan gelen bir yetenek değildir. Teknikleri doğru kullanınca öğrenilen ve öğretilebilen bir alan olduğundan yanayım. İnsanları ruhen ve bedenen dinlendirdiğini düşünüyorum.

Anket No 444 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Bence resim dersi haftada bir saat işlenmeli. Ama resim dersinden çocuklara ödev verilmesini hiç istemem. Aslında resim dersi kolay bir ders değildir. Çünkü resim dediğimiz öyle iki çizik diye bir şey değildir. Resim bir sanattır, zor bir derstir, zevkli bir derstir. Resim çizmek dinlendirici bir derstir. Örneğin öğrenciler matematik dersinden çıktıkları zaman yorgun olurlar, işte matematik dersinden sonra resim dersi görseler onlar için dinlendirici ve zevkli bir ders olur.

Anket No 446 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Erkek

Resim yapan biri doğayı daha iyi tanır, resim yaparak insan stresini atabilir, ben kendim resim yapmayı çok seviyorum.

Anket No 454 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Kadın

Resim dersi, çocuğumun hem el becerisini geliştirmesine yardımcı oldu, hem de görselliğini geliştirmesine yardımcı oldu. Ama resim dersi, ödevden çok hayal dünyasını geliştirmesine yardımcı olursa daha iyi olur.

Anket No 455 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Bence resim yeteneği olan öğrencinin ailesi haberdar edilmeli, yeteneği olan öğrencinin resim dersi hakkında kendini geliştirmesi için ayrıyeten bir eğitim görmesi gerekir. Bu anket çalışmanız için teşekkürler.

Anket No 457 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Erkek

Resim dersi pahalı bir derstir. Tüm boyaların faber castell olmasını istiyorlar.

Anket No 463 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Kadın

Resim hocası en pahalı boyalardan istiyor. Küçük bir boya yedi buçuk tl. daha da faber castel boya istiyorlar.

Anket No 465 İli Van Yaş 24–34 Cinsiyet Kadın

Resim dersi yetenek işidir, yeteneği olan öğrencilerin üstünde durulmalıdır. Fakat yetenek gerektiren bir şeyi de notlandırmak bana saçma geliyor. Resim (vb. sanat) içinden gelerek yapılması gereken şeylerdir. Okullarda ders olarak hele hele notlandırılarak şartlandırılmamalıdır.

Anket No 474 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Resim dersi, Türkçe, matematik, fen kadar önemli olmasa bile gerekli bir derstir.

Anket No 476 İli Van Yaş 45 ve üzeri Cinsiyet Erkek

Çocuğumun resim yapmasını çok isterdim. Ancak, altı çocuk okuttuğum için resim malzemesi alacak kadar ekonomik gücüm iyi değil.

OKUL NO - 8

Anket No 483 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Kadın

Resim dersi kesinlikle önemli bir derstir, milli eğitimin de gereken önemi vermesi gerekir.

Anket No 486 İli Van Yaş 25–34 Cinsiyet Kadın

Resim yapmak bir sanattır. Herkes uğraşmalı.

Anket No 487 İli Van Yaş 35–44 Cinsiyet Kadın

Bence resim dersine daha çok önem verilmelidir. Çocukların zekâ gelişimi açısından resim bir sanattır. Sanatı yaratmak çok mükemmel bir iştir. Ve bu da siz hocalarımızın sayesinde olacaktır. Teşekkürler.

EK – 2

ANKET FORMU

Değerli Veli;

Bu anket, “**İlköğretimde Sanat (Resim) Eğitiminin Gerekliliği Konusunda Öğrenci Velilerinin Görüşleri**” konulu bir araştırmada görüşlerinizden yararlanmak üzere hazırlanmıştır. Anket 30 maddeden oluşmaktadır. Aşağıdaki tabloda yer alan her bir davranışa/ifadeye ait katılım düzeyinizi tablonun sağında yer alan ilgili kutucuğun içine (X) işareti koyarak belirtiniz.

Vereceğiniz cevaplar kesinlikle gizli tutulacak ve amaç dışında kullanılmayacaktır. Katılımınız ve destekleriniz için şimdiden teşekkür ederim.

Ayşe ÇİÇEKAY
YYÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER**1. Yaşınız**

24 ve altı 25 – 34 35 – 44 45 ve üzeri

2. Aylık Geliriniz

500 TL’den az 501 – 1000 TL 1001 – 1.500 TL 1.501 TL ve üzeri

3. Eğitim Durumunuz

Okur-yazar değil İlköğretim Lise Meslek Yüksek Okulu (Ön Lisans)
 Üniversite (Lisans) Y.Lisans Doktora

4. Cinsiyetiniz

Kadın Erkek

5. Medeni Durumunuz

Bekâr Evli Dul (Boşanmış)

6. Kaç çocuğunuz var (lütfen kutucukların içine sayılarını yazınız, çocuğunuz yoksa boş bırakınız)

(.....) Kız (.....) Erkek

A. ÖĞRENCİ VELİLERİNİN RESİM DERSİNİN GEREKLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

	Katılmıyorum	Katılıyorum	Kararsızım
1. Resim dersi, insanlar arası iletişimi geliştirir,			
2. Resim dersi için haftada bir (1) saat yeterlidir,			
3. Resim dersinde çocuğuma ev ödevi verilmelidir,			
4. Resim dersi boşa geçen zamandır,			
5. Resim dersinin eğitimsel bir işlevi yoktur,			
6. Resim dersi, çocuğumun diğer derslerini (Matematik, Türkçe, İngilizce, Fen Bilgisi vd) aksatır,			
7. Dini açıdan resim yapmak sakıncalıdır,			
ARKA SAYFAYA GEÇİNİZ			

	Katılmıyorum	Katılıyorum	Kararsızım
8. Resim dersi sadece yetenekli çocuklara verilmelidir.			
9. Veli toplantılarında resim öğretmenleriyle görüşülmelidir,			
10. Resim dersi, ekonomik açıdan pahalı bir derstir,			
11. Resim dersi zorunlu bir ders olmalıdır,			
12. Resim dersi çocuğumun hayal gücünü geliştirir,			
13. Çocuğum resim dersi sayesinde, farklı malzemeleri kullanır,			
14. Resim dersi sayesinde, öğrencinin kendine güveni artar,			
15. Resim dersi çocuğumun dikkat etmedikleri şeyleri görmesini ve açıklamasını sağlar,			
16. Çocuğumun ruhsal gelişimi için resim dersi gereklidir,			
17. Evimize halı, kilim gibi ev eşyası alırken çocuğumun fikrini kesinlikle alırım,			
18. öğrenciye evde resim çalışmalarını yapacağı ortam, oluşturulmalıdır,			
19. Resim dersi, çocuğumun çevreye olan duyarlılığını artırır,			
20. Resim dersi, çocuğuma, eleştirinin nasıl yapılacağını öğretir,			
21. Resim dersiyle ilgili öğrenci velilerine, bilgilendirme toplantıları yapılmalıdır,			
22. Resim dersi çocuğuma gelecekte kullanabileceği hiçbir şey vermez,			
23. Resim dersi diğer dersler (Mat. Fen. Türkçe...) kadar <u>gereklidir</u> ,			
24. ilerde çocuğumun sanatçı olmasını isterim,			
25. Resim dersinde yapılan çalışmalar, notla değerlendirilmelidir,			
26. Aile desteğinin resim dersine katkısı çok fazladır,			
27. Veliler sanat kitaplarını, sanat dergilerini ve sergileri vakit buldukça takip etmelidir,			
28. Çocuğumun, sanatın herhangi bir dalıyla ilgilenmesini isterim,			
29. Resim dersi sayesinde çocuğum iyi-kötü, güzel-çirkin ayrımını yapar			
30. öğrencilerin daha sonra girecekleri sınavlarda (SBS, YGS, LYS) resim dersi ile ilgili sorular yer almalıdır.			

Resim dersi ile ilgili açıklamak istediğiniz başka görüşleriniz varsa lütfen yazınız.

.....

.....

.....

.....

Anket çalışmasına gösterdiğiniz ilgi için teşekkür ederim.

T.C.
VAN VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08,4.MEM.4.65.00. 020/ 16131
Konu : Anket Çalışma İzni

21.09.2011

İL MAKAMINA
VAN

İlgi: Y.Y.Üniversitesinin 13.09.2011 tarih ve 1462 Sayılı Yazısı

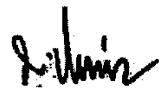
Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşe ÇİÇEKAY'ın "İlköğretim 5. Sınıf Öğrenci Velilerinin Resim-İş Eğitimi Dersine Bakış Açıları" adlı anket çalışması ile ilgili izin isteği ilgi yazı ile bildirilmektedir.

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşe ÇİÇEKAY'ın söz konusu anket çalışması 28.02.2007 tarih ve 1084 sayılı Bakanlık Onayı ile yürürlüğe giren "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Destegine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi"nin 5. maddesi kapsamında belirtilen esaslara göre Araştırma Değerlendirme Komisyonumuzca değerlendirilerek, araştırma kapsamında yapılacak olan anket, gözlem, mülakat vb. uygulamalarının; ilimiz merkez ilköğretim okullarındaki 5. Sınıf Öğrenci Velilerine bizzat araştırmacı tarafından, eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde ve anket tamamlandıktan sonra sonuç araştırma raporunun bir örneğinin müdürlüğümüze verilmesi koşuluyla gerçekleştirilmesinde herhangi bir sakınca olmadığı anlaşılmıştır.

İlgili Üniversite tarafından kabul edilen bir örneği müdürlüğümüzce muhafaza edilen (1 Sayfa 30 sorudan oluşan) test çalışmasının ilimiz merkez ilköğretim okullarındaki 5. sınıf öğrenci velilerine 2011-2012 Eğitim Öğretim Yılı birinci dönemi içinde uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Muhlis CEYLANI
Müdür a.
Milli Eğitim Şb. Müd.

.../09/2011
Ali İhsan SAYILIR
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

VAN İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Abdurrahman Gazi Mah. İskele Cad.
65040 - VAN
Telefon : 0(432) 222 41 62 -67
Fax : 0(432) 222 41 61
e-posta : vanmem@meb.gov.tr
İnternet : http://van.meb.gov.tr

